

แผนทางการพัฒนาพื้นที่ ชายฝั่งแม่น้ำโขงเพื่อการท่องเที่ยว

DEVELOPMENT OF MAE RAMPHENG BEACH FOR TOURISM

อนันต์ ภาควิชา

ANAN KADAY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของงานศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชาศิลปกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

สาขาวิชาสถาปัตยกรรม

บัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2551

KMITL-2003-ED-M-221-149

แนวทางการพัฒนาพื้นที่ หาดแม่รำพึง เพื่อการท่องเที่ยว

DEVELOPMENT OF MAE RAMPHENG BEACH FOR TOURISM

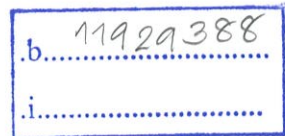
อนันต์ กาเดร์

ANAN KADAY

อพ.

0/6526
2551

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน..... 81323
วัน,เดือน,ปี..... 10 ส.ย. 2551

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม

บัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2551

KMITL-2008-ED-M-221-149

COPYRIGHT 2008

SCHOOL OF GRADUATE STUDIES

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

บัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ใบรับรองวิทยานิพนธ์

หัวข้อวิทยานิพนธ์ แนวทางการพัฒนาพื้นที่หาดแม่รำพึงเพื่อการท่องเที่ยว
Development of Mae Rampheng Beach for Tourism
ชื่อนักศึกษา นายอนันต์ กาเดร์
รหัสประจำตัว 46064921
ปริญญา ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต
สาขาวิชา สถาปัตยกรรม
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รศ.สมพล คำรงเสถียร
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ผศ.ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	ลายมือชื่อ
รศ.สุรศักดิ์ กังขาว	
รศ.สมพล คำรงเสถียร	
ผศ.ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม	
อาจารย์สันติ กวินวงศ์ไพบูลย์	
รศ.ดร.ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์	

วัน/เดือน/ปี ที่สอบ 7 พฤษภาคม 2551 เวลา 10.00 น. เป็นต้นไป

สถานที่สอบ ณ ห้องเรียนปริญญาเอก คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

(รศ.ดร.รวิวรรณ ชินะตระกูล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....30.....เดือน.....พฤษภาคม.....พ.ศ. 2551.....

หัวข้อวิทยานิพนธ์

นักศึกษา

รหัสประจำตัว

ปริญญา

สาขาวิชา

พ.ศ.

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

แนวทางการพัฒนาพื้นที่ หาดแม่รำพึง เพื่อการท่องเที่ยว

นายอนันต์ กาเครี

46064921

ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต

สถาปัตยกรรม

2551

รศ. สมพล คำรังเสถียร

ผศ.ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาสภาพแวดล้อมพื้นที่ พฤติกรรมนักท่องเที่ยวและชุมชน แนวทางการพัฒนา หาดแม่รำพึง เพื่อการท่องเที่ยว มีวิธีดำเนินการโดย ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ จากกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้ประกอบการ ประกอบ จำนวน 127 คน กลุ่มหมู่บ้าน ชาวประมง จำนวน 36 คน และกลุ่มนักท่องเที่ยว จำนวน 100 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 2 แบบ คือ แบบสำรวจ และแบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละและสรุปเชิงเหตุผล

ผลการวิจัยสรุปว่าประชากรส่วนใหญ่ ให้สัมภาษณ์เป็นผู้ชาย ช่วงอายุ 26-35 ปี มีอาชีพ ค้าขาย ประชากรส่วนใหญ่ สำเร็จการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ภูมิลำเนาจังหวัด ส่วนมากเป็นชาวระยอง มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 12,501- 15,000 บาท ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ของการมาในพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว ระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยวแบบไม่พักค้างคืน สำหรับรูปแบบ การเดินทางมาเป็นครอบครัว ซึ่งเข้ามาถึงพื้นที่โดยรถยนต์ส่วนตัว ส่วนกิจกรรมในการท่องเที่ยวมา รับประทานอาหาร ค่าใช้จ่าย เฉลี่ยต่อวันสำหรับค่าที่พัก ,ค่าอาหาร เครื่องดื่ม 501 - 1,000 บาท ค่าเดินทาง ,ค่าซื้อสินค้า ของที่ระลึก และค่าใช้จ่ายบนเตียงและพักผ่อน 100 - 500 บาท

ปัญหาและ ความต้องการทางด้านกายภาพ ผู้ประกอบการและชุมชน ส่วนใหญ่มีปัญหา เกี่ยวกับพื้นที่ใช้สอยเป็นที่ราชการ ปัญหาด้านการใช้ที่ดินขาดการดูแล ลักษณะรูปแบบอาคารทำให้เสียภาพลักษณ์การท่องเที่ยว มีปัญหาเกี่ยวกับห้องน้ำ สถานที่อำนวยความสะดวก ศูนย์ความ ปลอดภัย และศูนย์ข้อมูลการท่องเที่ยว ปัญหาระบบรวบรวมน้ำเสียและระบบการกำจัดขยะ

แนวทางการพัฒนาพื้นที่ หาดแม่รำพึง ผู้วิจัยพิจารณาเสนอแนวความคิดจากองค์ประกอบ หลัก 2 ประการ คือ องค์ประกอบของพื้นที่และภูมิทัศน์ของพื้นที่ ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. องค์ประกอบของพื้นที่

ชายหาดแม่รำพึงประกอบด้วยองค์ประกอบของพื้นที่ทั้งที่มีอยู่ในปัจจุบันและที่ ควรกำหนดให้มี เพื่อรองรับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ดังนี้

- (1) กลุ่มพื้นที่พักอาศัย ได้แก่กลุ่มหมู่บ้านชาวประมง ซึ่งปัจจุบันรวมตัวกันอยู่บริเวณคลองกะเเมอ และมีการกระจายแทรกตัวอยู่ในพื้นที่อื่นๆ ตั้งแต่ปากัน ไปจนถึงหินดำ
- (2) กลุ่มร้านอาหารทะเล มีทั้งประเภทปรุงสำเร็จและขายของสดจะกระจายอยู่บริเวณปากัน หินดำและหัวรถ
- (3) กลุ่มพื้นที่พักผ่อน ส่วนใหญ่จะอยู่บริเวณลานหินขาว ไปจนถึงแหลมหญ้า
- (4) กลุ่มกิจกรรมบริการต่างๆ เช่นห้องสุขา ห้องอาบน้ำ ป้อมตำรวจ กระจายอยู่ทั่วไป

2. การจัดภูมิทัศน์ของพื้นที่

ในการจัดภูมิทัศน์ได้นำทฤษฎีจินตภาพของเมืองมาใช้เป็นเครื่องมือในการจัดภูมิทัศน์ ของบริเวณชายหาด โดยให้มีองค์ประกอบครบทั้ง 5 ประการ คือเส้นทาง จุดรวมกิจกรรม ขอบเขต ย่านและที่หมายตา เพื่อให้บริเวณนี้มีโครงสร้างทางจินตภาพที่ดีและทำให้ผู้คนจดจำและเข้าใจสภาพแวดล้อมได้โดยง่าย

ตามแนวความคิดในการจัดกิจกรรมและพื้นที่บนชายหาดแม้ว่าเพียงจะจัดกิจกรรมประเภทเดียวกันให้อยู่เป็นกลุ่มเพื่อสะดวกในการจัดผังพื้นที่ และบริการสาธารณูปโภครองรับ เช่นระบบรวบรวมน้ำเสีย ระบบประปา ระบบไฟฟ้า และระบบการจัดการขยะ อันจะส่งผลดีต่อภาพลักษณ์ด้านการท่องเที่ยว ด้านความเป็นระเบียบและความสะดวกในการบริหารจัดการ รวมไปถึงการดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว

Thesis Title	Development of Mae Rampheng Beach for Tourism
Student	Mr. Anan Kaday
Student ID.	46064921
Degree	Master of Industrial Education
Program	Architecture
Year	2008
Thesis Advisor	Assistant Professor Sompol Dumrongsatian
Thesis Co-advisor	Assistant Professor Dr. Lertlak Klinhom

ABSTRACT

This research aimed to study the environment, tourist behavior and local people, Development of Mae Rampueng Beach for tourism purposes. Data have been collected by means of interviews and questionnaires from three target groups including 127 of traders, 36 of fishermen and 100 of tourists and are analyzed by percentage calculation and rational conclusion.

It was found that most of interviewees are tradesmen based in Rayong province, aged from 26 to 35 with high school degrees and average income of 12,501-15,000 Bt. Most of them visit Mae Rampueng beach with their families by cars for vacation, eating or doing recreational activities together. An average expense for lodgings, food and drink is 501-1000 Bt and 100-500 Bt. for traveling, shopping and recreation.

With regard to physical problems according to tradesmen and local people, most of the land belongs to the state and lacks maintenance. Architectural style of local buildings doesn't enhance tourism. There are also problems about public services such as lavatory, security center, tourist information center, wastewater gathering and garbage removal system.

As for the development of Mae Rampueng beach, the researcher would like to propose guidelines based on two main components: Zone elements and Landscape elements.

1. Zone elements

To support sustainable tourism, zoning should be done as follows:

1.1 Residence or fishermen villages are mostly assembling in Klong Kra Chue area and spreading from Pa Kun to Hin Dam.

1.2 Seafood Restaurants, selling both fresh and cooked seafood, are spreading around Pa Kun, Hin Dam and Hua Rot.

1.3 Recreational area is from Lan Hin Khao to Laem Ya.

1.4 Public services such as bathrooms, lavatory and police stations should be provided throughout the area.

2. Landscape elements

Landscape design of the beach will be done based on City Image theory with all five elements including Paths, Nodes, Edges, Districts and Landmarks in order to build a good image of this area and boost its legibility among tourists, so that they will remember the place.

With regard to recreational activities on the beach, same type of activities should be arranged in the same zone, so that area planning, local administration, safety and security control and public services such as wastewater gathering, water supply, electricity and garbage removal system will be made easy, thus boost the image of the beach as a perfect tourist attraction.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์จาก รศ.สมพล คำรงเสถียร ซึ่งเป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และ ผศ.ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ให้ความช่วยเหลือ ให้กำลังใจและช่วยตรวจสอบและแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตลอดจนปรับปรุงข้อบกพร่องต่างๆ จนวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้อย่างสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ ผศ.สุรศักดิ์ กังขาว และ รศ.ดร.ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำแนะนำในการแก้ไขข้อบกพร่องเพื่อให้วิทยานิพนธ์นี้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ ตลอดจนข้อคิดต่างๆ อันก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้า และเป็นแนวทางในการจัดทำวิทยานิพนธ์จนประสบความสำเร็จ

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (อพท.) นายกเทศมนตรีตำบลตะพง และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเพ ที่ได้ให้ข้อมูลต่างๆและอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบในการวิจัยเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ คุณพ่อ และคุณแม่ ผู้เป็นที่เคารพยิ่ง รวมทั้งพี่น้องทุกคนที่ได้ให้ความรัก ให้กำลังใจ ให้การสนับสนุน และช่วยเหลือทุกด้าน ตลอดมา

ขอขอบพระคุณ คุณนิคอเรีย นิสะ และ นิธัฐา กาเดร์ ที่เป็นแรงผลักดันจิตใจและให้กำลังใจอยู่เคียงข้างตลอดจนวิทยานิพนธ์ประสบความสำเร็จ

อนันต์ กาเดร์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่ออังกฤษ.....	III
กิตติกรรมประกาศ.....	V
สารบัญ.....	VI
สารบัญตาราง.....	IX
สารบัญภาพ.....	X
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
1.3 กรอบแนวความคิดในการวิจัย.....	4
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	6
1.5 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
2.1 สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐาน.....	8
2.1.1 ประวัติจังหวัดระยอง.....	8
2.1.2 ประวัติความเป็นมาและเขตการปกครองตำบลตะพง.....	10
2.1.3 ประวัติอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า-หมู่เกาะเสม็ด หาดแม่รำพึง.....	12
2.2 นโยบายและแผนพัฒนา.....	13
2.2.1 นโยบายและแผนระดับประเทศ.....	13
2.2.2 นโยบายและแผนระดับพื้นที่.....	19
2.3 ศึกษาทฤษฎีและหลักการ เมืองและการท่องเที่ยว.....	20
2.3.1 ประเภทการท่องเที่ยว.....	20
2.3.2 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับภูมิทัศน์เมือง.....	22
2.3.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยว.....	25
2.4 ศึกษาทฤษฎีและหลักการ แนวการพัฒนารอบองค์ประกอบเมืองท่องเที่ยว.....	28
2.4.1 ย่าน (District).....	28
2.4.2 ที่รวมกิจกรรม (Node).....	28

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

2.4.3	ที่ว่างโล่ง (Open Space).....	30
2.4.4	ทิวทัศน์ (View) และที่หมายตา (Landmark).....	33
2.4.5	สิ่งก่อสร้างและสิ่งประกอบบริเวณ.....	35
2.4.6	แนวความคิดการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวก.....	37
2.5	ข้อกำหนดการใช้ที่ดินและกฎหมายควบคุมอาคารบริเวณชายฝั่งทะเล.....	37
2.6	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	43
บทที่ 3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	48
3.1	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	48
3.2	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	49
3.2.1	ประเภทของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	49
3.2.2	การสร้างเครื่องมือ.....	49
3.3	การตรวจสอบเครื่องมือ.....	50
3.4	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	50
3.5	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
บทที่ 4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
4.1	การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
4.1.1	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจ.....	52
4.1.2	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์.....	73
บทที่ 5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	81
5.1	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	81
5.2	วิธีดำเนินการวิจัย.....	81
5.3	สรุปผลการวิจัย.....	84
5.4	การอภิปรายผล.....	85
5.5	ข้อเสนอแนะ.....	87
5.6	การนำเสนอแนวทางการพัฒนาพื้นที่หาดแม่รำพึงเพื่อการท่องเที่ยว.....	88

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บรรณานุกรม.....	109
ภาคผนวก.....	111
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	112
ภาคผนวก ข เอกสารทางราชการที่ใช้ในการวิจัย.....	118
ประวัติผู้เขียน.....	125

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1 แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์.....	74
4.2 แสดงการสัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรม ของนักท่องเที่ยว พื้นที่หาดแม่รำพึง.....	76
4.3 แสดงการสัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับ ปัญหาและ ความต้องการทางด้านกายภาพ ผู้ประกอบการและชุมชน.....	78

สารบัญรูป

รูปที่	หน้า
1.1แผนที่แสดงหมู่เกาะเสม็ดและพื้นที่เชื่อมโยง จังหวัดระยอง.....	2
1.2 พื้นที่เสื่อมโทรมบริเวณ ชายหาดแม่รำพึง.....	3
1.3 ร้านอาหาร และ โต๊ะ ชายหาดแม่รำพึง.....	4
2.1 แผนที่แสดงอาณาเขตการปกครอง.....	10
2.2 แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินปัจจุบัน.....	13
4.1 พื้นที่ชายหาดแม่รำพึง.....	56
4.2 บ้านก้นอ่าว ซึ่งเป็นหมู่บ้านชาวประมงที่อยู่ใกล้กับอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า.....	57
4.3 ลานหินขาวซึ่งได้รับการพัฒนาให้เป็นจุดท่องเที่ยวอีกจุดหนึ่งของหาดแม่รำพึง.....	58
4.4 ตู้ยามป้องกันภัยที่ลานหินขาว.....	58
4.5 อาคารที่ชาวประมงใช้คัดแยกอาหารทะเลที่จับได้ บริเวณลาน.....	58
4.6 ร้านค้าอาหารทะเลบริเวณหัวรถ.....	59
4.7 ร้านอาหารทะเลบริเวณหินดำ.....	59
4.8 ร้านอาหารทะเลบริเวณป่าคั่น.....	60
4.9 สภาพชุมชนประมงบ้านคลองกะเณอ.....	60
4.10 การเตรียมอุปกรณ์ประมงของชาวบ้านคลองกระเซอ.....	61
4.11 สภาพบ้านชาวประมงที่อยู่ระหว่างบ้านป่าคั่น – หินดำ.....	61
4.12 ผู้ประกอบการเตียงผ้าใบที่มีการตั้งร้านอาหารชั่วคราวบนพื้นที่ชายหาด.....	61
4.13 ผู้ประกอบการเตียงผ้าใบที่มีร้านอาหารอยู่ฝั่งตรงกันข้ามกับชายหาด.....	62
4.14 ลานสาธารณะและทางเดินเท้าที่มีการจัดแบ่งสำหรับพื้นที่ตั้งร้านขายของบริเวณพื้นที่ สันทนาการของเทศบาลตำบลบ้านเพ.....	62
4.15 ทางเดินเท้าและไฟฟ้าแสงสว่างของบริเวณพื้นที่สันทนาการของเทศบาลตำบลบ้านเพ.....	63
4.16 ลานเอนกประสงค์และซุ้มขายอาหารของพื้นที่สันทนาการใกล้สำนักปฏิบัติธรรมสวน โกลาราม.....	63
4.17 ทางเดินเท้าและไฟฟ้าแสงสว่างของพื้นที่สันทนาการใกล้สำนักปฏิบัติธรรมสวน โกลาราม.....	64
4.18 สภาพถนนเข้าหาดแม่รำพึงจากแยกตะพง.....	65
4.19 สภาพถนนเลียบริมชายหาดแม่รำพึงช่วงคลองกะเณอถึงลานหินขาวที่มีการปรับปรุงให้มี องค์ประกอบรองรับการใช้อย่างครบถ้วน.....	65
4.20 ศาลาพักผ่อนและที่จอดรถของถนนเลียบริมชายหาดช่วงคลองกระเซอถึงลานหินขาว.....	66

สารบัญรูป (ต่อ)

รูปที่	หน้า
4.21 สภาพถนนเลียบบหาดแม่รำพึงช่วงลานหินขาวถึงบ้านก้นอ่าว.....	66
4.22 รูปรีสอร์ทและที่พักตามถนนเลียบบหาดแม่รำพึง.....	67
4.23 รูปโครงการพัฒนาที่พักที่มีสภาพร้างเนื่องจากผลกระทบจากผันผวนของเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2538 -2540.....	67
4.24 ร้านอาหารที่มีบริการห้องน้ำและห้องอาบน้ำตามถนนเลียบบหาดแม่รำพึง.....	68
4.25 รูปห้องน้ำสังกะสีที่ทำให้ทัศนียภาพของหาดแม่รำพึงเสียไป.....	68
4.26 รูปลานหินขาวและพื้นที่จอดรถที่มีการพัฒนาโดยเทศบาลตำบลบ้านเพ.....	69
4.27 พื้นที่ห้องน้ำสาธารณะและร้านขายของบริเวณลานหินขาวที่มีการพัฒนาโดยเทศบาลตำบล บ้านเพ.....	69
4.28 สำนักปฏิบัติธรรมสวนโกลารามที่ตั้งอยู่ใกล้บ้านก้นอ่าว.....	70
4.29 ศาลเจ้าแม่รำพึงที่กำลังปรับปรุงที่ตั้งอยู่ใกล้ศาลเดิม.....	70
4.30 อาคาร อบจ.ระยอง ที่ตั้งอยู่บริเวณห้วยรด.....	71
4.31 ถนนห้วยรด – ชน ที่มีการปรับปรุงโดย อบต.ตะพง.....	72
4.32 ถนนห้วยรด – ชนช่วงที่ยังไม่มีการปรับปรุง.....	72
5.1 ผังองค์ประกอบโดยรวมหาดแม่รำพึง.....	101
5.2 ผังแสดงแนวทางการพัฒนาการใช้พื้นที่หาดแม่รำพึง.....	102
5.3 ผังแสดงแนวทางการวางผังหาดแม่รำพึง.....	103
5.4 ผังแสดงแนวทางการพัฒนาการเส้นทางสัญจร (Path)	104
5.5 ภาพแสดงแนวทางการพัฒนาขอบเขต (Edge) หมู่บ้านชาวประมง.....	105
5.6 ภาพแสดงแนวทางการพัฒนาย่าน (District) บริเวณร้านอาหาร.....	106
5.7 ภาพแสดงแนวทางการพัฒนาที่หมายตา (Landmark).....	107
5.8 ภาพแสดงแนวทางการพัฒนาองค์ประกอบหาดแม่รำพึง.....	108

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

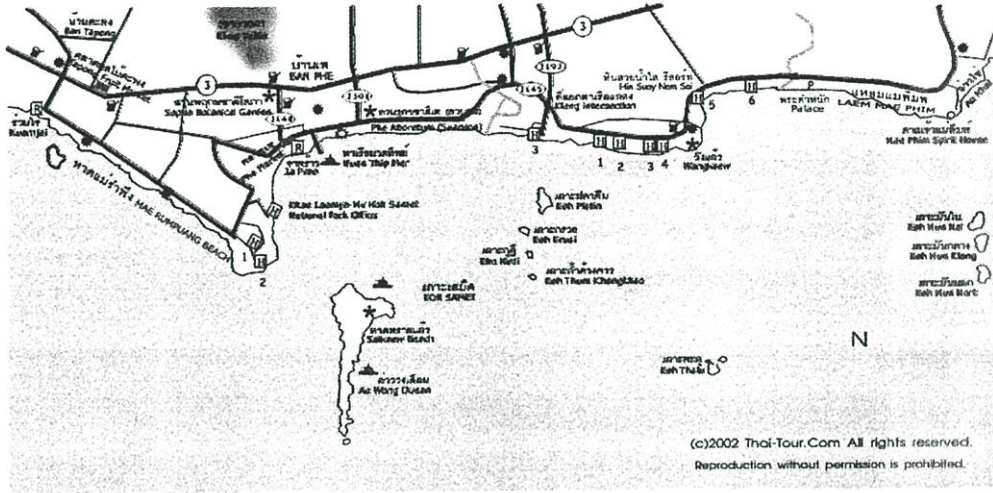
ระยอง เมืองชายทะเลฝั่งตะวันออก ที่ได้รับการขนานนาม ให้เป็นเมือง " สุนทรภู่ " เมืองแห่งกวีเอก กรุงรัตนโกสินทร์ ผู้ประพันธ์วรรณกรรม ประเภทร้อยกรอง ได้อย่างไพเราะ สละสลวย และเต็มไปด้วยจินตนาการ โดยเฉพาะ นิทานกลอนสุภาพ เรื่อง พระอภัยมณี ซึ่งฉากหนึ่งในนิทานเรื่องนี้ ก็คือหมู่เกาะน้อยใหญ่ และท้องทะเล ที่สวยงาม ในจังหวัด ระยอง นั้นเอง นอกจากธรรมชาติอันงดงามแล้ว ระยอง ยังเป็นแหล่งประมง และผลิตอาหารทะเลแปรรูปที่สำคัญ เป็นแหล่งปลูกผลไม้เมืองร้อน ที่มีคุณภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เงาะ ทุเรียน และมังคุด อีกทั้งยังเป็นที่ตั้งของโครงการพัฒนาพื้นที่ ชายฝั่งตะวันออก ซึ่งเป็นเขตเศรษฐกิจแห่งใหม่ของประเทศ

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2547 เห็นชอบกับนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (อพท.) ซึ่งได้กำหนดให้พื้นที่ หมู่เกาะเสม็ดและพื้นที่เชื่อมโยง จังหวัดระยอง เป็นพื้นที่เป้าหมายในการประกาศเขตพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน พ.ศ. 2548

พื้นที่บริเวณหมู่เกาะเสม็ดได้รับการประกาศให้เป็นอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า-หมู่เกาะเสม็ด เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2524 มีเนื้อที่ประมาณ 131 ตารางกิโลเมตร หรือ 81,875 ไร่ ครอบคลุมพื้นที่ในทะเล 94 % พื้นที่บนฝั่งและเกาะต่างๆ ได้แก่ หาดแม่รำพึง เขาแหลมหญ้า และหมู่เกาะเสม็ด ซึ่งประกอบด้วย เกาะเสม็ด เกาะจันทร์ เกาะสันฉลาม เกาะหินขาว เกาะค้างคาว เกาะกูดี้ เกาะกรวย และเกาะปลาตีน

เพื่อให้การดำเนินงานของ อพท. สอดคล้องกับภารกิจที่กำหนดไว้ในมาตรา 20 แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้ง อพท. ซึ่งกำหนดไว้ว่า อพท. จะต้องกำหนดแผนปฏิบัติการ เพื่อให้นโยบายและแผนยุทธศาสตร์บรรลุผล และในมาตรา 21 ซึ่งกำหนดไว้ว่า การจัดทำนโยบายและแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจะต้องคำนึงถึงหลักการผังเมืองและสิ่งแวดล้อม โดย อย่างน้อยจะต้องมีรายละเอียดในเรื่องของการจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ที่ดิน การอนุรักษ์ การฟื้นฟูและการใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมในลักษณะสมดุล การสนับสนุนอุตสาหกรรมในครัวเรือน การมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชน การพัฒนาโครงข่ายของโครงสร้างพื้นฐาน และการส่งเสริมการท่องเที่ยวและตลาดการท่องเที่ยวอย่างครบวงจร ได้การจัดทำแผนแม่บทและแผนปฏิบัติการของพื้นที่หมู่เกาะเสม็ดและพื้นที่เชื่อมโยง จังหวัดระยอง ให้มีความสอดคล้องกับนโยบายและแผนการพัฒนาพื้นที่พิเศษ โดยได้จัดบทบาทพื้นที่ในการพัฒนาเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่

- พื้นที่กลุ่มที่ 1 : กลุ่มเกาะเสม็ดและเกาะบริวาร
 พื้นที่กลุ่มที่ 2 : กลุ่มเกาะกูดและเกาะบริวาร
 พื้นที่กลุ่มที่ 3 : กลุ่มเกาะทะลุและเกาะบริวาร
 พื้นที่กลุ่มที่ 4 : กลุ่มหาดแม่รำพึงและอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า
 พื้นที่กลุ่มที่ 5 : กลุ่มบ้านเพและสวนสน

รูปที่ 1.1 แผนที่แสดงหมู่เกาะเสม็ดและพื้นที่เชื่อมโยง จังหวัดระยอง

จากการศึกษาข้อมูลนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน(อพท.) ได้ข้อสรุปเป็นประเด็นสำคัญว่าปัจจัยที่มีส่วนผลักดันทำให้มีความจำเป็น และความเป็นไปได้ในการพัฒนาพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว โดยเห็นความสำคัญของพื้นที่บริเวณชายหาดแม่รำพึง ซึ่งปัจจุบันสศคปลายทางของชายหาดแม่รำพึง เป็นที่ตั้งอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า-หมู่เกาะเสม็ด

หาดแม่รำพึง หรือกันอ่าว ที่เป็นถิ่นนิยมของคนชอบอาหารทะเล ตลอดแนวชายหาดประมาณสิบกิโลเมตร ทั้งสองข้างทางเต็มไปด้วยร้านอาหารทะเลสดๆ และบังกะโล รีสอร์ทคอนโดมิเนียม และหมู่บ้านชาวประมง ชายหาดแห่งนี้ มีนักท่องเที่ยวแวะมาตลอดปีทั้งตั้งใจมาพักผ่อนและเพียงทางผ่านก่อนกลับกรุงเทพฯ เพื่อมาทานอาหารทะเลสดๆ และเป็นถิ่นนิยมของชาวระยองเองด้วย บรรยากาศริมทะเลหาดทรายขาวสุดลูกหูลูกตา แนวสน และลมทะเล วันหยุดวันพักผ่อนสั้นๆก็จะเดินทางมาเพื่อสังสรรค์กับเพื่อนฝูงหรือครอบครัว หาดแม่รำพึงอยู่บนถนนสุขุมวิท ก่อนถึงบ้านเพ เพียงไม่กี่กิโลเมตร จะมีทางแยกเพื่อเข้าหาด ออกจากระยองมาเพียง10กว่ากิโลเท่านั้น ช่วงที่นำเที่ยวก็คงหนีไม่พ้นในหน้าร้อน แต่หาดแห่งนี้ก็ไม่ขาดนักท่องเที่ยวแม้ในฤดูฝน อาจเพราะเนื่องจากการเดินทางที่สะดวกไม่กี่ชั่วโมงจากกรุงเทพฯ และเรื่องอาหารทะเลที่เป็นแหล่งรวมร้านอาหารชื่อดัง

มากมาย แต่ในปัจจุบันสภาพแวดล้อมของพื้นที่ชายหาดแม่รำพึงมีปัญหามากมายที่มีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมหลายด้านและต้องมีการแก้ไขเร่งด่วน ได้แก่

- การบุกรุกของผู้ประกอบการและชุมชน
- ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม
- ขาดการบูรณาการและการส่งเสริมด้านการท่องเที่ยว
- ขาดแคลน โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก
- ขาดการบริหารจัดการพื้นที่ที่เหมาะสม

ดังนั้นพื้นที่หาดแม่รำพึง เป็นพื้นที่สำคัญในการศึกษาแนวทางพัฒนาพื้นที่ เพื่อการท่องเที่ยว โดยต้องคำนึงถึงหลักการผังเมืองและสิ่งแวดล้อม อย่างน้อยจะต้องมีรายละเอียดในเรื่องของการจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ที่ดิน การฟื้นฟูและการใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมในลักษณะสมดุล เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวในสภาวะปัจจุบัน

รูปที่ 1.2 สภาพแวดล้อมพื้นที่เสื่อมโทรมบริเวณ ชายหาดแม่รำพึง

รูปที่ 1.3 สภาพแวดล้อมพื้นที่ร้านอาหาร และโต๊ะ ชายหาดแม่รำพึง

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.2.1 เพื่อศึกษาถึงลักษณะสภาพแวดล้อมกายภาพ พื้นที่หาดแม่รำพึง เพื่อการท่องเที่ยว
- 1.2.2 เพื่อศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวและชุมชนพื้นที่หาดแม่รำพึง เพื่อการท่องเที่ยว
- 1.2.3 เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาพื้นที่หาดแม่รำพึง เพื่อการท่องเที่ยว

1.3 กรอบแนวความคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำหลักการที่สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของการทำวิจัยเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างกรอบและแนวความคิดในการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย

1.3.1 กรอบการศึกษาด้านสภาพแวดล้อมกายภาพ

วิมลสิทธิ์ หรยางกูร (2537 : 26-31) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมกายภาพควรจะต้องสามารถสนองประโยชน์ทางด้านการใช้สอยและการสังคมนที่เกิดขึ้นเป็นสำคัญ ส่วนการสนองทางด้านทัศนการณ์นั้นน่าจะมีความสำคัญน้อยกว่ากันมาก

จากทฤษฎีดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้สรุปเป็นกรอบทฤษฎี เพื่อนำมาใช้เสนอแนวทางการพัฒนาพื้นที่หาดแม่รำพึง เพื่อการท่องเที่ยว ที่มีผลด้านกายภาพดังนี้

1. ที่ตั้งและอาณาเขต

2. ลักษณะอาคารบ้านเรือน
3. การใช้พื้นที่
4. การคมนาคม
5. สาธารณูปโภค
6. สาธารณูปการ
7. ที่หมายตา (LANDMARK)

1.3.2 พฤติกรรมนักท่องเที่ยวและชุมชน

วิมลสิทธิ์ หรยางกูร (2537 :2) กล่าวว่าพฤติกรรมของมนุษย์สัมพันธ์ด้วยความว่า มนุษย์มีความสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆรอบตัวมนุษย์กับสภาพแวดล้อมกายภาพซึ่งเป็นสิ่งที่เป็นรูปธรรม ได้แก่ สิ่งต่างๆ ที่มนุษย์ทำขึ้น เช่น ภาชนะ เครื่องเรือน อาคาร ถนน ชุมชนหรือเมือง ในแต่ละภาพการณ์ของความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้น ย่อมมีมิติทางด้านเวลาเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ในชีวิตประจำวันกิจกรรมต่างๆ มักเกิดขึ้นตามเวลา กิจกรรมอาจเปลี่ยนแปลงไปตามสัปดาห์ เดือน ปี หรือฤดูกาล โดยทั่วไปพฤติกรรมของมนุษย์ไม่ได้สัมพันธ์กับมิติทางด้านเวลาโดยตรงเหมือนอย่างเช่นในการวิ่งแข่งหรือในการแข่งขันอื่นๆ ที่กำกับโดยเวลา แต่เพราะว่ามนุษย์มีการจัดสรรเวลาที่ใช้ในการประกอบกิจกรรมประจำวัน พฤติกรรมมนุษย์จึงผูกพันกับเวลาเสมอ

วิมลสิทธิ์ หรยางกูร (2537 : 35,193) กล่าวว่าพฤติกรรมมนุษย์เป็นผลที่เกิดจากตัวกำหนดพฤติกรรม ทางด้านมนุษย์และทางด้านสภาพแวดล้อมกายภาพ พฤติกรรมมนุษย์แตกต่างกันไปตามอิทธิพลทางด้านสรีรวิทยา บุคลิกภาพ สังคมและวัฒนธรรม และพฤติกรรมมนุษย์เป็นไปตามโอกาสของสภาพแวดล้อมกายภาพที่ส่งเสริมหรือขัดขวางพฤติกรรม แปรเปลี่ยนไปตามคุณสมบัติต่างๆของสภาพแวดล้อมกายภาพในฐานะที่เป็นสิ่งเร้า และขึ้นอยู่กับตำแหน่งของสภาพแวดล้อมที่มนุษย์สัมพันธ์ด้วยในด้านระยะทางและทิศทาง

จากการศึกษาได้กำหนดพฤติกรรมมนุษย์กับสภาพแวดล้อมกายภาพดังนี้

1. ลักษณะการเดินทาง
2. กิจกรรมในการท่องเที่ยว
3. การพักอาศัย
4. ระยะเวลาการท่องเที่ยว

1.3.3 กรอบการศึกษาแนวทางพัฒนาพื้นที่

วิมลสิทธิ์ หรยางกูร (2537 : 215-217) กล่าวว่า ในการออกแบบและวางแผนสภาพแวดล้อมกายภาพ ย่อมต้องคำนึงถึงบทบาทของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่สัมพันธ์กับอาณาเขตใช้สอยต่างๆ ต้องพิจารณาว่าอาณาเขตใดที่ครอบครองโดยบุคคลหรือกลุ่มใดโดยเฉพาะ และควรจัดสภาพแวดล้อมกายภาพอย่างไร เพื่อไม่ให้เกิดการล่วงล้ำโดยบุคคลอื่น ๆ เช่น การจัดให้

บุคคลภายนอกต้องเดินผ่านส่วนที่ทำงานของเลขานุการ ก่อนที่จะเข้าถึงห้องทำงานส่วนตัวของ กรรมการผู้จัดการ ซึ่งบุคคลภายนอกไม่อาจเข้าถึงได้โดยตรงเราอาจจัดให้สภาพแวดล้อมกายภาพ ของที่อยู่อาศัยมีความปลอดภัยได้โดยการแยกสภาพแวดล้อมออกเป็นเขตย่อย ๆ ตามลำดับความ เป็นเขตสาธารณะและเขตส่วนตัว เช่นอาณาเขตสาธารณะ อาณาเขตกึ่งสาธารณะ อาณาเขตกึ่ง ส่วนตัว และอาณาเขตส่วนตัว

วิลลิสทรี หรยางกูร (2537 : 26-31) กล่าวว่า พฤติกรรมมนุษย์ย่อมเกิดขึ้นใน สภาพแวดล้อมกายภาพ และสภาพแวดล้อมกายภาพมีส่วนในการส่งเสริมหรือเป็นอุปสรรคต่อ พฤติกรรมที่เกิดขึ้น งานออกแบบและวางแผนซึ่งเป็นงานที่เกี่ยวกับการจัดระเบียบสภาพแวดล้อม กายภาพ จึงเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมมนุษย์อย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ดังนั้นเป้าหมายของการ ออกแบบและการวางแผน มีดังนี้

1. การก่อให้เกิดสุนทรียภาพของรูปทรง
2. การก่อให้เกิดการสื่อสารความหมายสัญลักษณ์
3. การก่อให้เกิดการตอบสนองความต้องการหน้าที่ใช้สอย

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตทางด้านข้อมูลทั่วไป

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาสภาพแวดล้อมกายภาพ พฤติกรรมนักท่องเที่ยวและชุมชน ในพื้นที่หาดแม่รำพึง เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยเป็นแนวทางการพัฒนาเพื่อการท่องเที่ยว

1.4.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างใช้ในการวิจัย ออกเป็น 3 กลุ่ม

1. ประชากรกลุ่มผู้ประกอบการ ประกอบด้วย ร้านอาหาร ร้านค้าเตียงผ้าใบ รีสอร์ท โรงแรม จำนวนทั้งหมด 192 ราย

กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 127 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้เกณฑ์ของ R.V. Krejcie และ D.W. Morgan

2. ประชากรกลุ่มหมู่บ้านชาวประมง มี 3 พื้นที่ ประกอบด้วย

พื้นที่คลองกระเชอ พื้นที่บริเวณป่าคัน พื้นที่บริเวณระหว่างป่าคันและหินดำ จำนวน หมู่บ้านชาวประมงทั้งหมด 40 คน

กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 36 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้เกณฑ์ของ R.V. Krejcie และ D.W. Morgan

3. ประชากรกลุ่มนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวเฉลี่ยต่อปี จำนวน 40,000 คน

กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน กำหนดขนาดตัวอย่าง โดยใช้เกณฑ์ของ Taro Yamane

1.4.3 ตัวแปรที่ศึกษา

1.4.3.1 ลักษณะสภาพแวดล้อมกายภาพ พื้นที่หาคแม่รำพึง เพื่อการท่องเที่ยว

1.4.3.2 พฤติกรรมนักท่องเที่ยวและชุมชนในพื้นที่หาคแม่รำพึง เพื่อการท่องเที่ยว

1.5 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อความเข้าใจที่ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยกำหนดความหมายของคำต่างๆ ที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้คือ

แนวทาง หมายความว่า รูปแบบ วิธีการ หรือ ข้อเสนอแนะต่างๆ ที่เหมาะสมสำหรับนำไปดำเนินการเพื่อให้งานสำเร็จตามความมุ่งหมาย

การพัฒนา หมายความว่า การกระทำเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นโดยเน้นในเรื่องของพื้นที่ใช้สอย

สภาพแวดล้อมกายภาพ หมายความว่า สิ่งต่าง ทั้งปวงทางกายภาพ ไม่ว่าจะเป็นสิ่งที่ปรากฏตามธรรมชาติหรือสิ่งมนุษย์สร้างขึ้น เช่น สิ่งของ เครื่องเรือน อาคารชุมชน ฯลฯ เหล่านี้ปรากฏเป็นสิ่งแวดล้อม ในที่นี้ บางครั้งก็ใช้ “ สภาพแวดล้อม” รวมทั้งความหมาย “ ปริภูมิ ” (Space) ด้วย

พฤติกรรม หมายความว่า พฤติกรรมที่สังเกตได้จากมนุษย์มีความสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ รอบตัวมนุษย์กับสภาพแวดล้อมกายภาพซึ่งเป็นที่ป็นรูปธรรม ได้แก่ สิ่งต่างๆ ที่มนุษย์ทำขึ้น เช่น ภาชนะ เครื่องเรือน อาคาร ถนน ชุมชนหรือเมือง ตลอดจนพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่างๆ ของมนุษย์

การท่องเที่ยว หมายความว่า การเดินทางเพื่อความ บันเทิงรื่นเริงใจ เยี่ยมญาติหรือการไปร่วมประชุม แต่มิใช่เพื่อประกอบอาชีพเป็นหลักฐาน หรือไปพำนักอยู่เป็นการถาวร

นักท่องเที่ยว หมายความว่า บุคคลที่เดินทางจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งหรือเดินทางจากประเทศหนึ่งไปอีกประเทศหนึ่ง ที่มีได้อาศัยอยู่ประจำด้วยเหตุผลใดๆ ก็ตามที่มิใช่ไปประกอบอาชีพหารายได้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาและค้นคว้าเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้เรียบเรียงข้อมูล เพื่อประกอบในการวิจัย ซึ่งประกอบไปด้วย

2.1 สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐาน

2.1.1 ประวัติจังหวัดระยอง

2.1.2 ประวัติความเป็นมาและเขตการปกครองตำบลตะพง

2.1.3 ประวัติอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า-หมู่เกาะเสม็ด หาดแม่รำพึง

2.2 นโยบายและแผนพัฒนา

2.2.1 นโยบายและแผนระดับประเทศ

2.2.2 นโยบายและแผนระดับพื้นที่

2.3 ศึกษาทฤษฎีและหลักการ เมืองและการท่องเที่ยว

2.3.1 ประเภทการท่องเที่ยว

2.3.2 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับภูมิทัศน์เมือง

2.3.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยว

2.4 ศึกษาทฤษฎีและหลักการ แนวการพัฒนางค์ประกอบเมืองท่องเที่ยว

2.4.1 ย่าน (District)

2.4.2 ที่รวมกิจกรรม (Node)

2.4.3 ที่ว่างโล่ง (Open Space)

2.4.4 ทิวทัศน์ (View) และที่หมายตา (Landmark)

2.4.5 สิ่งก่อสร้างและสิ่งประกอบบริเวณ

2.4.6 แนวความคิดการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวก

2.5 ข้อกำหนดการใช้ที่ดินและกฎหมายควบคุมอาคารบริเวณชายฝั่งทะเล

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐาน

2.1.1 ประวัติ จังหวัดระยอง

ระยอง (องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง 2550) [Internet] : เริ่มปรากฏชื่อในพงศาวดารเมื่อปีพุทธศักราช 2113 ในรัชสมัยของสมเด็จพระมหาธรรมราชาแห่งกรุงศรีอยุธยา สันนิษฐานว่าเมืองนี้ก่อตั้งขึ้นเมื่อประมาณปีพุทธศักราช 1500 ยุคที่ขอมมีอิทธิพลเพียงเล็กน้อย

ดินแดนสุวรรณภูมิ ปรากฏจากหลักฐาน คือ ซากศิลาแลง คุก่ายที่ยังหลงเหลืออยู่ในเขตอำเภอบ้านค่าย อันเป็นศิลปะการก่อสร้างแบบขอม ประวัติศาสตร์กล่าวถึงเมือง ระยอง ระหว่างที่กรุงศรีอยุธยาใกล้จะเสียทีแก่พม่าเป็น ครั้งที่ 2 ในรัชสมัยของพระเจ้าเอกทัศ ปีพุทธศักราช 2309 พระยาวชิรปราการ หรือพระยาตาก พร้อมไพร่พลประมาณ 500 คน ได้ตีฝ่าวงล้อมทัพพม่า มาหยุดพักไพร่พลที่เมือง ระยอง ก่อนเดินทางต่อไปยังเมืองจันทบุรี เพื่อยึดเป็นที่ตั้งมั่นในการกอบกู้ อิสรภาพคืนจากพม่าในปีพุทธศักราช 2311

ระยอง เมืองชายทะเลฝั่งตะวันออก ที่ได้รับการขนานนาม ให้เป็นเมือง " สุนทรภู่ " เมืองแห่งกวีเอก กรุงรัตนโกสินทร์ ผู้ประพันธ์วรรณกรรม ประเภทร้อยกรอง ได้อย่างไพเราะ สดใส และเต็มไปด้วยจินตนาการ โดยเฉพาะ นิทานกลอนสุภาพ เรื่อง พระอภัยมณี ซึ่งฉากหนึ่งในนิทานเรื่องนี้ ก็คือหมู่เกาะน้อยใหญ่ และท้องทะเลที่สวยงาม ในจังหวัด ระยอง นั้นเอง นอกจากธรรมชาติอันงดงามแล้ว ระยอง ยังเป็นแหล่งประมง และผลิตอาหารทะเลแปรรูปที่สำคัญ เป็นแหล่งปลูกผลไม้เมืองร้อน ที่มีคุณภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เงาะ ทุเรียน และมังคุด อีกทั้งยังเป็นที่ตั้งของโครงการพัฒนาพื้นที่ ชายฝั่งตะวันออก ซึ่งเป็นเขตเศรษฐกิจแห่งใหม่ของประเทศ ทางหลวงสายสำคัญจากทุกภูมิภาค ที่มุ่งหน้าสู่จังหวัด ระยอง สร้างขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวก แก่ภาคอุตสาหกรรม ในขณะเดียวกัน ก็เอื้อประโยชน์ ให้การเดินทางท่องเที่ยว มายังจังหวัด ระยอง ได้รวดเร็วและปลอดภัย มากขึ้น โรงแรม ร้านอาหาร ที่ได้มาตรฐาน ถูกสร้างขึ้น เพื่อรองรับความเจริญเติบโต ของภาคอุตสาหกรรม และการท่องเที่ยว จึงทำให้ ระยอง ในวันนี้ เป็นจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยว ที่ต้องการ ที่พัก ร้านอาหาร และการบริการที่สะดวกสบายพร้อมสรรพ แต่ยังคงได้สัมผัสกับธรรมชาติ และบรรยากาศ ที่เป็นส่วนตัว เหมือนครั้งเมื่อวันวาน

อาณาเขต

ทิศเหนือ ติดต่อเขตอำเภอหนองใหญ่ อำเภอบ่อทอง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

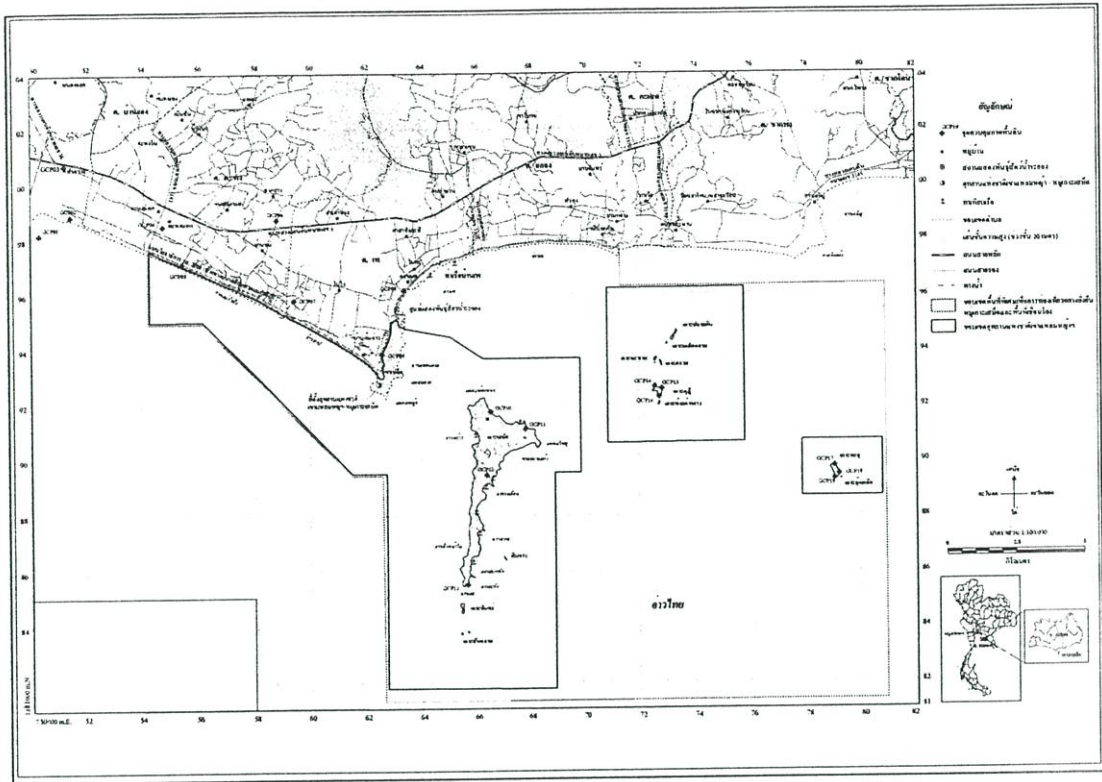
ทิศใต้ ติดต่ออ่าวไทยมีชายฝั่งยาวประมาณ 100 กิโลเมตร

ทิศตะวันออก ติดต่อเขตอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี

ทิศตะวันตก ติดต่อเขตอำเภอสัตหีบ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี

การปกครอง

จังหวัดระยอง ตั้งอยู่ในพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก ของประเทศไทย มีชายฝั่งทะเลยาวประมาณ 100 กิโลเมตร มีเนื้อที่ 3,552 ตารางกิโลเมตร หรือ 2,220,000 ไร่ เป็นแหล่งอาหารทะเล และผลไม้นานาชนิดเป็นเมืองอุตสาหกรรม และเป็นที่ตั้งของโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ซึ่งมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศรวมทั้งเป็นเมืองท่องเที่ยวชายทะเลที่สำคัญ แบ่งการปกครองออกเป็น 6 อำเภอ 1 กิ่งอำเภอประกอบด้วย อำเภอเมืองระยอง อำเภอแกลง อำเภอบ้านค่าย อำเภอบ้านฉาง อำเภอปลวกแดง อำเภอวังจันทร์ กิ่งอำเภอเขาชะเมา

รูปที่ 2.1 แผนที่แสดงอาณาเขตการปกครอง

2.1.2 ประวัติความเป็นมาและเขตการปกครองตำบลตะพง

ที่ตั้ง อาณาเขตและขนาดพื้นที่ ตำบลตะพงเป็นตำบลหนึ่งของอำเภอเมืองระยองตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงของจังหวัดระยอง มีเนื้อที่ประมาณ 55.93 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 34,955 ไร่ มีระยะทางห่างจากอำเภอเมืองระยองประมาณ 12 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลบ้านแลง อำเภอเมืองระยอง

ทิศใต้ ติดต่อกับ อ่าวไทย

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลเพ และตำบลกะเจ็ด อำเภอเมืองระยอง

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลเชิงเนิน อำเภอเมืองระยอง

การแบ่งเขตการปกครอง ตำบลตะพงมีหมู่บ้านอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลตะพงจำนวน 16 หมู่บ้าน ได้แก่

หมู่ที่ 1 บ้านตะพงใน หมู่ที่ 2 บ้านเนินชัน

หมู่ที่ 3 บ้านยายดา หมู่ที่ 4 บ้านตะพง

หมู่ที่ 5 บ้านเข่น หมู่ที่ 6 บ้านเนินเสาธง

หมู่ที่ 7 บ้านชากลาว หมู่ที่ 8 บ้านบ้านนา

หมู่ที่ 9 บ้านตะพงนอก หมู่ที่ 10 บ้านป่าคัน

หมู่ที่ 11 บ้านศาลเจ้า หมู่ที่ 12 บ้านหนองตารส
หมู่ที่ 13 บ้านโนนบ้าน หมู่ที่ 14 บ้านบ่อหิน
หมู่ที่ 15 บ้านห้วยมะเฟือง หมู่ที่ 16 บ้านตะกาด

ลักษณะทางภูมิศาสตร์

1) ลักษณะภูมิประเทศ โดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่มสลับกับที่ลอนลูกฟูก มีเขาชายคา และเขาพระบาทอยู่ทางด้านตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นต้นกำเนิดของคลอง ลำน้ำ ลำห้วย 11 สายไหลลงสู่พื้นที่ทางด้านทิศใต้ซึ่งติดกับอ่าวไทย ได้แก่ คลองตะพง คลองยายดา คลองตะเคียน เป็นต้นหนอง บึง และอื่นๆ พื้นที่บริเวณด้านใต้เป็นพื้นที่ชายฝั่งทะเลมีชายหาดที่สวยงามเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

2) ลักษณะภูมิอากาศ ตำบลตะพงมีลักษณะภูมิอากาศ คือ ฤดูเริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคม - จนถึงเดือนตุลาคมรวมระยะเวลา 6 เดือน โดยจะมีลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดพาฝนมาตกในช่วงเดือนพฤษภาคม และปริมาณฝนจะลดลงในช่วงเดือนมิถุนายน ฤดูหนาวเริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน - จนถึงเดือนกุมภาพันธ์รวมระยะเวลา 4 เดือน ฤดูร้อนเริ่มตั้งแต่ปลายเดือนกุมภาพันธ์ - จนถึงปลายเดือนเมษายนรวมระยะเวลาประมาณ 2 เดือน ระยะนี้มีลมตะวันออกเฉียงใต้จึงทำให้ลมกำลังแรงมากยิ่งขึ้น ดังนั้นชายฝั่งทะเลในช่วงระยะเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนเมษายนจึงมีคลื่นลมค่อนข้างแรงในช่วงบ่าย และเย็นทำให้อุณหภูมิไม่สูง อากาศไม่ร้อนมากนัก ลักษณะการตั้งถิ่นฐาน มีลักษณะของการตั้งถิ่นฐานแบบกระจาย กล่าวคือประชาชนจะตั้งบ้านเรือนกระจายตัวอย่างเบาบางในพื้นที่เกษตรกรรมเป็นแนวยาวไปตามถนนซึ่งตัดผ่านในพื้นที่ และจากการที่ถนนสุขุมวิทตัดผ่านพื้นที่ด้านใต้ตำบลตะพงในแนวตะวันตกไปตะวันออก จึงทำให้พื้นที่ของตำบลถูกแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ พื้นที่ตอนบนมีเนื้อที่ประมาณ 3 ใน 4 ส่วนพื้นที่ตำบลมีประชากรอาศัยอยู่ประมาณร้อยละ 75 ส่วนพื้นที่ด้านใต้ของตำบลเป็นพื้นที่ 1 ใน 4 มีประชากรอาศัยอยู่ประมาณร้อยละ 25 พื้นที่ชุมชนของตำบลจะมีความหนาแน่นของอาคารสิ่งก่อสร้างบริเวณด้านใต้ของตำบลสองฝั่งของถนนสุขุมวิท และย่านการตั้งถิ่นฐานเดิม โดยภาพรวมของตำบลตะพงความหนาแน่นของประชากรของพื้นที่ยังคงมีความหนาแน่นเบาบาง ตำบลตะพงจึงสามารถรองรับจำนวนการเพิ่มของประชากรแทนการเพิ่มพื้นที่ชุมชนได้อีกในอนาคต

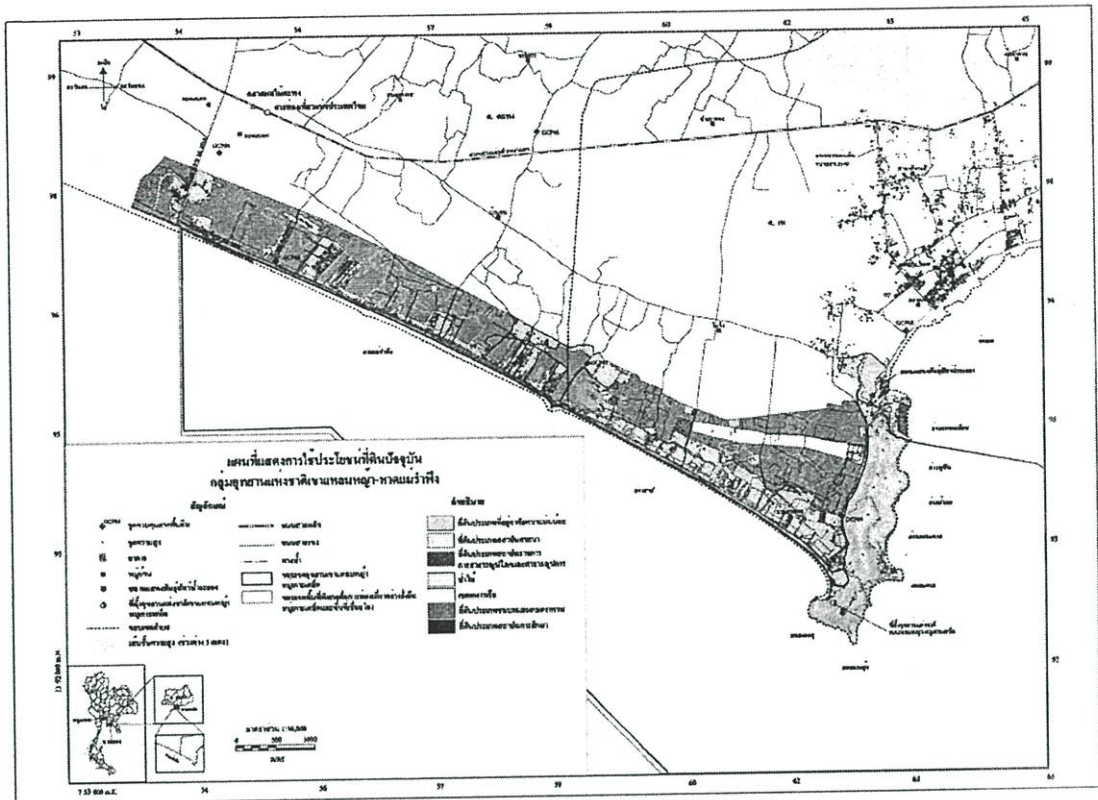
ในด้านศูนย์กลางชุมชนและความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน จากการที่ตำบลตะพงมีพื้นที่ขนาดใหญ่ลักษณะการตั้งถิ่นฐานจึงมีลักษณะกระจายออกจากศูนย์กลางชุมชนในอดีตซึ่งใช้วัดทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางชุมชน ส่วนบริเวณที่เป็นศูนย์กลางการให้บริการของตำบลในปัจจุบัน ได้แก่ บริเวณหมู่ที่ 4 บ้านตะพงนอกเป็นบริเวณที่อยู่ติดกับถนนสุขุมวิท เป็นที่ตั้งของทำการองค์การบริหารส่วนตำบลตะพง มีสถานีอนามัยประจำตำบล ตลาด โรงเรียน และร้านค้าต่าง ๆ เป็นต้น

ส่วนพื้นที่ตอนล่างซึ่งเป็นพื้นที่แคบ ๆ ยาวขนานไปกับชายฝั่งทะเล รูปแบบการตั้งถิ่นฐานจะมีลักษณะกระจุกตัวเป็นกลุ่มก้อนมากกว่าพื้นที่ตอนเหนือของตำบล เนื่องจากลักษณะพื้นที่ที่เป็นที่ราบ และนอกจากนี้ยังพื้นที่บางส่วนเป็นที่ลุ่มไม่เหมาะที่จะตั้งบ้านเรือน อย่างไรก็ตามก็ยังคงเป็นลักษณะของการกระจุกตัวเป็นกลุ่ม ๆ ตามยาวของแนวถนนเช่นกัน เนื่องจากมีความสะดวกในการเข้าพื้นที่

2.1.3 ประวัติ อุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า – หมู่เกาะเสม็ด หาดแม่รำพึง

อุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า – หมู่เกาะเสม็ด เป็นอุทยานแห่งชาติทางทะเลแห่งที่ 3 ได้รับการประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติ เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2524 มีเนื้อที่ 81,875 ไร่ ครอบคลุมพื้นที่บนฝั่งและในทะเล ตลอดจนเกาะต่างๆ ประกอบด้วยสถานที่ที่น่าสนใจ คือ หาดแม่รำพึง เขาแหลมหญ้า และหมู่เกาะเสม็ด อันประกอบไปด้วย เกาะเสม็ด เกาะจันทร์ เกาะสันฉลาม เกาะหินขาว เกาะค้างคาว เกาะกุฎี เกาะกรวย และเกาะปลาตีน เชื่อกันว่าเป็นเกาะแก้วพิสดาร ในวรรณคดีเรื่องพระอภัยมณี ของสุนทรภู่ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อของระยอง ที่ได้รับความนิยมทั้งจากชาวไทยและต่างประเทศ ตั้งอยู่ตำบลเพ อำเภอเมือง อยู่ห่างจากชายฝั่งบ้านเพประมาณ 6.5 กิโลเมตร

หาดแม่รำพึง หรือกันอ่าว ตั้งอยู่ตำบลตะพง อำเภอเมือง หาดแม่รำพึงอยู่บนถนนสุขุมวิท ก่อนถึงบ้านเพ เพียงไม่กี่กิโลเมตร จะมีทางแยกเพื่อเข้าหาด ออกจากระยองมาเพียง 10 กว่ากิโลเท่านั้น ช่วงที่น่าเที่ยวก็คงหนีไม่พ้นในหน้าร้อน แต่หาดแห่งนี้ก็ไม่ขาดนักท่องเที่ยวแม้ในฤดูฝน อาจเพราะเนื่องจากการเดินทางที่สะดวกไม่กี่ชั่วโมงจากกรุงเทพ และเรื่องอาหารทะเลที่เป็นแหล่งรวมร้านอาหารชื่อดังมากมาย เป็นที่นิยมของคนชอบอาหารทะเล ตลอดแนวชายหาดประมาณสิบ กิโลเมตร ทั้งสองข้างทางเต็มไปด้วยร้านอาหารทะเลสดๆ และบังกะโล รีสอร์ท คอนโดมิเนียม และหมู่บ้านชาวประมง ชายหาดแห่งนี้ มีนักท่องเที่ยวแวะมาตลอดปีทั้งตั้งใจมาพักและเพียงทางผ่าน ก่อนกลับกรุงเทพ เพื่อมาทานอาหารทะเลสดๆ และเป็นที่ยอดนิยมของชาวระยองเองด้วย บรรยากาศริมทะเลหาดทรายขาวสะอาด หาดสวย และลมทะเล วันหยุดวันพักผ่อนสั้นๆ ก็จะเดินทางมาเพื่อสังสรรค์กับเพื่อนฝูงหรือครอบครัว

รูปที่ 2.2 แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินปัจจุบัน

2.2 นโยบายและแผนพัฒนา

ในการวางแผนพัฒนาพื้นที่โครงการให้เป็นไปอย่างเหมาะสมบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ จำเป็นต้องพิจารณา นโยบาย แผนงานและโครงการต่างๆ ที่มีอยู่แล้วในทุกระดับควบคู่ไปด้วย

2.2.1 นโยบายและแผนระดับประเทศ ได้แก่

1) ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว พ.ศ.2547-2551 ของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา มีสาระสำคัญ ดังนี้ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2545 : 15 -32)

เป้าประสงค์ : การท่องเที่ยวเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมสาขาหลักที่เติบโตอย่างยั่งยืน เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวแห่งเอเชีย ที่สามารถกระจายรายได้และโอกาสการพัฒนาแก่ชุมชนอย่างทั่วถึง

วิสัยทัศน์ : ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวแห่งเอเชีย ภายในปี 2551

เป้าหมาย : ในปี 2551 จะมีจำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศเพิ่มขึ้นเป็น 20 ล้านคน หรือมีรายได้จากการท่องเที่ยว ไม่น้อยกว่า 700,000 ล้านบาท

ยุทธศาสตร์หลัก ประกอบด้วย

ยุทธศาสตร์ที่ 1 : การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวมีวัตถุประสงค์เพื่อกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทยมากขึ้น เพื่อเป็นเครื่องมือในการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศให้เป็นไปได้ตามเป้าหมาย และเพื่อดำเนินการตลาดเชิงรุกที่เกิดผลได้ในระยะเวลารวดเร็วและเป็นผลดีต่อเศรษฐกิจของประเทศในภาพรวม โดยมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มส่วนแบ่งทางการตลาด (Marketing Share) ในภูมิภาคเอเชียมากกว่าร้อยละ 10 เมื่อสิ้นปี 2551 โดยมี 4 กลยุทธ์ ได้แก่

- การส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพในการแข่งขันตลาดเชิงรุกทั้งในและต่างประเทศ

- การส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็น Gateway ในภูมิภาคเอเชีย
- การพัฒนาระบบสารสนเทศ
- การส่งเสริม World Event Marketing

ยุทธศาสตร์ที่ 2 : การพัฒนาสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว มีวัตถุประสงค์เพื่อให้การท่องเที่ยวเป็นกลไกหลักในการกระจายรายได้และสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน เพื่อพัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นเป้าหมายทางการตลาด และเป็น Magnet เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว เพื่อให้สินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวมีมาตรฐาน สร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว และเพื่อให้นักท่องเที่ยวมีความมั่นใจในมาตรการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว โดยกำหนดให้มีแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นเป้าหมายทางการตลาด และเป็น Magnet เพียงพอที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เพิ่มขึ้น มากกว่าร้อยละ 10 ต่อปี รายได้ของประชาชนในพื้นที่เป้าหมายที่มาจากสาขาการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น ร้อยละ 15 ต่อปี และมีแหล่งท่องเที่ยวไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรชุมชนดูแลอนุรักษ์และบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมี 4 กลยุทธ์ ได้แก่

- การสร้าง พัฒนา ฟื้นฟูและเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว
- การยกระดับมาตรฐานสินค้าและบริการ
- การเพิ่มมาตรฐานการอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว
- การพัฒนามาตรฐานการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ 3 : การพัฒนาระบบบริหารจัดการแบบบูรณาการ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีระบบบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถขององค์กรภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว และเพื่อให้การบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวสอดคล้องเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ระดับชาติ นโยบายรัฐบาลและยุทธศาสตร์การพัฒนา 19 กลุ่มจังหวัด โดยกำหนดเป้าหมายให้องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวมีระบบการบริหาร

จัดการที่มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น เพิ่มจำนวนบุคลากรด้านการท่องเที่ยวให้มีความสามารถในการบริหารจัดการที่ดี และมีการดำเนินการตามแผนงาน / โครงการแบบบูรณาการด้านการท่องเที่ยว โดยมี 3 กลยุทธ์ ได้แก่

- การเพิ่มขีดความสามารถของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาเพื่อให้เป็นแกนหลักในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว
- การส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวแบบบูรณาการในทุกระดับทั้งภาครัฐ เอกชนและชุมชนในประเทศและต่างประเทศ
- การปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยว

2) แผนพัฒนาการตลาดของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย มีสาระสำคัญ ดังนี้

วิสัยทัศน์ : มุ่งพัฒนาและส่งเสริมให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทยเข้าสู่มาตรฐานคุณภาพ (Quality) เป็นการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (Sustainability) สามารถแข่งขันได้ในตลาดโลก (Competitiveness) อันจะนำไปสู่การเป็น Tourism Capital of Asia

วัตถุประสงค์ : เพื่อเพิ่มรายได้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศ โดยเพิ่มค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งในการเดินทางของนักท่องเที่ยวและเร่งอัตราการขยายตัวของจำนวนนักท่องเที่ยว รวมทั้งกระตุ้นให้เกิดการหมุนเวียนเงินตราภายในประเทศและกระจายรายได้ไปสู่ภูมิภาค

ยุทธศาสตร์ด้านการตลาดการท่องเที่ยว ประกอบด้วย การส่งเสริมการเดินทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงภายในกลุ่มจังหวัดและระหว่างภูมิภาค การส่งเสริมการท่องเที่ยวออกสู่ตลาดการใช้งานกิจกรรมเป็นจุดขาย และการเสริมสร้างศักยภาพการดำเนินงานทางการตลาดและเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายทางการตลาด

บทบาทของจังหวัดระยองและพื้นที่โครงการ : เป็นกลุ่มสินค้าใหม่ทางการท่องเที่ยวที่พร้อมเสนอขายประเภทหาดทราย ชายทะเล ซึ่งจัดเป็น Jewel Coast (ชลบุรี ระยอง จันทบุรี ตราด)

3) นโยบายและยุทธศาสตร์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีสาระสำคัญ ดังนี้

พันธกิจ : สงวน อนุรักษ์ พัฒนา และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม

ยุทธศาสตร์หลัก 4 ยุทธศาสตร์ โดยมีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่โครงการนี้ คือ

(1) สงวน คุ้มครอง อนุรักษ์ ใช้ประโยชน์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและหลากหลายทางชีวภาพ โดยประชาชนมีส่วนร่วม โดยมีแนวปฏิบัติสำคัญ คือ การประเมินศักยภาพและความต้องการใช้ของทรัพยากรธรรมชาติทุกประเภทและความหลากหลายทางชีวภาพ การ

กำหนดกรอบมาตรการและแผนการจัดการให้สอดคล้องกับศักยภาพและขีดความสามารถในการรองรับ (ซึ่งรวมถึงแผนการสำรองทรัพยากรธรรมชาติไว้ใช้ในยามวิกฤติ) และการวิจัยและพัฒนาเพื่อการใช้ประโยชน์ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและยั่งยืน รวมถึงการบูรณะฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพที่เสื่อมโทรมให้กลับมามีสภาพสมบูรณ์และเอื้อประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล โดยเน้นการฟื้นฟูด้วยฐานชุมชน (Community Based Restoration)

(2) กำกับดูแลฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมและมลพิษ โดยมีแนวปฏิบัติสำคัญคือ ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวัง ตรวจสอบ เสนอข้อคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม

(3) ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และการเข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติของประชาชนอย่างเป็นธรรม โดยมีแนวปฏิบัติสำคัญคือ ส่งเสริมการสร้างกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาขีดความสามารถของประเทศและบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความพร้อมในการบริหารจัดการอนุรักษ์ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน สร้างแบบจำลอง (Simulation Model) และศูนย์ศึกษาเพื่อเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเน้นรูปแบบการให้ความรู้ที่เหมาะสมกับสังคมไทย

(4) บริหารจัดการแบบบูรณาการเชิงรุก โดยมีแนวปฏิบัติสำคัญคือ จัดทำแผนแม่บทและแผนการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระดับภาค ระดับจังหวัดและเฉพาะพื้นที่ สนับสนุนบุคลากรให้มีโอกาสศึกษาฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนขีดความสามารถ ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเพื่อพัฒนาข้อมูลองค์ความรู้ ต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น และพัฒนานวัตกรรมเพื่อสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

4) **แผนแม่บทเพื่อการอนุรักษ์ธรรมชาติ พ.ศ. 2531** โดยสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มอบหมายให้คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ดำเนินการศึกษา ประกอบด้วย แผนการบริหารการอนุรักษ์ธรรมชาติ และแผนการดำเนินการอนุรักษ์ธรรมชาติ ซึ่งผ่านความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม พ.ศ.2533 และมีการจัดทำแผนปฏิบัติการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติเฉพาะแห่งรวมทั้งสิ้น 76 แห่ง โดยแผนที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่หมู่เกาะเสม็ดและพื้นที่เชื่อมโยง คือ แผนการจัดการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติบริเวณหาดแม่รำพึง จังหวัดระยอง ประกอบด้วย 7 แผนงาน ได้แก่ การกำหนดเขตสิ่งแวดล้อม การประกาศเขตพื้นที่คุ้มครอง การควบคุมการเจริญเติบโตของเมือง ระบบสาธารณสุขปศุสัตว์ สาธารณูปการ การตรวจสอบเฝ้าระวังปัญหาสิ่งแวดล้อม การออกแบบและจัดการด้านภูมิทัศน์ และการจัดระเบียบและควบคุมกิจการในพื้นที่

5) ยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก จากผลการจัดทำแผนปฏิบัติการราชการ 4 ปี ตั้งแต่ปี 2548 – 2551 ของจังหวัดทั้ง 4 ในภูมิภาคได้มีการจัดทำกรอบการพัฒนาให้เป็นผู้นำการลงทุนด้านอุตสาหกรรม เป็นศูนย์กลางการผลิตและส่งออกผลได้ควบคู่ไปกับการเป็นดินแดนแห่งความหลากหลายของการท่องเที่ยวในระดับนานาชาติ โดยมีวิสัยทัศน์ของภูมิภาคเป็น

“หมื่นโรงงาน ล้านรอยยิ้ม อิมทั่วหล้า คำทั่วโลก”

โดยมีประเด็นยุทธศาสตร์หลัก 4 ด้าน ประกอบด้วย

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมและพลังงานของอาเซียนควบคู่ไปกับการพัฒนาที่ยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างมูลค่าเพิ่มในสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูป

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวหลักของแต่ละจังหวัดกับแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพเชิงพาณิชย์

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเป็นพันธมิตรกับภูมิภาคอินโดจีน

ซึ่งในการดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามที่กำหนด ได้กำหนดแนวทางที่สำคัญ 4 ด้าน อันประกอบด้วย ด้านอุตสาหกรรม ด้านพลังงาน ด้านการท่องเที่ยว และด้านเกษตรกรรม โดยที่แนวทางสำหรับการดำเนินการด้านการท่องเที่ยวจะเน้นการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ในภูมิภาคโดยมีการกำหนดบทบาทด้านการท่องเที่ยวของแต่ละจังหวัด โดยที่จังหวัดระยองกำหนดเป็น

“แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ (หมู่เกาะเสม็ด) และแหล่งอาหารแปรรูป”

6) ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดระยอง

วิสัยทัศน์จังหวัดระยอง คือ การเป็นผู้นำด้านอุตสาหกรรม ศูนย์กลางด้านเกษตรกรรม และการท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐานสากล “อุตสาหกรรมล้ำสมัย ปลอดภัยมลพิษ แหล่งผลิตผลไม้ เลื่องลือไกลการท่องเที่ยว”

(1) ศักยภาพการพัฒนาของจังหวัดระยอง (ที่มา : แผนปฏิบัติการราชการ 4 ปี (พ.ศ. 2548 - 2551) โดยกลุ่มงานยุทธศาสตร์ กลุ่มงานจังหวัดระยอง)

- เป็นศูนย์กลางด้านอุตสาหกรรม เกษตรกรรม การท่องเที่ยวและการคมนาคมขนส่งของภาคตะวันออก
- ภาคเอกชนมีความเข้มแข็งและมีส่วนร่วมกับภาครัฐราชการสูง
- ทำเลที่ตั้งทางภูมิศาสตร์เหมาะสมเอื้อต่อการท่องเที่ยว การลงทุน และการส่งออก

- อยู่ในเขตชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก (Eastern Seaboard) เอื้อต่อการพัฒนาภาคอุตสาหกรรม เกษตรกรรม การท่องเที่ยว และการคมนาคมขนส่ง
- เป็นจังหวัดที่มีรายได้ของประชากรต่อหัวสูงที่สุดของประเทศ

(2) ประเด็นยุทธศาสตร์

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1: การเป็นผู้นำด้านอุตสาหกรรมและพลังงานของภูมิภาค ควบคู่ไปกับการพัฒนาชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

กลยุทธ์หลัก พัฒนาสู่การเป็นศูนย์กลางด้านอุตสาหกรรมและพลังงานของภูมิภาคควบคู่ไปกับการพัฒนาชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

- พัฒนาผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมให้ได้มาตรฐาน และส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสะอาด (Clean Technology)
- พัฒนาระบบสาธารณูปโภคอย่างพอเพียงเพื่อรองรับการขยายตัวด้านอุตสาหกรรม
- พัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนทุกระดับ
- บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2: การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร เช่น ผลไม้หลัก ได้แก่ ทุเรียน มังคุดและผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูป

กลยุทธ์หลัก ส่งเสริมและพัฒนามูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูป

- พัฒนาและเพิ่มมูลค่าผลผลิตให้ปลอดภัยและได้มาตรฐาน
- สร้างและขยายเครือข่ายการตลาด

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3: การเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวหลักกับแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพในเชิงพาณิชย์

กลยุทธ์หลัก พัฒนาเพื่อเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวหลักกับแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพเชิงพาณิชย์

- พัฒนาและส่งเสริมสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพและมาตรฐานเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน
- พัฒนาและส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวหลักที่มีศักยภาพของจังหวัดให้เชื่อมโยงกับกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก

ประเด็นยุทธศาสตร์อื่นๆ: ได้แก่ คุณภาพการให้บริการ ประสิทธิภาพการปฏิบัติราชการและการพัฒนาองค์กร

กลยุทธ์หลัก พัฒนาคุณภาพการให้บริการ เพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติราชการ และการพัฒนาองค์กร

2.2.2 นโยบายและแผนพัฒนาระดับพื้นที่ ประกอบด้วย

1) แผนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง (อบจ.ระยอง) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพื้นที่โครงการ ได้แก่

(1) แผนการก่อสร้างระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียบริเวณพื้นที่หน้าด่านและหาดทรายแก้ว ซึ่งโครงการดังกล่าวได้รับงบประมาณดำเนินงานจากกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมวงเงิน 16.10 ล้านบาท โดยมีแผนที่จะก่อสร้างระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียทั้งสิ้น 3 จุด บริเวณหลังที่ตั้งสำนักอุทยานแห่งชาติ หาดทรายแก้ว บริเวณสำนักงานอนามัย และบริเวณสนามฟุตบอล โรงเรียนเกาะแก้วพิศดาร

(2) แผนการก่อสร้างศูนย์กำจัดขยะของ อบจ.ระยอง ซึ่งตั้งอยู่ที่ตำบลน้ำคอก อำเภอเมือง เนื้อที่ประมาณ 430 ไร่ เพื่อแก้ไขปัญหาการกำจัดขยะมูลฝอยขององค์ปกครองส่วนท้องถิ่นและเทศบาล รวมถึงเกาะเสม็ดด้วย

(3) แผนการศึกษาแนวทางการจัดการขยะที่เหมาะสมโดยมีการว่าจ้างมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ศึกษารูปแบบการจัดการขยะอย่างมีประสิทธิภาพ

(4) แผนการปฏิบัติการตามแผนยุทธศาสตร์ อบจ.ระยอง ต่อการพัฒนาพื้นที่เกาะเสม็ด เป็นโครงการต่อเนื่องที่ดำเนินงานร่วมกับสถาบันสิ่งแวดล้อมไทยมาตั้งแต่ปี 2547 โดยมีโครงการที่เกี่ยวข้อง คือ โครงการพัฒนาอาชีพและบริการแพทย์แผนไทย โครงการพัฒนาเครือข่ายอนุรักษ์นกเงือก โครงการอนุรักษ์ปะการัง และโครงการพัฒนาขีดความสามารถของผู้นำในการบริหารจัดการและพัฒนาเครือข่ายชุมชน

2) แผนงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเพ (อบต.เพ) มีโครงการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพื้นที่โครงการ ได้แก่ แผนก่อสร้างสวนสาธารณะ ลานกีฬาและสำนักงาน อบต. เพบนเกาะเสม็ด โดยทาง อบต. เพ ได้ทำเรื่องขอใช้พื้นที่ของกรมธนารักษ์ ซึ่งอยู่ทางทิศตะวันออกของเขาแหลมใหญ่ เนื้อที่ประมาณ 6 ไร่ (แต่จะใช้ประโยชน์เพียง 4-5 ไร่ เพราะต้องกันพื้นที่ส่วนหนึ่งไว้ให้ราษฎรที่ต้องขยับขยายที่อยู่ออกจากพื้นที่เดิม) ขณะนี้ยังไม่ได้รับอนุมัติงบประมาณดำเนินการ จึงต้องการจะเสนอแผนการพัฒนานี้ไว้ในแผนของ อพท.ด้วย

3) แผนงานของเทศบาลตำบลบ้านเพ

ประกอบด้วย แผนพัฒนาท่าเทียบเรือและอาคารให้บริการนักท่องเที่ยวบริเวณท่าเทียบเรือเทศบาล แผนงานจัดภูมิทัศน์พื้นที่ริมหาดสวนสน (ส่วนต่อของเทศบาลและหาดสวนสน) แผนงานจัดทำระบบป้องกันพิบัติภัยทางทะเล โครงการปรับปรุงถนนเลียบริมชายหาดแม่รำพึง และโครงการจัดทำสะพานทางเดินเลียบริมอ่าวบ้านเพ เพื่อป้องกันการขยายตัวของชุมชนรุกพื้นที่อ่าว

4) แผนงานของอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า – หมู่เกาะเสม็ด

อุทยานฯ ได้มีการจัดทำแผนแม่บท ซึ่งประกอบด้วย แผนการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ โดยมีมาตรการคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติ และมาตรการสำรวจ ศึกษาและวิจัยทรัพยากรธรรมชาติ แผนการนันทนาการและสื่อความหมาย โดยมีโครงการจัดทำสื่อเพื่อเผยแพร่ข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติและข้อมูลการท่องเที่ยวและบริการ รวมทั้งการปรับปรุงศูนย์บริการด้านการท่องเที่ยว และแผนการพัฒนาและบำรุงรักษาสิ่งก่อสร้างและเครื่องมือเครื่องใช้ของอุทยานฯ นอกจากนี้ ยังจัดทำแผนแม่บทการใช้ที่ดิน โดยแบ่งเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินออกเป็น 7 เขต ตามสภาพพื้นที่และการใช้ประโยชน์ เพื่อใช้เป็นกรอบของพื้นที่ในเขตอุทยานฯ อีกด้วย

นอกจากนี้ในแผนงานเพื่อพัฒนาพื้นที่ของอุทยานฯ ที่มีการจัดทำประกอบด้วย โครงการศึกษาและทบทวนขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวของพื้นที่อุทยานฯ โครงการพัฒนาอุทยานฯ เพื่อรองรับการท่องเที่ยว โครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูปะการัง เป็นต้น

5) แผนงานของกรมทางหลวงชนบท

กรมทางหลวงชนบท โดยสำนักงานทางหลวงชนบทระยอง ได้จัดทำโครงการศึกษาความเหมาะสมและออกแบบเพื่อปรับปรุงระบบคมนาคม เพื่อรองรับการท่องเที่ยวของพื้นที่เกาะเสม็ด โดยประกอบด้วย การก่อสร้างถนนบนเกาะเสม็ดใหม่ และการก่อสร้างท่าเทียบเรือท่องเที่ยวใหม่ ซึ่งการออกแบบได้ดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้ว และประสานกับ อพท. เพื่อขออนุมัติงบประมาณในการก่อสร้าง

6) แผนงานของสำนักงานโยธาธิการและผังเมือง จ.ระยอง

สำนักงานโยธาธิการและผังเมือง จ.ระยอง มีแผนงานที่จะปรับปรุงภูมิทัศน์ รวมทั้งจัดระเบียบชุมชนในพื้นที่เกาะเสม็ดใหม่ แต่ติดขัดปัญหาการต่อต้านจากชุมชนและผู้ประกอบการ ดังนั้นแผนงานส่วนใหญ่จะเป็นเฉพาะการปรับปรุงภูมิทัศน์พื้นที่เท่านั้น

2.3 ศึกษาทฤษฎีและหลักการ เมืองและการท่องเที่ยว

เดชา คำบุญและคณะ (2531 : 1-2) ให้คำจำกัดความของคำว่า เมือง (Urban) เป็นที่รวมของคนหรือของกิจกรรม เป็นบริเวณที่เจริญแล้ว มีความหนาแน่นของประชากรพอสมควรและมีอาคารบ้านเรือนหนาแน่นพอสมควร

2.3.1 ประเภทการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2550) [Internet] : ได้กำหนดประเภทการท่องเที่ยวไว้ 3 ประเภท ประกอบด้วย

2.3.1.1 ทรัพยากรท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ

เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ โดยเกิดจากสภาพแวดล้อมทางกายภาพตามธรรมชาติที่มีความสวยงามน่าสนใจต่อการเดินทางไปเที่ยวชม ซึ่งรวมถึงบริเวณที่มนุษย์เข้าไปปรุงแต่งเพิ่มเติมจากสภาพธรรมชาติในบางส่วน สามารถแบ่งทรัพยากรท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติออกได้เป็น 3 ประเภทย่อยคือ

1. ทรัพยากรท่องเที่ยวประเภทภูมิอากาศ เป็นสถานที่ที่มีลักษณะอากาศที่เกิดขึ้นตามสภาพธรรมชาติของแต่ละภูมิภาคของโลก ซึ่งลักษณะอากาศที่ปรากฏในพื้นที่หนึ่งๆ มักประกอบด้วยองค์ประกอบเบื้องต้น 4 ชนิด คืออุณหภูมิ ความกด ลม และความชื้นในบรรยากาศ โดยภูมิอากาศของแต่ละพื้นที่ทั่วโลกจะแตกต่างกันไปตามที่ตั้งของเส้นละติจูด ความสูงของพื้นที่ กระแสน้ำ และพายุ จึงทำให้ประเทศต่างๆมีความสวยงามของธรรมชาติตามลักษณะภูมิอากาศแตกต่างกันในแต่ละช่วงของฤดูกาล เป็นเหตุให้ประชาชนที่อาศัยอยู่เขตภูมิอากาศหนึ่งอยากเดินทางไปเยี่ยมชมภูมิอากาศเขตอื่น เพื่อสัมผัสกับภูมิอากาศที่แตกต่างกัน

2. ทรัพยากรท่องเที่ยวประเภททิวทัศน์สวยงาม เป็นสถานที่ที่มีทิวทัศน์ทางธรรมชาติสวยงามแปลกประหลาด สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางเข้าไปเยี่ยมชม เช่นป่า เขา เกาะ แก่ง ชายหาด ถ้ำ ทะเล แม่น้ำ ทะเลสาบ อ่างเก็บน้ำ กว๊าน น้ำตก น้ำพุร้อน ทุ่งหญ้า ทุ่งดอกไม้ ลานหิน เนินดิน เสาหิน ธารน้ำแข็ง เป็นต้น

3. ทรัพยากรท่องเที่ยวประเภทสัตว์ป่า เป็นสถานที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้มากเช่นกัน เพราะนักท่องเที่ยวจำนวนมากมีความคิดว่าสัตว์ป่าเป็นสิ่งมีชีวิตตามธรรมชาติที่น่าศึกษาหาความรู้ และนับวันจะสูญหายหมดไป แต่ยังคงมีที่ให้ท่องเที่ยวศึกษาได้ตามแหล่งอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่าและสวนสัตว์เปิด ในขณะที่นักท่องเที่ยวบางกลุ่มกลับเห็นว่าสัตว์ป่าเป็นเกมส์ที่น่าตื่นเต้นในการล่า นอกจากนี้นักท่องเที่ยวบางกลุ่มยังถูกดึงดูดใจให้เดินทางไปชมแหล่งที่มีสัตว์อาศัยอยู่เองตามธรรมชาติเป็นจำนวนมาก เช่น เดินทางไปชมนกปากห่างที่วัดไผ่ล้อม เดินทางไปชมฝูงนกเพนกวินที่บริเวณทวีปแอนตาร์คติก เดินทางไปชมหมีขาวขั้วโลกในเขตอาร์คติก เดินทางไปชมสัตว์บางชนิดในฤดูอพยพ เป็นต้น

2.3.1.2 ทรัพยากรท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์

โบราณสถานและโบราณวัตถุ เป็นทรัพยากรท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นตามประโยชน์ของมนุษย์เองทั้งที่เป็นมรดกในอดีต และได้สร้างเสริมขึ้นในสมัยปัจจุบันซึ่งมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี และศาสนา เป็นสิ่งที่แสดงถึงอารยธรรมและความเจริญก้าวหน้าของท้องถิ่นนั้นๆ ในสมัยโบราณมีความเจริญด้านใดบ้าง และเหลือเป็นมรดกตกทอดมายังชนรุ่นหลังอย่างไรบ้าง จึงมีผลดึงดูดให้นักท่องเที่ยวไปเยือนพื้นที่นั้น สามารถแบ่งทรัพยากรท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ โบราณสถาน และโบราณวัตถุออกเป็น 2 ประเภทย่อยที่สำคัญได้ดังต่อไปนี้

1. ประเภทโบราณสถาน เป็นสถานที่ที่มีอายุนับร้อยปี หรือโดยลักษณะแห่งการก่อสร้าง หรือโดยหลักฐานเกี่ยวกับประวัติของสถานที่นั้นเป็นประโยชน์ในทางประวัติศาสตร์หรือ โบราณคดี เช่น ศาสนสถาน อุทยานประวัติศาสตร์ กำแพงเมือง คูเมือง พระราชวัง พระตำหนัก บ้านโบราณ เมืองโบราณ อนุสาวรีย์ อนุสรณ์สถาน ชุมชนโบราณ เป็นต้น

2. ประเภทโบราณวัตถุ เป็นวัตถุโบราณไม่ว่าจะเป็นสิ่งประดิษฐ์หรือสิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ หรือที่เป็นส่วนหนึ่งส่วนใดของโบราณสถานซึ่งโดยอายุหรือโดยลักษณะแห่งการประดิษฐ์หรือโดยหลักฐานเกี่ยวกับประวัติของวัตถุนั้นเป็นประโยชน์ในทางประวัติศาสตร์หรือ โบราณคดีในแต่ละจังหวัดหรือแต่ละประเทศอาจเก็บสะสมไว้ในพิพิธภัณฑสถานหรือสถานที่เก็บแบบอื่นๆ เพื่อให้ประชาชนเข้าชม อันเป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงประวัติศาสตร์อันยาวนานของประเทศ และเป็นความภาคภูมิใจของประชาชนในท้องถิ่นที่ได้พบโบราณวัตถุล้ำค่าเหล่านั้น เช่น ภาพเขียนโบราณ วัตถุโบราณ สมบัติโบราณ พระพุทธรูปโบราณ รูปปั้นโบราณ เป็นต้น

2.3.1.3 ทรัพยากรท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรมประเพณี และกิจกรรม

เป็นทรัพยากรท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นในรูปแบบของการดำเนินชีวิตของผู้คนในแต่ละกลุ่มชนที่มีความแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ โดยยึดถือปฏิบัติสืบทอดต่อกันมาตลอดจนกิจกรรมต่างๆ ของสังคมที่มีผลต่อการดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปเยือน อาจแยกออกเป็นประเภทย่อยที่สำคัญได้ 3 ประเภทต่อไปนี้

1. ประเภทศิลปวัฒนธรรม ได้แก่ชุมชน หมู่บ้าน เรือนแพ ตลาด ตลาดน้ำ ศูนย์วัฒนธรรม การละเล่นพื้นบ้าน คนตรีพื้นเมือง สินค้าพื้นเมือง ไร่สวน เหมือง วิถีชีวิต อัยาศัยไมตรีของประชาชน เป็นต้น

2. ประเภทประเพณี ได้แก่ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีแห่เทียนพรรษา เทศกาลกินเจ ประเพณีลอยกระทง งานบุญบั้งไฟ ประเพณีโยนบัว ประเพณีอินทจิล เป็นต้น

3. ประเภทกิจกรรม ได้แก่กิจกรรมแข่งขันกีฬา กิจกรรมบันเทิง สวนสนุก สวนสาธารณะ เฉพาะทาง สนามกอล์ฟ สนามแข่งรถ เป็นต้น สำหรับกิจกรรมการท่องเที่ยว ควรเป็นกิจกรรมที่เน้นการศึกษาหาความรู้ในแหล่งธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่น ควบคู่ไปกับการได้รับความเพลิดเพลิน ซึ่งมีกิจกรรมการท่องเที่ยวอยู่หลายกิจกรรม เช่น การเดินป่า การศึกษาธรรมชาติ การเลี้ยงสัตว์ การดูนก การพายเรือ การดำน้ำ การตั้งแคมป์ การล่องแพ การขี่ช้าง การถ่ายรูป การขี่จักรยาน การไต่เขา การตกปลา การแสวงบุญ การนมัสการสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เป็นต้น

2.3.2 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับภูมิทัศน์เมือง

เดชา บุญค้ำและคณะ (2531 : 1-2) ได้จำแนก เมือง ออกเป็นลักษณะต่างๆ ตามหน้าที่และบทบาทของเมืองที่มีต่อการท่องเที่ยวดังต่อไปนี้

1. เมืองที่เป็นจุดหมายของการท่องเที่ยว มีลักษณะเป็นเมืองที่มีแหล่งท่องเที่ยว ทั้งทางธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งคุณสมบัตินี้จะเป็นสิ่งบ่งชี้และกำหนดให้เมือง มีความสำคัญอย่างมากในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวหรือเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวโดยตรง

2. เมืองที่เป็นเมืองบริการ เมืองประเภทนี้อาจจะมีหรือไม่มีแหล่งท่องเที่ยวเลย แต่จะอยู่ในตำแหน่งที่ใกล้เคียงกับแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ โดยที่แหล่งท่องเที่ยวนั้นไม่สามารถรองรับ หรือให้การบริการกับนักท่องเที่ยวได้ดีพอ

3. เมืองที่เป็นจุดแวะพัก จะพบว่าเส้นทางการท่องเที่ยวที่มีระยะไกล จำเป็นจะต้องมีจุดแวะพักระหว่างทางสำหรับนักท่องเที่ยว เมืองลักษณะนี้อาจจะมีหรือไม่มีแหล่งท่องเที่ยวก็ได้ ยกเว้นในกรณีที่เป็นจุดแวะพักที่แหล่งท่องเที่ยวอยู่ด้วยก็จะทำให้นักท่องเที่ยวใช้เวลาในเมืองที่เป็นจุดแวะพักมากขึ้น

4. เมืองที่เป็นทางผ่าน ในกรณีนี้เมืองจะมีลักษณะเป็นทางผ่านของการท่องเที่ยวนั้นเท่านั้น ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับภูมิทัศน์เมือง

1. องค์ประกอบหลักของเมืองที่มองเห็นได้

ในเมืองแต่ละเมืองมีองค์ประกอบหลักที่มองเห็นได้ และเป็นส่วนสำคัญในการจัดทำเมืองให้ดูสวยงามมีความน่าประทับใจทั้งต่อนักท่องเที่ยวและผู้อยู่อาศัย ดังนี้

1.1 ธรรมชาติ ได้แก่ สิ่งที่เกิดขึ้นตามชาติที่ยังคงมีอยู่ในเมือง เช่น แม่น้ำ คลอง บึง ภูเขา พรุ ป่าละเมาะ เป็นต้น ทำให้ชาวเมืองได้มีโอกาสชื่นชมกับธรรมชาตินอกเหนือจากการใช้ชีวิตอยู่ท่ามกลางอาคาร และถนนหนทางของชีวิตเมือง เป็นส่วนที่ช่วยให้เมืองมีบรรยากาศผ่อนคลาย และมีลักษณะเฉพาะที่ดึงดูดดึงดูด

1.2 อาคารและส่วนประกอบอาคาร ได้แก่ บ้าน อาคาร ตึกแถว อนุสาวรีย์ รวมถึงส่วนประกอบ เช่น ส่วนประกอบ เช่น ป้าย กันสาด ลานทางเข้าอาคาร

1.3 เว้นที่ว่างต่างๆ ได้แก่ สวนสาธารณะ สนามเด็กเล่น ลานอเนกประสงค์ของ ลานเชื่อมระหว่างอาคาร

1.4 ถนน ทางเดิน ทางสัญจรต่างๆ ได้แก่ ถนน ทางเท้า ทางจักรยาน ทางรถไฟ รวมถึงแม่น้ำ ลำคลองที่ใช้ในการสัญจร นับเป็นส่วนประกอบของเมืองที่เชื่อมโรงส่วนต่างๆเข้าด้วยกัน

1.5 มนุษย์และการประกอบกิจการต่างๆ ได้แก่ ชาวเมืองที่อยู่อาศัยในเมือง เป็นส่วนประกอบ ที่ทำให้เมืองมีการเคลื่อนไหว บางกิจกรรมทำให้ผู้มาเยี่ยมชมเมืองนั้น เกิดความสนใจที่จะเข้าไปสัมผัส และเข้าร่วมในกิจกรรมนั้นๆ ด้วย กิจกรรมนี้มีได้หมายถึงเฉพาะงานเทศกาลพิเศษ แต่หมายถึงกิจกรรมประจำวันของชาวเมืองด้วย เช่น กิจกรรมค้าขาย กิจกรรมพักผ่อนการรอรถประจำทาง เสี่ยงหัวเราะ การพุดคุย

2. การรวมองค์ประกอบของเมืองเข้าด้วยกัน

การรวมองค์ประกอบต่างๆ ของเมืองเข้าด้วยกันแบ่งได้เป็น 2 ระดับ

2.1 ระดับผังเมืองรวม เป็นการวางแผนควบคุมการเจริญเติบโตของเมือง ให้เป็นไปในทิศทางที่ถูกต้องที่จะไม่ก่อให้เกิดปัญหาในการเป็นอยู่ มีการวางแผนว่าย่านใดจะพัฒนาอย่างไร เส้นทางการสัญจรเส้นใดจะต้องเป็นทางสัญจรหลัก และเส้นใดเป็นทางสัญจรรอง

การวางแผนเป็นผังเมืองโดยรวมนี้ กระทำโดยนักโดยนักผังเมืองและโดยใช้ข้อมูลสนับสนุนการวางแผน บางเมืองมีระบบผังเมืองรวมที่มุ่งเน้นเรื่องนโยบายและการใช้สอยพื้นที่ บางเมืองก็มีระบบผังเมืองที่ผนวกการวางแผน ด้านความสวยงามของเมือง

2.2 ระดับรายละเอียดเฉพาะส่วน เป็นการวางแผนรายละเอียดในย่านใดย่านหนึ่ง เช่น การกำหนดระยะเวลาของอาคาร การวางระบบป้ายให้เป็นระเบียบ การจัดระเบียบการขายสินค้าริมทางเท้า การวางรูปแบบทางเท้า

การวางแผนรายละเอียดเฉพาะย่าน หลังยุค City Beautiful Movement ซึ่งเกิดขึ้นในช่วงประมาณ ค.ศ 1893 เป็นต้นมา เมืองในสากลประเทศหลายเมืองทำการวางแผนภายใต้แนวคิดว่าบรรยากาศอ่อนคลายของเมือง ไม่จำเป็นจะต้องเกิดเฉพาะในบริเวณที่จัดเตรียมไว้เป็นสวนสาธารณะเท่านั้น แต่สามารถจะเกิดแทรกได้ทั่วไปภายในเมืองเช่นลานหน้าอาคารบริเวณทางเท้า

3. เมืองสวยได้อย่างไร

โดยส่วนรวมเมืองจะดูสวยและมีความน่าประทับใจต่อผู้มาเยี่ยมชมและต่อชาวเมืองได้ หากองค์ประกอบต่างๆ ของเมืองได้รวมตัวกันภายใต้หลักการดังต่อไปนี้

3.1 ความเป็นระเบียบ คำว่าระเบียบในที่นี้หมายถึงความถึง ในด้านความสะดวกในการทำกิจกรรม และทั้งในด้านการเห็นภาพที่ดูเป็นระเบียบเรียบร้อย

ความสะดวกในการทำกิจกรรม ได้แก่ การที่มีการสัญจรสะดวกราบรื่น การหาสิ่งที่ต้องการพบได้สะดวกการทำกิจกรรมทุกอย่างเป็นไปโดยสะดวก

การเห็นภาพที่ดูเป็นระเบียบเรียบร้อย ได้แก่ การที่ส่วนประกอบต่างๆ ของเมืองได้จัดรวมกันไว้อย่างกลมกลืน ไม่ก่อให้เกิดความรู้สึกสับสนวุ่นวายและส่วนประกอบของเมืองเหล่านั้นไม่ดูสกปรกชำรุด หักพัง จนทำให้ดูคล้ายกับว่าไม่ได้รับการเอาใจใส่

3.2 ความสบาย ความสบายในที่นี้หมายถึง ความสบายตามสมควรแก่อัตภาพ ได้แก่ ความไม่ร้อนจนเกินไป ไม่หนาวจนเกินไป ไม่มีฝุ่นมากเกินไป พื้นที่ไม่เคยอัดอัดจนเกินไป ทั้งนี้สภาพแวดล้อมบางอย่างเราไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ เช่น สภาพอากาศ แต่เราสามารถจัดเตรียมบริเวณให้สภาพอากาศนั้นๆ บรรเทาลงได้ เช่น จัดเตรียมร่มเงา การพยายามไม่ให้มีลานรับแดดที่กว้างใหญ่ การเตรียมพื้นที่ให้ใช้หลบฝนได้สำหรับเมืองที่มีฝนตกบ่อยเป็นระยะยาว

3.3 การมีสารูปที่ชัดเจน สารูปเป็นศัพท์บัญญัติจากคำภาษาอังกฤษว่า Image หมายถึงภาพรวมของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ปรากฏอยู่ในใจหลังจากที่บุคคลหนึ่งๆ ได้เห็นสิ่งนั้นแล้ว ดังนั้นสารูปของเมืองก็คือภาพรวมของเมืองนั้นๆ ที่บุคคลจะจำได้ หลังจากที่ได้ไปเยี่ยมชมเมืองนั้นมาแล้ว

3.4 การมีเอกลักษณ์ที่ชัดเจน เช่นเมืองที่มีลักษณะเฉพาะทางประวัติศาสตร์ เมืองที่มีภูมิประเทศพิเศษ เช่น พัทยา ภูเก็ต สงขลา เมืองที่มีการประกอบอาชีพที่น่าสนใจ เช่น จันทบุรีทำสวนผลไม้ กระบี่ทำสวนยางพารา ระนองทำเมืองแร่

เอกลักษณ์ดังกล่าวนี้ หากผู้ไปเยี่ยมชมได้รับรู้จะก่อให้เกิดความเข้าใจและรู้จักเมืองนั้นๆ มากขึ้น จะก่อให้เกิดความรู้สึกสัมพันธ์กับเมืองนั้นๆ และลักษณะเฉพาะบางอย่างก็สามารถเป็นสิ่งดึงดูดให้กับนักท่องเที่ยวเข้าไปสัมผัสด้วย เช่น นักท่องเที่ยวไปเชียงใหม่เพราะความน่าสนใจทางวัฒนธรรม ไปพัทยาเพราะพัทยานีทะเล

3.5 การมีลักษณะเชิงสุนทรียภาพที่ดี ลักษณะเชิงสุนทรียภาพที่ดีหมายถึง มีลักษณะสวยงามชวนให้ผู้พบเห็นเกิดความสุขใจและรื่นรมย์ใจ ได้แก่การให้เห็นส่วนประกอบต่างๆ ของเมืองปรากฏในลักษณะที่กลมกลืน สันนิบาสนซึ่งกันและกันมีสีสันที่กลมกลืนหรือตัดกัน ในลักษณะที่เหมาะสม

2.3.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยว

1) สถานการณ์การท่องเที่ยวของโลก

ข้อมูลการท่องเที่ยวปี 2547 ซึ่งให้เห็นว่าจำนวนนักท่องเที่ยวทั่วโลกมีประมาณ 760 ล้านคน และมีอัตราเพิ่มขึ้น 10% นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่เปลี่ยนแปลงไป โดยให้ความสนใจในกิจกรรมการเรียนรู้และการผจญภัย รวมทั้งให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

2) สถานการณ์ท่องเที่ยวของประเทศไทยและภาคตะวันออก

ในปี 2547 ประเทศไทยมีนักท่องเที่ยวทั้งสิ้น 119,881,432 คน- ครั้ง โดยมีอัตราเพิ่มขึ้นจากปีก่อนประมาณ 10% นักท่องเที่ยวเหล่านี้กระจายอยู่ในพื้นที่กรุงเทพมหานครมากที่สุด ขณะที่ภาคตะวันออกมีนักท่องเที่ยวในอัตราค่อนข้างต่ำ โดยมีนักท่องเที่ยวต่างชาติเข้ามาในพื้นที่จำนวน 12.65 ล้านคน มีวันพักเฉลี่ย 8.13 วัน และค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 4,057.85 บาท/คน/วัน ทำให้เกิดรายได้ 384,360 ล้านบาท และมีนักท่องเที่ยวชาวไทยจำนวน 74.79 ล้านคน/ครั้ง โดยเป็นประเภทค้างคืน 46.42 ล้านคน/ครั้ง และประเภทเช้าไป-เย็นกลับ 28.37 ล้านคน/ครั้ง สร้างรายได้ทั้งสิ้น 317,224 ล้านบาท

ข้อมูลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ภาคตะวันออกเป็นพื้นที่รองรับนักท่องเที่ยวชาวไทยเป็นหลัก และเมื่อพิจารณาจากศักยภาพทางการตลาดของพื้นที่ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยด้านระยะทางที่ใกล้กรุงเทพมหานครและพัทยา การเป็นแหล่งท่องเที่ยวหลักของประเทศ หรือการเปิดให้บริการของสนามบินนานาชาติสุวรรณภูมิ จึงคาดว่าจะเป็โอกาสในการรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวได้มากกว่านี้ และสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวของพื้นที่กลุ่มภาคตะวันออกได้มากขึ้น

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจำนวนผู้เยี่ยมชมชาวต่างชาติ พบว่า ในกลุ่มภาคตะวันออกนั้น พัทยาเป็นพื้นที่ที่มีจำนวนผู้เยี่ยมชมชาวต่างชาติในปริมาณสูง แต่ในพื้นที่ใกล้เคียง

กลับมีสัดส่วนชาวต่างชาติต่ำ จึงจำเป็นจะต้องกำหนดกลยุทธ์ในการกระจายจำนวนผู้เยี่ยมชม ชาวต่างชาติจากพัทยาไปยังจังหวัดใกล้เคียง โดยเฉพาะอย่างยิ่งจังหวัดระยอง ซึ่งมีพื้นที่เชื่อมต่อ และมีความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่โครงการ

3) สถานการณ์ท่องเที่ยวในจังหวัดระยอง

นักท่องเที่ยวของจังหวัดระยองมีจำนวน 2,715,377 คน จำแนกเป็นชาวไทย 2,450,112 คน (ร้อยละ 90.2) และชาวต่างประเทศ 265,265 คน (ร้อยละ 9.8) โดยเป็นนักท่องเที่ยว ประเภทเข้าไป - เย็นกลับ 981,666 คน (ร้อยละ 36.2) และเป็นนักท่องเที่ยวพักค้าง 1,733,711 คน (ร้อยละ 63.8)

เมื่อพิจารณาเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวไทย พบว่า ส่วนใหญ่เดินทางมาจากกรุงเทพฯ ถึงร้อยละ 37 รองลงไปเป็นภาคตะวันออก โดยเฉพาะจากพัทยา มีวัตถุประสงค์เพื่อการพักผ่อน เป็นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 67.2) ส่วนใหญ่พักค้างที่โรงแรม บังกะโลหรือรีสอร์ท (ร้อยละ 76.7) กลุ่มที่มาท่องเที่ยว ส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ยระหว่าง 25-34 ปี และมีรายได้เฉลี่ยระหว่าง 10,000-20,000 บาท ต่อเดือน

ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ส่วนใหญ่มาจากภูมิภาคเอเชีย (ร้อยละ 53) รองลงไปมาจากภูมิภาคยุโรป โดยนักท่องเที่ยวเหล่านี้ส่วนใหญ่เดินทางมาเอง (ร้อยละ 78) และมากกว่า ร้อยละ 80 เป็นประเภทนักท่องเที่ยวมาพักค้างคืน มีวัตถุประสงค์เพื่อการท่องเที่ยวและการพักผ่อนเป็นหลัก โดยกลุ่มนักท่องเที่ยวต่างชาติส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มช่วงอายุเดียวกันกับกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทย

4) สถานการณ์ท่องเที่ยวในพื้นที่โครงการ

ในปี 2547 จำนวนนักท่องเที่ยวในพื้นที่โครงการมีทั้งสิ้น 971,975 คน โดยในจำนวนนี้ 265,460 คนเดินทางไปหมู่เกาะเสม็ด และมากกว่าร้อยละ 90 เป็นนักท่องเที่ยวที่พักค้างคืน บนเกาะเสม็ด ทั้งนี้ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้ประมาณการไว้ว่า ในปี 2568 จะมีนักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวเข้ามาในพื้นที่จำนวน 526,646 คน

จากจำนวนนักท่องเที่ยวที่ไปหมู่เกาะเสม็ดประมาณร้อยละ 72 เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาเพื่อท่องเที่ยวและพักผ่อนเป็นหลัก อัตราพักค้างคืนเฉลี่ย 2.8 คืน และค่าใช้จ่ายเฉลี่ย ต่อคนวันละ 1,300-1,900 บาท ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมีอัตราการพักค้างคืนเฉลี่ย 4.4 คืน และมีค่าใช้จ่ายต่อคนเพียงวันละ 1,200-2,640 บาท และส่วนใหญ่กระจุกตัวอยู่ที่พื้นที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง เช่น อ่าววงเดือน หาดทรายแก้ว เป็นต้น

เมื่อวิเคราะห์อุปสงค์ของตลาดนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่โครงการถือว่าเป็นกลุ่มที่มีศักยภาพ เพราะร้อยละ 59.2 เป็นกลุ่มที่เคยมาแล้ว และร้อยละ 93.6 ต้องการมาท่องเที่ยวซ้ำอีก แต่ตัวเลขของระยะเวลาพักเฉลี่ยและการใช้จ่ายต่อหัวอยู่ในเกณฑ์

ค่อนข้างต่ำมาก เพราะกลุ่มที่มาเที่ยวส่วนใหญ่เป็นชนชั้นกลาง ระดับรายได้ปานกลาง เป็นกลุ่มนักศึกษาหรืออยู่ในช่วงเริ่มต้นทำงาน จึงมีกำลังซื้อไม่มากนัก

สำหรับอุปสงค์ของตลาดนักท่องเที่ยวชาวต่างชาตินั้น พบว่า ร้อยละ 77.4 ไม่ต้องการมาเที่ยวซ้ำอีก เพราะไม่ประทับใจในเรื่องโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน ท่าเรือ รวมทั้งการให้บริการด้านการท่องเที่ยว ขณะเดียวกัน ตัวเลขของระยะเวลาพักเฉลี่ยและการใช้จ่ายต่อหัวอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำมากเช่นกัน

ผลจากการสอบถามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวไทยและชาวต่างประเทศ พบว่านักท่องเที่ยวทั้งสองกลุ่มเห็นควรมีการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน บริการไฟฟ้า น้ำประปา และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เช่น ห้องน้ำ ร้านอาหาร รวมทั้งเสนอให้มีการดูแลรักษาและฟื้นฟูสภาพแวดล้อมให้ดีกว่าปัจจุบัน ตลอดจนการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ที่หลากหลายและน่าสนใจมากขึ้น

5) แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว

กระแสการเปลี่ยนแปลงของทัศนคติและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวล้วนแต่ส่งผลต่อการพัฒนาธุรกิจการท่องเที่ยว และการพัฒนาองค์ประกอบสำหรับรองรับการท่องเที่ยวของพื้นที่โครงการ ดังนี้

(1) นักท่องเที่ยวมีความต้องการที่จะได้ประสบการณ์แปลกใหม่จากการท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากแหล่งท่องเที่ยวที่มีกิจกรรมหลากหลาย เช่น กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงผจญภัย เป็นต้น โดยนักท่องเที่ยวแต่ละช่วงวัยและระดับรายได้จะให้ความสนใจแหล่งท่องเที่ยว รูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวที่แตกต่างกันไป เช่น กลุ่มครอบครัว วัยรุ่น วัยทำงาน นิยมเดินทางด้วยตนเองมากขึ้น ขณะที่กลุ่มผู้สูงอายุหรือนักธุรกิจรายได้ดีแต่มีเวลาน้อยมักต้องการรูปแบบการท่องเที่ยวที่สะดวกสบาย ฯลฯ ดังนั้น การพัฒนาการท่องเที่ยวจึงต้องเน้นการจัดรูปแบบและกิจกรรมที่หลากหลาย ให้สามารถสนองความต้องการของแต่ละกลุ่มเป้าหมายได้ รวมทั้งมีการปรับเปลี่ยนอยู่เสมอ เพื่อดึงดูดให้กลับมาท่องเที่ยวซ้ำอีก

(2) แนวคิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนส่งผลให้นักท่องเที่ยวตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ขณะเดียวกัน กระแสการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับสุขภาพทางเลือกและการเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่นมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นด้วย

(3) นักท่องเที่ยวหลายกลุ่มมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินชีวิต (Lifestyle) เช่น มีเวลาเดินทางท่องเที่ยวน้อยลง แต่มีกำลังซื้อสูงขึ้น และบางกลุ่มต้องทำงานไปด้วยในระหว่างการท่องเที่ยว ดังนั้น จึงต้องการรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สนองความต้องการเฉพาะบุคคลมากขึ้น รวมถึงความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกสบายในการทำงานระหว่างเดินทางท่องเที่ยวด้วย โดยเฉพาะ ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

(4) ความก้าวหน้าของการสื่อสาร มีบริการการท่องเที่ยวนอนไลน์เชื่อมโยงกันได้ทั่วโลก ทำให้นักท่องเที่ยวมีทางเลือกใช้บริการได้ตามความต้องการมากขึ้น และผู้ประกอบการท่องเที่ยวที่มีความคล่องตัวในการทำธุรกิจได้ดีขึ้น

(5) ประเด็นเรื่องความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินเป็นเรื่องที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในการตัดสินใจเลือกเส้นทางและแหล่งท่องเที่ยว เช่น อาชญากรรม ภัยพิบัติ การหลอกลวงขายสินค้าคุณภาพต่ำราคาแพง เป็นต้น

(6) ประเด็นเรื่องความสะดวกและสุขอนามัยของที่พักรับประทานอาหาร เป็นเรื่องที่นักท่องเที่ยวคำนึงถึง

2.4 ศึกษาทฤษฎีและหลักการ แนวการพัฒนางค์ประกอบเมืองท่องเที่ยว

2.4.1 ย่าน (District)

ย่าน (District) หมายถึง บริเวณที่มีความคล้ายคลึงกันในวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน หรืออาจเป็นย่านที่เคยมีความสำคัญมาในอดีต เคยมีเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์เกิดขึ้น เมืองบางเมืองอาจจะมีเพียงย่านเดียวในขณะที่บางเมืองมีขนาดใหญ่ อาจจะมีถึงสิบย่าน โดยที่แต่ละย่านจะมีอาณาเขตที่แสดงขอบเขตได้ชัดเจน อาจเป็นอาณาเขตทางกายภาพที่เป็นธรรมชาติ เช่น ถนนแม่น้ำลำคลอง ภูเขา หรือเป็นอาณาเขตที่มนุษย์สร้างขึ้นก็ได้ (เดชา บุญค้ำและคณะ 2531 : 1-7)

2.4.2 ที่รวมกิจกรรม (Node)

ที่รวมกิจกรรม (Node) หมายถึง บริเวณที่มีผู้คนมารวมตัวกันเป็นจำนวนมากเพื่อประกอบกิจกรรมที่คล้ายคลึงกันในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ๆ ซึ่งอาจจะเป็นเฉพาะช่วงเช้าของทุกวันหรือเป็นช่วงระยะเวลาพิเศษที่ติดต่อกันหลาย ๆ วัน เช่น บริเวณจัดงานแสดงสินค้า เป็นต้น ซึ่งกล่าวโดยรวม ๆ แล้วที่รวมกิจกรรมก็คือ ย่านชนิดหนึ่งที่มีความหนาแน่นค่อนข้างสูงและเกิดจากรวมตัวกันเพื่อกิจกรรม ตามปกติบริเวณที่รวมกิจกรรมจะมีพื้นที่ที่ค่อนข้างจำกัด และลักษณะทางกายภาพของบริเวณก็จะถูกสร้างขึ้นเป็นระบบถาวร หรือแบบที่รื้อถอนได้สะดวกตามแต่ความถี่ของการมีกิจกรรม (เดชา บุญค้ำและคณะ 2531 : 1-7)

ประเภทของย่านและที่รวมกิจกรรม

1. ย่านประวัติศาสตร์
2. ย่านพาณิชย์
3. ย่านเริงรมย์
4. ย่านอุตสาหกรรม
5. ย่านที่พักอาศัย
6. ย่านสถานที่ราชการ

ในเมืองแต่ละเมือง ไม่จำเป็นจะต้องมีย่านต่าง ๆ เหล่านี้ทุกย่านเสมอไป หรือแม้แต่ย่านชนิดเดียวกันในเมืองเดียวกัน อาจจะมีลักษณะและสรารูป (Image) ที่แตกต่างกันได้ อย่างไรก็ตามในการพัฒนาเมืองเพื่อรองรับการท่องเที่ยว ย่านต่าง ๆ ภายในเมืองควรจะได้รับ การจัดแบ่งประเภทเพื่อที่ว่าในการพัฒนาจะสามารถเอาลักษณะเด่น ๆ เหล่านี้มาปรับปรุงเพื่อให้เกิดประโยชน์กับการท่องเที่ยวได้

ข้อพิจารณาในการปรับปรุง

1. การปรับปรุงสรารูปของย่าน เพื่อเสริมสภาพแวดล้อมของเมืองให้ดีขึ้นนั้น อาจใช้การควบคุมโดยการออกข้อบังคับพระราชบัญญัติ หรือ เทศบัญญัติขึ้นมาควบคุมเฉพาะย่านได้ ตัวอย่างเช่น

- ควบคุมรูปแบบของสถาปัตยกรรม รวมถึงการกำหนดความสูงของตึ้น และวัสดุที่ใช้
- ควบคุมความหนาแน่น โดยกำหนดอัตราส่วนพื้นที่อาคาร กำหนดระยะเวลาถอยร่อนของอาคารของแนวถนน
- ควบคุมรูปแบบของป้าย ป้ายการค้าและป้ายโฆษณาต่าง ๆ จะต้องกำหนดขนาดความสูง ตำแหน่งที่ตั้ง และรูปแบบข้อความที่ใช้ เป็นต้น
- ควบคุมรูปแบบของสิ่งก่อสร้างอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็น รั้ว กำแพง ป้ายชื่อ ม้านั่ง เสาไฟฟ้า จะต้องมีการออกแบบให้กลมกลืนกัน
- ควบคุมประเภทของการใช้ที่ดิน ประเภทของกิจกรรมที่จะเกิดขึ้นในย่านนั้นจะต้องควบคุมให้สอดคล้องกัน และส่งเสริมซึ่งกันและกัน

2. การแก้ปัญหาความขัดแย้งของการจราจร ในบางย่านมีปัญหาความขัดแย้ง อันเนื่องมาจากความหนาแน่นของการสัญจร มีวิธีการแก้ปัญหา ดังนี้

- การลดผิวจราจร โดยกำหนดให้การสัญจรเป็นการเดินทางเดียว (One way)
- การยกเลิกถนน อาจเปลี่ยนถนนให้เป็นทางเท้าถาวรตลอดไป
- อาจปิดกั้นเฉพาะพาหนะส่วนบุคคล แต่ยอมให้รถโดยสารประจำทางผ่านเข้าไป

การยกเลิกถนนเปลี่ยนเป็นทางเท้านี้ นอกจากแก้ปัญหารถจราจรได้แล้ว ยังช่วยลดปัญหามลภาวะจาก เสียง ฝุ่น ควัน ได้ด้วย และเอื้ออำนวยให้มีพื้นที่สีเขียวเปิดโล่ง (Open Space) เพื่อปลูกต้นไม้ในเมืองได้มากขึ้น

3. การคำนึงถึงเหตุฉุกเฉิน การปิดถนนเพื่อเปลี่ยนเป็นทางเดินเท้า ทางเท้านั้นควรออกแบบให้รถฉุกเฉินเข้าได้ เช่น รถดับเพลิง รถพยาบาล โยมีช่องทางที่มีขนาดกว้างเพียงพอประมาณ 3.00 เมตร เป็นอย่างน้อย

4. การส่งเสริมกิจกรรม นอกจากการปรับปรุงทางด้านกายภาพแล้ว ยังอาจต้องช่วยเสริมด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ตามช่วงเวลาที่เหมาะสม เพื่อให้ย่านนั้นมีจุดดึงดูดความสนใจของคนในเมือง และนักท่องเที่ยวมากขึ้น

5. การปรับปรุงสิ่งประกอบภูมิทัศน์ ในย่านหนึ่ง ๆ ควรมีความกลมกลืนต่อเนื่องกัน ของสิ่งประกอบภูมิทัศน์ต่าง ๆ นับตั้งแต่สิ่งก่อสร้างประกอบอาคาร เช่น ซุ้ม ศาลาที่พักคอยรถประจำทาง รวมถึงสิ่งก่อสร้างอื่น ๆ เช่น ม้านั่ง เสาไฟฟ้า ถังขยะ กระบะต้นไม้ และควรสื่อสารถึงสัญลักษณ์หรือความเป็นเอกลักษณ์ของย่านนั้น ๆ ได้ด้วย

6. การปรับปรุงขอบเขต ในบริเวณย่านควรเห็นขอบเขต (Edge) หรืออาณาเขตได้ชัดเจน เพื่อให้นักท่องเที่ยวเห็นภาพรวม หรืออาจจะช่วยในการกำหนดขอบเขตให้ได้ง่ายขึ้น ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การใช้ต้นไม้ชนิดเดียวกันโดยตลอด การใช้วัสดุปูพื้นแบบเดียวกันให้ต่อเนื่องกันโดยตลอด หรือการใช้วัสดุชั่วคราวตกแต่งก็ได้ เช่น ประดับด้วยธง ด้วยกระบะต้นไม้ ด้วยร่มกันแดด ผ้าใบกันแดด เป็นต้น

2.4.3 ที่ว่างโล่ง (Open Space)

1. สวนหย่อม ความหมายของ “สวนหย่อม” “ที่ว่างโล่งประเภทสวนหย่อม” หมายถึงสวนขนาดเล็กซึ่งไม่มีการเข้าไปใช้งานมากนัก หรือมีแต่เพียงเล็กน้อยแต่จะมีประโยชน์ในแง่ของการตกแต่ง เพื่อความร่มรื่นสวยงามของเมืองมากกว่า ในที่นี้จะกล่าวถึงเฉพาะสวนหย่อมในพื้นที่ที่เป็นสาธารณะ และอยู่ในการดูแลของเทศบาลเมืองเท่านั้น

สวนหย่อม จัดว่าเป็นพื้นที่ว่างโล่ง (Open Space) ของเมือง และเป็นส่วนที่ตกแต่งเมืองให้เกิดความสวยงามเป็นระเบียบเรียบร้อย เป็นส่วนที่เพิ่มพื้นที่สีเขียว เพิ่มความร่มรื่นให้กับถนนและทางเท้า (เดชา บุญค้ำและคณะ 2531 : 1-7)

ประเภทของสวนหย่อม

สวนหย่อมสามารถแยกออกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. สวนหย่อมตกแต่งเพื่อความสวยงาม ได้แก่ บริเวณที่มีขนาดเล็ก หรือการเข้าถึงลำบาก เช่น เกาะกลางถนน วงเวียน อนุสาวรีย์ หัวมุมสี่แยก บริเวณพื้นที่กันไว้เพื่อการขยายตัวหรือเพื่อความปลอดภัย เช่น ระยะเวลาจรทาง (Right of Way) ของถนนและทางรถไฟ บริเวณใต้สายไฟแรงสูง การออกแบบจึงเน้นในเรื่องของการใช้ในการมองเห็นเป็นส่วนประกอบสีเขียวของภูมิทัศน์เมืองบริเวณนั้น

2. สวนหย่อมที่สามารถใช้งานได้ ในบางกรณีพื้นที่เล็ก ๆ เหล่านี้มีสภาพอำนวยให้ใช้งานได้บ้าง เช่น เกาะกลางถนนที่มีขนาดกว้างใหญ่และถนนโดยรอบมีการสัญจรเบาบาง ซึ่งอาจใช้เป็นที่นั่งพักผ่อน หรืออาจให้เป็นสนามเด็กเล่นขนาดเล็กได้

ข้อพิจารณาในการปรับปรุง

1. ความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมโดยรวม หากต้องการบรรยากาศที่ดูสงบสบาย เป็นระเบียบ หรือหากบริเวณโดยรอบมีความสับสนวุ่นวายอยู่แล้ว ก็ควรให้สวนหย่อมเหล่านี้มีความเรียบง่าย ไม่มีหลายรูปทรงหลายสีในบริเวณ หรือหากบริเวณเดิมดูเรียบเกินไปขาดชีวิตชีวา ก็อาจใช้สีสันสดใสเป็นการเพิ่มเติมสีสันให้กับเมืองในส่วนนั้น

2. ความกลมกลืนกับทางสัญจรของเมือง หมายความว่า สวนหย่อมเหล่านี้จะต้องไม่ เป็นสิ่งกีดขวางสัญจรของเมือง เช่น บริเวณที่เป็นเกาะกลางถนนในส่วนที่เป็นทางข้าม โดยปกติก็ ควรเตรียมรับการข้ามถนนเหล่านี้ตรงจุดนั้น ๆ หรือบริเวณที่จะมีคนเดินลัดผ่านก็ควรมีทางเดิน ผ่านในบริเวณนั้น และควรคำนึงถึงการสัญจร ปิดบังการมองเห็นตามบริเวณสำคัญ ควรใช้รูปของ สวนที่เรียบง่ายไม่มีรูปทรงสีสรรหลากหลาย ซึ่งจะเพิ่มความสับสนให้กับบริเวณนั้นมากขึ้นไปอีก

3. การพิจารณาในการใช้งาน ในบางกรณีพื้นที่ที่เป็นสวนหย่อมอาจพิจารณาให้มีการ ใช้งานได้ เช่น เกาะกลางถนนที่มีขนาดใหญ่

4. ความสะดวกในการบำรุงรักษา ในการปรับปรุงบริเวณสวนหย่อมเหล่านี้จำเป็นต้อง คำนึงถึงความสวยงามในระยะยาว ยกเว้นบริเวณซึ่งต้องการเน้นพิเศษที่ต้องการเปลี่ยนชนิด ต้นไม้ได้ ตามฤดูกาลหลีกเลี่ยงการใช้พืชพันธุ์หลากหลายชนิดในบริเวณเดียวกัน

5. คำนึงถึงประโยชน์อื่น ๆ ที่จะได้รับ เช่น การเพิ่มร่มเงาให้กับบริเวณ ด้วยการ ปลูกต้นไม้ใหญ่ที่ให้ร่มเงา การทำขอบของสวนให้สามารถใช้นั่งพักได้บ้างหากสภาพแวดล้อม อำนวยให้

2. ลานกิจกรรม และ ลานอเนกประสงค์ “ลาน” (Plaza) หมายถึง บริเวณเปิดโล่ง กลางแจ้ง ซึ่งเป็นพื้นลาดแข็ง (Paved Area) ล้อมรอบหรือล้อมอยู่เพียงบางส่วนด้วยอาคารลาน นี้้อาจคาดคิดด้วยวัสดุต่าง ๆ กัน เช่น พื้นคอนกรีต พื้นปูอิฐ พื้นปูหิน พื้นปูกระเบื้องหรือวัสดุ หลาย ๆ อย่างผสมกัน และอาจมีพื้นที่บางส่วนแบ่งเป็นแปลงปลูกต้นไม้ แปลงปลูกหญ้าปนอยู่ ด้วยก็ได้ (เดชา บุญค้ำและคณะ 2531 : 1-7)

ลานนี้เป็นบริเวณซึ่งแยกขาดจากการสัญจรด้วยขยวดยาน จากการจอดรถ จะเป็นบริเวณ สำหรับการพักผ่อนหย่อนใจหรือเป็นที่รวมของผู้คน

ประเภทของลาน

1. ให้เพื่อการสัญจรหรือเป็นทางเข้า ได้แก่ ลานด้านหน้าของอาคาร ซึ่งลานประเภท นี้ควรคำนึงถึงทิศทางของคนเป็นสำคัญ โดยเฉพาะทิศทางของคนเดินเท้าเข้าสู่ตัวอาคาร เช่น ลาน หน้าอาคารพิพิธภัณฑ์ ลานหน้าวัด ลานหน้าศูนย์บริการนักท่องเที่ยว และทำหน้าที่เป็นสิ่งที่ช่วย เชื่อมความสัมพันธ์ของอาคารแต่ละหลังเข้าด้วยกัน

2. ใช้เพื่อการพบปะสังสรรค์ เพื่อการรวมกลุ่มกันทางสังคม หรือเป็นจุดรวมของทางเท้า สายสำคัญ เช่น ลานในบริเวณร้านค้า ร้านขายของที่ระลึก ลานบริเวณริมฝั่งแม่น้ำ เป็นต้น

3. ให้เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ ทั้งในรูปแบบของการพักผ่อนแบบสงบ (Passive Recreation) ซึ่งได้แก่การนั่งเล่น เดินเล่น นั่งคุยกันหรือในรูปแบบของการพักผ่อนแบบออกกำลังกาย

4. ใช้เพื่อประโยชน์ทางการมองเห็น ลานประเภทนี้ไม่ได้มีจุดประสงค์หลักเพื่อการใช้งานทางกายภาพ แต่จัดทำขึ้นเพื่อการมองเห็นช่วยเสริมหรือเน้นอาคาร ทิวทัศน์หรือเน้นที่หมายตาให้เด่นชัดขึ้น และน่าสนใจขึ้น

ข้อพิจารณาในการปรับปรุง

1. การแยกกิจกรรมและการสัญจรที่เหมาะสม ลานควรมีขอบเขตที่แน่ชัด แยกออกจากระบบสัญจรรวมของเมืองเพื่อให้เกิดความปลอดภัย (Safety) และความสะดวก (Convenience) ขอบเขตนี้อาจแสดงได้โดยการใช้แนวรั้ว การใช้แนวต้นไม้ การใช้วัสดุปูพื้นที่แตกต่างกัน

2. กำบังถึงสภาพอากาศของบริเวณ ลานซึ่งเป็นพื้นลาดแข็งสำหรับเขตอากาศร้อนแบบเมืองไทยนี้ จะกลายเป็นบริเวณที่ร้อน ไม่ร่มรื่น ดังนั้นควรจำกัดบริเวณพื้นลาดแข็งนี้ให้น้อยที่สุดเท่าที่จำเป็น และช่วยลดความร้อนด้วยการปลูกต้นไม้ให้ร่มเงา

3. การจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในลานที่เป็นที่รวมกิจกรรมต่าง ๆ การออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกควรคำนึงถึงผู้ที่เป็นเด็ก โดยอาจจัดทำทางลาดสำหรับรถเข็นไว้ด้วยมิใช่ทำแต่ขั้นบันไดเพียงอย่างเดียว

- ม้านั่ง ที่นั่ง ซึ่งอาจเป็นเพียงม้านั่งอย่างเดียว หรือเป็นที่นั่งซึ่งออกแบบประกอบอยู่กับรั้ว

- น้ำดื่ม เป็นน้ำพุสำหรับดื่ม อาจออกแบบให้เป็นเหมือนรูปปั้นหรือเป็นงานประติมากรรม

- บ่อน้ำ น้ำพุ น้ำตก เป็นสิ่งตกแต่งประดับประดาสร้างให้เกิดจุดที่น่าสนใจ

- ไฟแสงสว่าง ในบางบริเวณที่มีการใช้ในเวลากลางคืนควรจัดให้มีไฟฟ้าแสงสว่างให้เพียงพอ และถึงแม้จะไม่มีกิจกรรมเกิดขึ้นก็ควรจัดให้มีไฟฟ้าไว้เท่าที่จำเป็น เพื่อการรักษาความปลอดภัย

3. บ่อน้ำ สระน้ำ แม่น้ำลำคลองที่มีอยู่ตามธรรมชาติ จัดเป็นที่ว่างโล่ง (Open Space) ประเภทหนึ่งซึ่งมีประโยชน์ใช้สอยในการใช้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของประชาชน นอกจากการใช้สอยเพื่อการเล่นกีฬาทางน้ำการเป็นทิวทัศน์ที่สวยงาม ยังอาจมีประโยชน์ใช้สอยอื่นแฝงอยู่ด้วย เช่น เป็นบริเวณบ่อรับน้ำเพื่อช่วยป้องกันน้ำท่วม หรือเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์บางชนิด บ่อน้ำ สระน้ำนี้จัดเป็นที่เปิดโล่งที่ช่วยลดความแออัดหนาแน่นของเมือง เป็นบริเวณที่ลดพัดผ่านและเพิ่มแสงสว่างให้แก่เมืองดังนั้นการปรับปรุงบ่อน้ำ สระน้ำ เดิมที่มีอยู่ให้เพิ่มความน่าสนใจขึ้น เพิ่มกิจกรรมการใช้สอยให้มากขึ้นจึงเป็นสิ่งที่ควรพิจารณา

ข้อพิจารณาในการปรับปรุง

1. การใช้พื้นที่ริมน้ำเพื่อกิจกรรมของเมือง ในเมืองบริเวณพื้นที่ ริมแม่น้ำ รำคลอง ทะเลสาบ อาจมีเมืองบริเวณพื้นที่ริมแม่น้ำ ลำคลอง ทะเลสาบ อาจมีการปรับปรุงพื้นที่เหล่านั้น เพื่อเป็นแหล่งพักผ่อนของคนในเมืองได้ เพราะเป็นธรรมชาติของคนเราอยู่แล้ว ซึ่งจักรยานหรือนั่งพักผ่อนชมทิวทัศน์ริมน้ำ โดยการจัดทำเขื่อนถาวร จัดปลูกต้นไม้ จัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับประชาชนมาใช้เสริมสร้างกิจกรรมเพื่อให้มีชีวิตชีวามากขึ้น ทั้งเวลากลางวันและกลางคืน

2. การปรับปรุงบริเวณชายน้ำ ให้เป็นไปตามธรรมชาติก็ได้ในลักษณะที่เป็นเนินดินเอียงลาดไปสู่บริเวณชายน้ำ แต่สำหรับการใช้งานในเมืองแล้วมักจะต้องจัดก่อสร้างขอบเขื่อนเพื่อความแข็งแรงพร้อมทั้งปรับแต่งรูปทรงของบ่อน้ำบ้าง โดยเฉพาะในเมืองที่มีการใช้สอยพื้นที่ริมน้ำมากควรมีบริเวณพื้นลาดแข็ง เพื่อให้ทนทานต่อการเหยียบย่ำ สำหรับบริเวณในเมืองน้ำพื้นที่ริมน้ำมีโอกาสที่จะใช้ในโอกาสเทศบาล และการเฉลิมฉลองต่าง ๆ เช่น งานลอยกระทง งานสงกรานต์ การแข่งเรือ เป็นต้น ควรพิจารณาจัดทำทางลงเป็นขั้นบันไดหรือทำน้ำไว้เป็นระยะตามความเหมาะสม

3. การพิจารณาให้มีกิจกรรมทางน้ำ ในบางกรณีที่บ่อน้ำ สระน้ำ ทะเลสาบในเมืองนั้นมีย่านใหญ่ หรือเป็นเมืองที่มีแม่น้ำ คู คลองไหลผ่าน อาจเอื้ออำนวยให้เกิดเส้นทางนักทัศนจรล่องไปตามน้ำ เกิดกิจกรรมการเล่นเรือ กีฬาทางน้ำ ซึ่งเป็นสิ่งเสริมให้เกิดความน่าสนใจแก่เมืองมากขึ้น ในการที่จะสนับสนุนหรือจำกัดการเกิดกิจกรรมทางน้ำจะต้องดูจากความสะดวกของน้ำ ความรุนแรงของคลื่น และกระแสน้ำที่เกิดขึ้นและพืชน้ำที่ขึ้นคลุมอยู่เป็นส่วนประกอบในการพิจารณา

4. การใช้พืชพันธุ์ริมน้ำ ไม่ควรใช้ต้นไม้ที่ใบร่วงมาก และมีใบขนาดเล็ก เพราะจะต้องทำความสะอาดสม่ำเสมอ มีต้นไม้หลายชนิดที่นิยมใช้บริเวณริมน้ำ เนื่องจากมีรูปทรงที่สวยงามเมื่อสะท้อนเงาลงในน้ำ เช่น ต้นหลิว ต้นแปรงล้างขวด ต้นไทร เป็นต้น นอกจากนี้ควรพิจารณาถึงต้นไม้ที่ขึ้นได้ดีตามพื้นที่ริมน้ำซึ่งมีความชื้นสูง ได้แก่ ต้นพญาสัตบรรณ ต้นเตย ค่าง ต้นมะพร้าว ต้นลำพู ต้นโกกง (สำหรับบริเวณน้ำกร่อย) ต้นโสกน้ำ ต้นตะแบกน้ำ กลุ่มไม้พุ่มและไม้คลุมดิน ได้แก่ ต้นธรรมรักษา ต้นพุทธรักษา ต้นพุทธรักษา น้ำ ต้นเตยหอม เป็นต้น

2.4.4 ทิวทัศน์ (View) และที่หมายตา (Landmark)

ทิวทัศน์ (View) หมายถึง บริเวณที่มีความสวยงามเป็นพิเศษ อันอาจเนื่องมาจากสภาพภูมิประเทศที่งาม มีความแปลกแตกต่างไปจากสภาพโดยทั่วไป หรือเกิดจากความพิเศษของสภาพทางธรณีวิทยา เช่น บริเวณชายทะเล ทะเลสาบ แม่น้ำ เกาะ ภูเขา ถ้ำ น้ำตก ป่าไม้ พุ่มหญ้า เมื่อกล่าวถึงทิวทัศน์ จึงมักจะหมายถึง การมองเห็นบริเวณพิเศษซึ่งเกิดจากธรรมชาติ มากกว่าที่จะเป็นบริเวณที่มนุษย์สร้างขึ้น

ที่หมายตา (Landmark) หมายถึง บริเวณที่มีความเป็นพิเศษ อันเนื่องมาจากอาคารหรือสิ่งก่อสร้างที่มีความเฉพาะพิเศษ หรือมีความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านสถาปัตยกรรม เช่น วัด โบสถ์ เจดีย์ อาคารสูง สะพาน หอนาฬิกา อนุสาวรีย์ เสาธง รูปปั้น หรืองานประติมากรรม ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น และเป็นสิ่งที่ช่วยในการกำหนดทิศทางของตนเองสำหรับคนในเมือง ที่หมายตานี้มิได้จำกัดอยู่เฉพาะอาคาร หรือสิ่งก่อสร้างที่เด่นในเรื่องความสูงเพียงอย่างเดียว แต่บริเวณเปิดโล่งของเมือง สวนสาธารณะ สวนหย่อม หรือลานอเนกประสงค์ต่าง ๆ ก็จัดเป็นที่หมายตาได้เช่นกัน (เคชา บุญคำและคณะ 2531 : 1-7)

ความสำคัญของทิวทัศน์ และที่หมายตา

1. เป็นตัวแหล่งท่องเที่ยวเอง ซึ่งสามารถเห็นได้ชัดเจนจากการที่คนไปเที่ยวเมืองชายทะเลสาเหตุเพราะมีทิวทัศน์ที่สวยงามเป็นพิเศษ หรือเมืองริมฝั่งแม่น้ำ ทะเลสาบ จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำหรับผู้คนไปพักผ่อนหย่อนใจเช่นเดียวกัน
2. เป็นสิ่งที่ช่วยในการกำหนดทิศทาง ทั้งของชาวเมืองเองและของนักท่องเที่ยว ยิ่งเมืองที่มีขนาดใหญ่ขึ้น หรือย่านที่มีบริเวณกว้างก็ยิ่งจำเป็นที่จะต้องจัดทำที่หมายตาขึ้นเป็นจุด ๆ หรือเป็นระยะ

ข้อพิจารณาในการปรับปรุง

1. นำนักท่องเที่ยวไปยังจุดที่มีทิวทัศน์พิเศษ โดยทางเท้า ทางเรือหรือวิธีการอื่น ๆ ก็ตามการนำไปของน้ำอาจเป็นเพียงการผ่านไป เพื่อให้สามารถมองเห็นได้จากเส้นทางสัญจร โดยมีวิธีการดังนี้คือ

- พิจารณาแนวทางสัญจร เช่น จัดทำแนวถนน หรือทางเท้าให้นำไปยังจุด

ที่น่าสนใจ

- คำนึงถึงวิธีการของการสัญจร หากเป็นการสัญจรที่มีความรวดเร็ว เช่น โดยถนน ทางรถไฟ มุมมองช่องเปิดนั้นจะต้องกว้าง เพราะการมองเห็นเป็นเพียงชั่วระยะเวลาสั้นๆ

2. การเสริมทิวทัศน์ให้มีคุณค่ามากขึ้น

2.1 พยายามมิให้มีสิ่งก่อสร้างอาคาร มาปิดบังทิวทัศน์หรือที่หมายตา เช่น ไม่ก่อสร้างร้านอาหาร ลานจอดรถริมทะเล แต่พยายามเปิดโล่งให้เห็นทิวทัศน์ที่ทุกคนสามารถชื่นชมได้ ได้ก่อสร้างที่จอดรถเพื่อความสะดวกในการเข้าถึงสำหรับนักท่องเที่ยว เพียงอย่างเดียวเท่านั้นยังหมายถึง เสาไฟฟ้า สายไฟฟ้า ป้ายโฆษณา ป้ายชื่อ เป็นต้นด้วย ในบางกรณี แม้แต่ต้นไม้เองก็ควร ตัดแต่ง กิ่งก้าน รูปทรง

2.2 เสริมให้ทิวทัศน์หรือที่หมายตานั้นเห็นได้เด่นชัด และน่าสนใจมากขึ้น ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น

- การเพิ่มฉากหลัง (Back Ground) ซึ่งอาจทำได้ด้วยการปลูกสร้างแนวกลุ่มต้นไม้

- การเน้นกรอบของภาพ หรือกรอบของการมองเห็นด้วยแนวต้นไม้ แถวแนวของอาคารหรือส่วนประกอบของอาคารเพื่อมุ่งนำการมองเห็นไปยังจุดที่ต้องการ

- การช่วยนำสายตาไปสู่จุดที่น่าสนใจ ด้วยแนวต้นไม้หรือแนวทางเดิน ซึ่งควรคำนึงถึงการมองเห็นที่ต่อเนื่องด้วย เพราะเมื่อเราเคลื่อนไหวไปเรื่อย ๆ ไม่ว่าจะโดยรถยนต์ หรือการเดิน

2.3 ในบางบริเวณที่มีสภาพภูมิประเทศเอื้ออำนวย เช่น มีภูเขา เทือกเขาอยู่ในเมือง เช่น เขารังจังหวัดภูเก็ต ควรมีการกำหนดหรือกั้นบริเวณ ที่สามารถมองเห็นทิวทัศน์เบื้องสูง หรือมุมมองเปิดกว้าง ทั้งนี้เพราะการมองเห็นจากเบื้องสูงลงมายังบริเวณในเมืองเป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวมาก จะเห็นได้จากการนำเที่ยวไปบนยอดตึกระฟ้า หรือสิ่งก่อสร้างสูง ๆ เพื่อให้ดูทิวทัศน์

2.4.5 สิ่งก่อสร้างและสิ่งประกอบบริเวณ

การจัดทำสิ่งก่อสร้างและสิ่งประกอบบริเวณนั้น ข้อควรคำนึงถึงอยู่ในลักษณะเดียวกับสถาปัตยกรรม คือ การคำนึงถึงรูปแบบและการกำหนดตำแหน่ง ถึงแม้ว่าสิ่งประกอบบริเวณนี้จะดูเสมือนเป็นการตกแต่งประดับประดาในขั้นสุดท้าย ในการเสริมความงดงามให้กับเมือง รูปแบบของสิ่งก่อสร้างนี้ไม่สามารถออกแบบให้เป็นต้นแบบหรือต้นฉบับได้ เพราะในแต่ละท้องถิ่นก็มีความเป็นอยู่ และมีความเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง

ข้อพิจารณาในเรื่องรูปแบบของสิ่งก่อสร้าง และสิ่งประกอบบริเวณ

1. คำนึงถึงรูปแบบเดิมของท้องถิ่น โดยนำเอารูปแบบของสิ่งก่อสร้างที่มีอยู่ในบริเวณนั้นมาเป็นแนวทาง ซึ่งประชาชนและนักท่องเที่ยวจะสัมผัสได้ใกล้ชิดที่สุด และจะเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างให้เกิดเอกลักษณ์ของท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี ตัวอย่างเช่น การจัดหาป้ายชื่อถนน ชื่อชื่อยี่สิบของเมืองพัทยาซึ่งใช้วัสดุท้องถิ่นที่หาได้ง่าย และมีราคาถูกในพื้นที่ เช่นการใช้หินกาบหรือหินทะเล ส่วนป้ายของเมืองเป็นแหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์จะใช้วัสดุประเภทอิฐ หินหรือศิลาแลง เป็นต้น

2. คำนึงถึงความกลมกลืน ของสิ่งประกอบบริเวณทั้งหมด โดยที่รูปแบบของสิ่งก่อสร้างหรือสิ่งประกอบบริเวณของแต่ละย่าน แต่ละบริเวณหรือแต่ละเมือง ควรมีความกลมกลืนต่อเนื่องไปด้วยกัน

3. คำนึงถึงรูปแบบที่ไม่โดดเด่น สิ่งประกอบบริเวณนั้นก็เพียงสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวและประชาชน ดังนั้นรูปแบบจึงไม่ได้มีความจำเป็นที่จะต้องให้โดดเด่นเห็นชัดจากระยะไกล หรือจำเป็นที่จะต้องให้สะดุดตาแก่ผู้พลเห็นเป็นประการสำคัญ แต่ควรเป็นที่การสนองต่อการใช้งานให้ได้ดีที่สุดมากกว่า อย่างไรก็ตามในบางครั้งสิ่งประกอบนี้ก็อาจเป็น

ที่หมายตาของย่านหรือของเมืองให้ด้วย เช่น หอนาฬิกา ชุมประตู่ทางเข้า บ่อน้ำ น้ำพุ รูปปั้น กลุ่มที่นั่งพัก เป็นต้น

1. ป้ายโฆษณา

ระบบเศรษฐกิจเสรีท่ามกลางกฎ และระเบียบปัจจุบันในประเทศไทย มีผลให้เกิดการแข่งขันโฆษณาสินค้าและภาพยนตร์รุนแรงมากขึ้นกว่าแต่ก่อน นอกจากการแข่งขันโฆษณาในสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ แล้ว จะเห็นได้ว่า จุดเด่นที่เป็นเป้าสายตาของผู้สัญจรไปมาในเมืองนั้น ตั้งแต่จุดเด่นสุดไปจนถึงเด่นน้อยลง จะถูกใช้เป็นที่ติดตั้งป้ายโฆษณาชวนเชื่อสินค้าของคนทั้งสิ้น โคนไม่คำนึงว่าจุดเด่นนั้นจะเป็นวัด วัง โบราณสถาน หรือวิวทิวทัศน์งามแทนที่จัดให้เป็นสวน หรืออนุสาวรีย์ที่สวยงาม

ปัญหาของป้ายโฆษณาในภูมิทัศน์เมือง

ปัญหาทั่ว ๆ ไปของป้ายโฆษณาที่มีผลต่อภูมิทัศน์เมืองอาจสรุปได้ดังนี้

1. สร้างความอูจาดทางสายตา เป็นต้นเหตุแห่งความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยของเมือง
2. เป็นตัวปิดบังทิวทัศน์ในจุดสำคัญของเมือง เช่น วัด อาคารสำคัญทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี อาคาร หรือสถานที่สำคัญของทางราชการ
3. ก่อให้เกิดอันตรายหรืออุบัติเหตุจากการโคล่นล้ม หรือร่วงหล่นจากลมพายุ หรือปิดบังมุมมองทางจราจร
4. ปิดบังการระบายอากาศของอาคาร ในกรณีติดตั้งป้ายโฆษณาบนกันสาดอาคาร

แนวทางการแก้ไขปัญหาระยะยาว

1. กำหนดย่าน

- ย่านที่ห้ามติดตั้งป้ายโฆษณาทุกชนิด ได้แก่ ประวัติศาสตร์และโบราณคดี สวนสาธารณะ บริเวณธรรมชาติ บริเวณหน้าวัด และสถานที่ราชการสำคัญ ตลอดจนห้วมุม หรือจุดตัดสำคัญของถนนบางสาย

- ย่านควบคุม ได้แก่ การควบคุมขนาดชนิดของป้ายโฆษณาให้มีขนาดและลักษณะการติดตั้งจำกัด เช่น บริเวณทั่วไปของเมือง หรือย่านพักอาศัย

- ย่านส่งเสริม ได้แก่ ย่านธุรกิจ สถานเริงรมย์ โดยส่งเสริมให้จัดทำป้ายนิออนที่มีสีสันทัน และแบบที่สวยงามซึ่งอาจกำหนดถนนสายใดสายหนึ่งที่กว้างพอเหมาะสำหรับการเดิน

2. ปรับปรุงอัตราภาษีป้ายให้เหมาะสมตามย่าน

- ย่านควบคุม อาจกำหนดให้มีหลายระดับ และควรกำหนดอัตราภาษีสูงต่ำตามระดับ

- ขนาดของป้าย ควรกำหนดภาษีป้ายเป็นอัตราก้าวหน้าตามขนาดของป้าย ในลักษณะของอัตราก้าวหน้าได้ในส่วนบุคคล 0.50 ตารางเมตรแรก เก็บตามอัตราก้าวหน้า 0.50 ตาราง

เมตรต่อไปเก็บสูงขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งนี้เพื่อหวังเหนี่ยวให้ป้ายมีขนาดไม่ใหญ่โตเกินไป และเป็นการบังคับทางอ้อมให้บริษัทโฆษณาหันไปใช้สื่อด้านอื่น เช่น วารสาร วิทยุหรือโทรทัศน์

3. กำหนดรูปแบบและลักษณะการติดตั้งป้าย ควรกำหนดรูปแบบ ตำแหน่งที่ตั้งของป้ายโฆษณา รวมทั้งขนาดให้เข้ากับสภาพของสิ่งแวดล้อม สถาปัตยกรรมหรือโครงสร้างของบริเวณที่ได้กำหนดให้ติดตั้งได้ เช่น มีขนาดเท่ากับช่องของกำแพงหรือผนัง หรือเป็นส่วนหนึ่งของสวยงามกับสถาปัตยกรรมโดยสารถประจำทาง หรือการจัดสร้างซุ้มติดโฆษณาโดยเฉพาะขึ้นก็ได้

4. ตรวจสอบและกำจัดการติดตั้งป้ายที่ไม่ได้รับอนุญาต โดยเฉพาะป้ายชั่วคราว โดยเพิ่มบทลงโทษที่รุนแรงขึ้น

2.4.6 แนวความคิดการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวก

สิ่งอำนวยความสะดวก หมายถึง บริเวณพื้นที่และโครงสร้างหรือสิ่งปลูกสร้างมีขึ้นภายในแหล่งท่องเที่ยว เช่น ห้องน้ำ ม้านั่งชมวิว ร้านอาหาร ถนน ลานจอดรถ เป็นต้น

2.5 ข้อกำหนดการใช้ที่ดินและกฎหมายควบคุมอาคารบริเวณชายฝั่งทะเล

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ศึกษา

กฎกระทรวงผังเมืองรวม

ในพื้นที่ศึกษามีกฎกระทรวงใช้บังคับตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ.2518 จำนวน 2 ฉบับ ได้แก่ กฎกระทรวงผังเมืองรวมชุมชนตะพง และกฎหมายกระทรวงผังเมืองรวมชุมชนบ้านเพ (สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดระยอง 2548 : 1-18)

1. กฎกระทรวงผังเมืองรวมชุมชนตะพง ปัจจุบันอยู่ในระยะเวลาใช้บังคับตามกฎกระทรวงครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของตำบลตะพง อำเภอเมืองระยอง พื้นที่ประมาณ 34.4 ตารางกิโลเมตร กฎกระทรวงดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาให้ชุมชน มีความเป็นระเบียบสวยงาม มีสภาพแวดล้อมที่ดี มีบริการขั้นพื้นฐานทางสังคม สาธารณูปโภค สาธารณูปการอย่างเพียงพอ และได้มาตรฐาน และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ได้กำหนดบทบาทของชุมชนให้เป็นที่รองรับการขยายตัวทั้งจากชุมชนเมืองระยองและชุมชนบ้านเพ โดยมีฐานการพัฒนาในด้านการเกษตรและบริการท่องเที่ยว ดังนั้นแนวคิดของผังกำหนดให้ชุมชนตะพง มีลักษณะเป็นชุมชนชานเมือง โดยมีอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพของชุมชน พร้อมทั้งส่งเสริมทางด้านที่อยู่อาศัยควบคู่กับการท่องเที่ยว เนื่องจากพื้นที่มีความเหมาะสม โดยเฉพาะบริเวณตอนใต้มีชายหาดสวยงาม ส่วนพื้นที่ตอนบนและตอนกลางยังคงให้เป็นพื้นที่เกษตรกรรม และที่อยู่อาศัยเบาบางและเนื่องจากชุมชนตะพงเป็นชุมชนขนาดเล็กจึงกำหนดให้มีศูนย์กลางพาณิชยกรรมเพียงศูนย์กลางเดียว ได้แก่ บริเวณสี่แยกตะพงซึ่งสามารถให้บริการอย่างเพียงพอและทั่วถึงในพื้นที่ นอกจากนี้ประชาชนยังสามารถไปใช้บริการทางด้านต่าง ๆ จากตัวเมืองระยองและชุมชนบ้านเพได้อีกด้วย

2. กฎกระทรวงผังเมืองรวมชุมชนบ้านเพ ปัจจุบันกรมโยธาธิการและผังเมืองได้ดำเนินการอยู่ระหว่างการปรับปรุงผัง และคาดว่าจะสามารถประกาศใช้บังคับกฎกระทรวงได้ในปี พ.ศ. 2549 สารคดีสำคัญของผังเมืองรวมชุมชนบ้านเพ(ปรับปรุงครั้งที่ 2) ขอบเขตผังครอบคลุมพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านเพทั้งหมด พื้นที่บางส่วนขององค์การบริหารส่วนตำบลเพ และพื้นที่บางส่วนขององค์การบริหารส่วนตำบลเกล็ด อำเภอมืองระยอง มีพื้นที่ 36 ตารางกิโลเมตร ผังเมืองรวมดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาให้ชุมชนเติบโตในทิศทางที่สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก โดยเฉพาะด้านการท่องเที่ยวในระดับนานาชาติให้ชุมชนมีบริการขั้นพื้นฐานด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปการอย่างเพียงพอ และได้มาตรฐาน มีสภาพแวดล้อมที่มี อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและได้กำหนดบทบาทชุมชนให้ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวและท่าเรือท่องเที่ยวชายหาดและเกาะต่าง ๆ

พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ.2584 (FOREST ACT, 1941)

สาระสำคัญ : ป่า หมายความว่า ที่ดินที่ยังมีไม้มีบุคคลได้มาตามกฎหมายที่ดิน การควบคุมการแผ้วถางป่า กำหนดห้ามไม่ให้ผู้ใด ก่อสร้าง แผ้วถางหรือเผาป่า หรือกระทำให้ด้วยประการใด ๆ อันเป็นการทำลายป่า หรือเข้ายึดถือครองครองป่าเพื่อตนเองหรือผู้อื่น เว้นแต่จะกระทำภายในเขตที่ได้จำแนกไว้เป็นประเภทเกษตรกรรม และที่รัฐมนตรีได้ประกาศไว้ในราชกิจจานุเบกษาหรือโดยได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ (เจ้าพนักงานป่าไม้ พนักงานป่าไม้หรือผู้ซึ่งรัฐมนตรีได้แต่งตั้งให้มีหน้าที่ดำเนินการ)

พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ.2504 (NATIONL PARK 1961)

สาระสำคัญ : เพื่อคุ้มครองรักษาทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ เช่น พันธุ์ไม้และของป่า สัตว์ป่า ตลอดจนทิวทัศน์ ป่าและภูเขา ให้คงอยู่ในสภาพธรรมชาติตามเดิม มิให้ถูกทำลายหรือเปลี่ยนแปลงไป เพื่ออำนวยประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมแก่รัฐและประชาชน เมื่อรัฐบาลเห็นควรกำหนดบริเวณที่ดินแห่งใดที่มีสภาพธรรมชาติเป็นที่น่าสนใจ ให้คงอยู่ในสภาพธรรมชาติเดิมเพื่อสงวนไว้ซึ่งเป็นประโยชน์แก่การศึกษาและรื่นรมย์ของประชาชน ก็ให้มีอำนาจประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดแนวเขตบริเวณอุทยานแห่งชาติ

ที่ดินที่จะกำหนดให้เป็นอุทยานแห่งชาติ ต้องไม่อยู่ในกรรมสิทธิ์หรือครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายของบุคคลใด ซึ่งไม่ใช่ทบวงการเมืองกำหนดให้มี คณะกรรมการการอุทยานแห่งชาติ มีหน้าที่ให้คำปรึกษาต่อรัฐมนตรีในเรื่อง การกำหนดที่ดินในเป็นอุทยานแห่งชาติ

การขยายหรือเพิกถอนอุทยานแห่งชาติ การคุ้มครองและดูแลรักษาอุทยานแห่งชาติ การคุ้มครองและดูแลรักษาอุทยานแห่งชาติ กำหนดว่าภายในเขตอุทยานแห่งชาติห้ามมิให้บุคคลใด

- (1) ขีดลื้อหรือครอบครองที่ดิน รวมตลอดถึงการสร้างแผ้วถาง หรือเผาป่า
- (2) เก็บหา นำออกไป ทำด้วยประการใด ๆ ให้เป็นอันตรายหรือทำให้เสื่อมสภาพ ซึ่งไม้ยางไม้ น้ำมันยาง น้ำมันสน แร่หรือทรัพยากรธรรมชาติอื่น
- (3) นำสัตว์ออกไป หรือทำด้วยประการใด ๆ ให้เป็นอันตรายแก่สัตว์
- (4) ทำด้วยประการใด ๆ ให้เป็นหรือทำให้เสื่อมสภาพแก่ดิน หิน กรวด หรือทราย
- (5) เปลี่ยนแปลงทางน้ำหรือทำให้น้ำในลำน้ำ ลำห้วย หนอง บึง ท่วมตื้น หรือเหือดแห้ง
- (6) ปิดหรือทำให้กีดขวางแก่ทางน้ำหรือทางบก
- (7) เก็บหา นำออกไป ทำด้วยประการใด ๆ ให้เป็นอันตรายแก่ดอกไม้ ใบ ไม้ หรือผลไม้
- (8) เก็บ หรือทำด้วยประการใด ๆ ให้เป็นอันตรายหรือทำให้เสื่อมสภาพ ซึ่งกล้วยไม้ น้ำผึ้ง ครั้ง ถ่านไม้ เปลือกไม้ หรือมูลค้างคาว
- (9) นำยานพาหนะเข้าออกหรือขับขี่ยานพาหนะในทางที่มีได้จัดไว้เพื่อการนั้น เว้นแต่ จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่
- (10) นำอากาศยานขึ้นลงในที่ที่มีได้จัดไว้เพื่อการนั้น เว้นจะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่
- (11) นำหรือปล่อยปลุ่สัตว์เข้าไป
- (12) นำสัตว์เลี้ยงหรือสัตว์พาหนะเข้าไป เว้นแต่จะได้ปฏิบัติตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด โดยอนุมัติของรัฐมนตรี
- (13) เข้าไปดำเนินกิจการใด ๆ เพื่อหาผลประโยชน์ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่
- (14) ปิดประกาศ โฆษณา หรือขีดเขียนในที่ต่าง ๆ
- (15) นำเครื่องสำหรับล่าสัตว์หรือจับสัตว์ หรืออาวุธใด ๆ เข้าไป เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ และปฏิบัติตามเงื่อนไขซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้อนุญาตนั้นกำหนดไว้
- (16) ยิงปืน ทำให้เกิดระเบิดซึ่งวัตถุระเบิด หรือจุดดอกไม้เพลิง
- (17) ส่งเสียงอื้อฉาวหรือกระทำอันอันเป็นการรบกวนหรือเป็นที่เดือดร้อน รำคาญแก่คนหรือสัตว์
- (18) ทิ้งขยะมูลฝอยหรือสิ่งต่าง ๆ ในที่ที่มีได้จัดไว้เพื่อการนั้น
- (19) ทิ้งสิ่งที่เป็นเชื้อเพลิงซึ่งอาจทำให้เกิดเพลิง

พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ.2507 (NATIONAL FOREST RESERVES ACT, 1964)

สาระสำคัญ : เนื่องจากป่าไม้เป็นทรัพยากรที่สำคัญยิ่งของชาติ แต่ปรากฏว่าเป็นป่าไม้ที่สงวนคุ้มครองไว้แล้วและที่ยังไม่ได้สงวนคุ้มครอง ได้ถูกบุกรุกและทำลายเป็นจำนวนมาก แม้กระทั่งป่าไม้ในบริเวณต้นน้ำลำธารที่ถูกแผ้วถางเผาทำลายเป็นอันมาก ทั้งนี้เนื่องจากกฎหมายว่าด้วยการ

คุ้มครองและสงวนป่า พ.ศ.2481 ที่ใช้บังคับอยู่มีวิธีการที่ไม่รัดกุมเหมาะสมเสียเวลานานในการประกาศกำหนดป่าสงวนหรือป่าคุ้มครอง จำเป็นต้องปรับปรุงกฎหมายดังกล่าวเสียใหม่ จึงตราพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ.2507

กำหนดให้บรรดาป่าที่เป็นป่าสงวนอยู่แล้วตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองและสงวนป่าให้เป็นป่าสงวนตามพระราชบัญญัตินี้ และให้อำนาจรัฐมนตรีกำหนดป่าอื่นเป็นป่าสงวนแห่งชาติเพื่อรักษาสภาพป่าไม้ของป่าหรือทรัพยากรธรรมชาติอื่น ๆ โดยออกกฎกระทรวง ซึ่งต้องมีแผนที่แสดงแนวเขตป่าที่กำหนด

การเปลี่ยนแปลงเขตหรือเพิกถอนป่าสงวนแห่งชาติ ป่าใดไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ให้กระทำได้โดยออกกฎกระทรวงและต้องมีแผนที่แนบด้วยบุคคลใดอ้างว่ามีสิทธิ หรือได้ทำประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติในอยู่ก่อนวันที่กฎกระทรวงกำหนดป่าสงวนแห่งชาตินั้นใช้บังคับ ให้ยื่นคำร้องเป็นหนังสือต่อนายอำเภอหรือปลัดอำเภอเป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอท้องที่ภายในกำหนดเก้าสิบวัน นับแต่วันที่กฎกระทรวงนั้นใช้บังคับ ถ้าไม่ยื่นคำร้องภายในกำหนดดังกล่าว ให้ถือว่าสละสิทธิหรือประโยชน์นั้น มิให้ใช้บังคับแก่กรณีสิทธิในที่ดินที่บุคคลมีอยู่ ตามประมวลกฎหมายที่ดิน

ในกรณีที่ส่วนราชการและองค์กรของรัฐมีความประสงค์จะใช้พื้นที่บางแห่งภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติเป็นสถานที่ปฏิบัติงานหรือเพื่อประโยชน์ของรัฐอย่างอื่น ให้อธิบดีโดยอนุมัติรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศกำหนดบริเวณดังกล่าวเป็นบริเวณที่ทางราชการใช้เป็นประภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติได้

การควบคุมและรักษาป่าสงวนแห่งชาติ ห้ามมิให้บุคคลใดยึดถือครอบครองทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง เฝ้าป่า ทำไม้ เก็บหาของป่าหรือกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการเสื่อมเสียแก่สภาพป่าสงวนแห่งชาติ เว้นแต่

(1) ทำไม้หรือเก็บหาของป่าตามมาตรา 15 เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยตามมาตรา 16 มาตรา 16 ทวิ หรือมาตรา 16 ตริ กระทำการตามมาตรา 17 ใช้ประโยชน์ตามมาตรา 18 หรือกระทำการตามมาตรา 19 หรือมาตรา 20

(2) ทำไม้หวงห้ามหรือเก็บหาของป่าหวงห้ามตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ มาตราที่ 15 การทำไม้หรือการเก็บหาของป่าในเขตป่าสงวนแห่งชาติให้กระทำเมื่อได้รับใบอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ประกาศอนุญาตไว้เป็นคราว ๆ ในเขตป่าสงวนแห่งชาติแห่งหนึ่งแห่งใดโดยเฉพาะการอนุญาตให้เป็นไปตามแบบ ระเบียบและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตราที่ 16 อธิบดีโดยอนุมัติรัฐมนตรีมีอำนาจอนุญาตให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดเข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในเขตป่าสงวนแห่งชาติได้ในกรณีดังต่อไปนี้

(1) การเข้าทำประโยชน์หรืออยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติคราวละไม่น้อยกว่าห้าปีแต่ไม่เกินสามสิบปี ในกรณีที่ผู้ได้รับอนุญาตเป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีงบประมาณ จะอนุญาตโดยให้ยกเว้นค่าธรรมเนียมทั้งหมดหรือบางส่วน ตามที่เห็นสมควรก็ได้

(2) การเข้าทำประโยชน์เกี่ยวกับการทำเหมืองแร่ตามกฎหมายว่าด้วยแร่คราวละไม่เกินสิบปี โดยให้รับยกเว้น ไม่ต้องขอรับใบอนุญาตเก็บหาของป่าและไม่ต้องเสียค่าภาคหลวงของป่าตามพระราชบัญญัตินี้สำหรับแร่ ดินขาวหรือหินแล้วแต่กรณี การขออนุญาตและการอนุญาตและการอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด โดยอนุมัติรัฐมนตรี มาตราที่ 16 ทวิ ในกรณีที่ป่าสงวนแห่งชาติทั้งหมด หรือบางส่วนมีสภาพเป็นป่าไม้ร้างเก่า หรือทุ่งหญ้า หรือเป็นป่าที่ไม่มีไม้มีค่าขึ้นอยู่เลย หรือมีไม้มีค่าที่มีลักษณะสมบูรณ์เหลืออยู่เป็นส่วนน้อย และป่านั้นยากที่จะกลับฟื้นคืนดีตามธรรมชาติ ทั้งนี้ โดยมีสภาพตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีกำหนดโดยอนุมัติคณะรัฐมนตรี ให้ถือว่าป่าสงวนแห่งชาติในบริเวณดังกล่าวเป็นป่าเสื่อมโทรม

ถ้าทางราชการมีความจำเป็นต้องปรับปรุงฟื้นฟูสภาพป่าเสื่อมโทรมให้รัฐมนตรีประกาศกำหนดเขตป่าเสื่อมโทรมทั้งหมดหรือบางส่วนเป็นเขตปรับปรุงป่าสงวนแห่งชาติ

ในเขตปรับปรุงสงวนแห่งชาติ ถ้าบุคคลใดได้เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในเขตดังกล่าว

(1) เมื่อบุคคลดังกล่าวร้องขอ และอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายเห็นว่าบุคคลนั้น มีความจำเป็นเพื่อการครองชีพ อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายมีอำนาจอนุญาตเป็นหนังสือให้บุคคลดังกล่าวทำประโยชน์ และอยู่อาศัยต่อไปในที่ที่ได้ทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยอยู่แล้วนั้นได้ แต่ต้องไม่เกินยี่สิบไร่ต่อหนึ่งครอบครัว และมีกำหนดเวลาคราวละไม่น้อยกว่าห้าปี แต่ไม่เกินสามสิบปี ทั้งนี้ โดยได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียมสำหรับคราวแรก คราวต่อ ๆ ไป ต้องเสียค่าธรรมเนียม

(2) บุคคลซึ่งได้รับอนุญาตตาม (1) อาจขออนุญาตปลูกป่าหรือไม้ยืนต้นในที่ที่ตนเคยทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในเขตปรับปรุงป่าสงวนแห่งชาติเพิ่มเติมจากที่ได้รับอนุญาตแล้ว โดยพิสูจน์ให้เห็นว่าตนมีความสามารถและมีเครื่องอุปกรณ์ที่จะปลูกป่าหรือไม้ยืนต้น แต่ต้องไม่เกินสามสิบห้าไร่ต่อหนึ่งครอบครัว และมีกำหนดเวลาคราวละไม่น้อยกว่าห้าปี แต่ไม่เกินสามสิบปี และต้องเสียค่าธรรมเนียมตามกฎหมายกำหนดไว้

การได้รับอนุญาตให้ถือว่าเป็นการได้มาซึ่งสิทธิในที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดินบุคคลซึ่งได้รับอนุญาตต้องใช้ประโยชน์ในที่ดินตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในระเบียบที่อธิบดีกำหนด และจะให้บุคคลอื่นนอกจากบุคคลในครอบครัวเข้าทำประโยชน์ดังกล่าวไม่ได้

ในกรณีที่บุคคลซึ่งได้รับอนุญาตละทิ้งไม่ทำประโยชน์หรือไม่อยู่อาศัยในที่ดินที่ได้รับอนุญาตติดต่อกันเกินระยะเวลาสองปี หรือยินยอมให้บุคคลอื่น นอกจากบุคคลภายในครอบครัวเข้าทำประโยชน์ หรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในระเบียบที่อธิบดีกำหนด ให้อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายอำนาจเพิกถอนการอนุญาตนั้น

มาตรา 16 ตรี ในกรณีที่บุคคลที่ได้รับอนุญาตตามมาตรา 16 ทวิ ถึงแก่ความตาย ให้บุคคลในครอบครัวซึ่งอาศัยอยู่กับผู้ได้รับอนุญาตมีสิทธิอยู่อาศัยหรือทำประโยชน์ที่ดินนั้นต่อไปได้ แต่ไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันที่ผู้ได้รับอนุญาตถึงแก่ความตาย

ถ้าสามีภรรยา บุตรคนใดคนหนึ่งหรือบุคคลในครอบครัวซึ่งอาศัยอยู่กับผู้ได้รับอนุญาต และ ผู้ได้รับอนุญาตได้ระบุไว้เป็นหนังสือตามแบบที่อธิบดีได้กำหนดให้เป็นผู้สืบสิทธิ และหน้าที่ของตนประสงค์จะอยู่อาศัยหรือทำประโยชน์ในที่ดินนั้นต่อไป ให้ยื่นคำขออนุญาตอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันที่ผู้ได้รับถึงแก่ความตาย

เมื่อได้ยื่นคำขออนุญาตตามวรรคสองแล้ว ให้บุคคลตามวรรคหนึ่งอยู่อาศัยหรือทำประโยชน์ต่อไปได้ตามที่อธิบดีมอบหมายหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายอนุญาต

มาตรา 17 เพื่อประโยชน์ในการศึกษาหรือวิจัยทางวิชาการ อธิบดีมีอำนาจอนุญาตเป็นหนังสือแก่กระทรวง ทบวง กรม หรือบุคคลอื่นใดให้กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งในเขตป่าสงวนแห่งชาติได้ ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยอนุมัติรัฐมนตรี

มาตรา 18 อธิบดีมีอำนาจออกระเบียบการใช้ประโยชน์ในป่าสงวนแห่งชาติ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ในเรื่องต่อไปนี้

- (1) การเข้าไป การผ่าน หรือการใช้ทาง
- (2) การนำหรือปล่อยสัตว์เลี้ยงเข้าไป

มาตรา 19 เพื่อประโยชน์ในการควบคุม ดูแล รักษาหรือบำรุงป่าสงวนแห่งชาติ อธิบดีมีอำนาจสั่งเป็นหนังสือให้กับพนักงานเจ้าหน้าที่ของกรมป่าไม้ กระทำอย่างหนึ่งอย่างใดในเขตป่าสงวนแห่งชาติ

มาตรา 20 ในกรณีป่าสงวนแห่งชาติแห่งใดมีสภาพเป็นป่าเสื่อมโทรมตามมาตรา 16 ทวิ ให้อธิบดีโดยอนุมัติรัฐมนตรีมีอำนาจอนุญาตเป็นหนังสือให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดทำการบำรุงป่าหรือปลูกสร้างสวนป่าเสื่อมโทรมได้ภายในระยะเวลาและตามเงื่อนไขที่กำหนดในหนังสืออนุญาต แต่ในกรณีที่อนุญาตให้เกินสองพันไร่ ต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรี อธิบดีโดยอนุมัติของรัฐมนตรีตามอำนาจให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดเข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในเขตป่าสงวนแห่งชาติได้ ในกรณีดังต่อไปนี้

- (1) การเข้าทำประโยชน์ หรืออาศัยอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติคราวละ ไม่น้อยกว่าห้าปีแต่ไม่เกินสามสิบปี
- (2) การเข้าทำประโยชน์เกี่ยวกับการทำเหมืองแร่ ตามกฎหมายว่าด้วยแร่คราวละไม่เกินสิบปี

ในกรณีที่ป่าสงวนแห่งชาติทั้งหมดหรือบางส่วนมีสภาพเป็นป่าไร่ร้างเก่าหรือทุ่งหญ้าหรือเป็นป่าที่ไม่มีไม้มีค่าขึ้นอยู่เลย หรือมีไม้มีค่าที่มีลักษณะสมบูรณ์เหลือเป็นส่วนน้อย และป่านั้นยากที่จะกลับฟื้นคืนดีตามธรรมชาติ ทั้งนี้โดยมีสภาพตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขตามที่รัฐมนตรีกำหนดโดยอนุมัติของรัฐมนตรีให้ถือว่าเป็นป่าสงวนแห่งชาติในบริเวณดังกล่าวเป็นป่าเสื่อมโทรม

พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535

(ENHANCEMENT AND CONSERVATION OF NATIONAL ENVIRONMENT QUALITY ACT,1992)

สาระสำคัญ : ส่งเสริมประชาชนและองค์กรเอกชน ให้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม จัดระบบการบริหารงานด้านสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปตามหลักการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมกำหนดอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และราชการส่วนท้องถิ่นให้เกิดการประสานงาน และมีหน้าที่ร่วมกันในการส่งเสริมการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม และกำหนดแนวทางปฏิบัติในส่วนที่ไม่มีหน่วยงานใดรับผิดชอบโดยตรง กำหนดมาตรการควบคุมมลพิษ กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการก่อให้เกิดมลพิษ ให้เป็นไปโดยชัดเจน กำหนดให้มีมาตรการส่งเสริมด้านกองทุนและความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ เพื่อจูงใจให้มีการปฏิบัติหน้าที่ในการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.6.1 โครงการแนวทางการปรับปรุงภูมิทัศน์ เพื่อการท่องเที่ยวบริเวณพื้นที่คลองลาดบางกอกฝั่งธนบุรี

อนุภรณ์ จารุฉันทศาสตร์. (2548 : บทคัดย่อ) แนวทางการปรับปรุงภูมิทัศน์ เพื่อการท่องเที่ยว บริเวณพื้นที่คลองลาดบางกอกฝั่งธนบุรีมีวัตถุประสงค์ คือ

1) เพื่อศึกษาปัจจัยทางการภาพในพื้นที่ที่ส่งผลต่อภูมิทัศน์บริเวณพื้นที่คลองลาดบางกอกฝั่งธนบุรี

2) เพื่อเสนอแนวทางการออกแบบปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณพื้นที่คลองลาดบางกอกฝั่งธนบุรี ให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยว

การศึกษาและสรุปปัญหาทางภูมิทัศน์ในพื้นที่ศึกษา ทั้งจากสภาพทางกายภาพและความต้องการของคนในพื้นที่ศึกษา ได้ถูกวิเคราะห์เพื่อศึกษาถึงการแก้ปัญหาและเสนอแนวความคิดในการปรับปรุงภูมิทัศน์ชุมชน ในรูปแบบการศึกษาจินตภาพของเมืองซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 เรื่องดังนี้

(1) ย่าน (District) ประกอบด้วย

- แนวความคิดปรับปรุงจํารูปของย่าน
- แนวความคิดแก้ปัญหาการติดขัดของการจราจร
- แนวความคิดแก้ไขคํานึงถึงเหตุเหตุผลกเงินของความปลอดภัยต่อชุมชน
- แนวความคิดเกี่ยวกับความร่วมมือของผู้อยู่อาศัย
- แนวความคิดด้านการส่งเสริมกิจกรรมของย่าน

-แนวความคิดด้านการปรับปรุงสิ่งประกอบภูมิทัศน์ของย่าน

(2) ที่รวมกิจกรรม (Node) ประกอบด้วย

-แนวทางในการปรับปรุงริมคลองคูเมืองเดิม

-แนวทางการปรับปรุงพื้นที่พักผ่อนริมแม่น้ำเจ้าพระยา

(3) ทางสัญจร (Path) ประกอบด้วย

-แนวความคิดในการปรับปรุงพื้นที่ทางสัญจรทางบก

-แนวความคิดในการปรับปรุงถนนสายหลัก

-แนวความคิดในการปรับปรุงถนนสายย่อย

-แนวความคิดในการปรับปรุงทางเท้า

-แนวความคิดในการปรับปรุงที่จอดรถ

(4) ที่หมายตา (Landmark)

(5) ขอบเขต (Eade) ขอบเขตขอบพื้นที่คลองลัดบางกอก ฝั่งธนบุรี เป็นการแบ่ง

โดยทางสัญจรเป็นหลักรูปแบบที่เน้นให้มีการปรับปรุง คือ ความปลอดภัยของคนในชุมชน จากการสัญจรทางถนนและทางเรือ รูปแบบการปรับปรุงจึงเกณฑ์การปรับปรุงระบบทางสัญจรให้ได้มาตรฐาน

ผลการศึกษาจินตภาพของเมืองและผลการวิเคราะห์การแก้ปัญหา จึงได้เสนอแนวความคิดเส้นทางการท่องเที่ยวโบราณสถานและท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่คลองลัดบางกอก ฝั่งธนบุรี แยกเป็น 3 ช่วงเวลา คือ 1 ชั่วโมง 1 ชั่วโมงครึ่ง และ 2 ชั่วโมง

2.6.2 โครงการแนวทางในการอนุรักษ์และพัฒนาชุมชนบ้านทับเบิก

มานะ อินพรมมี (2548 : บทคัดย่อ) การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมของชุมชนบ้านทับเบิก ปัญหาและความต้องการของชุมชนบ้านทับเบิก และแนวทางในการอนุรักษ์และพัฒนาสภาพแวดล้อมชุมชนบ้านทับเบิก โดยผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่างคือประชากรที่อาศัยอยู่ชุมชนบ้านทับเบิก หมู่ที่ 14 และหมู่ 16 ตำบลวังบาล อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 180 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 2 แบบ ด้วยกันคือ แบบสำรวจและสัมภาษณ์การวิเคราะห์ข้อมูลใช้คำร้อยละและการสรุปเชิงเหตุผล มีรายละเอียดการศึกษาดังนี้

1) เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมของชุมชนบ้านทับเบิก

2) เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการของชุมชนบ้านทับเบิก

3) เพื่อเสนอแนวทางในการอนุรักษ์และพัฒนาสภาพแวดล้อมชุมชนบ้านทับเบิก

แนวทางในการอนุรักษ์และพัฒนาสภาพแวดล้อมบริเวณชุมชนบ้านทับเบิก โดยศึกษาสภาพแวดล้อมปัญหาและความต้องการของชุมชนเป็นหลัก ที่มีผลต่อด้านๆ คือ

1) ด้านจิตใจ

- (1) ความเชื่อและศาสนา
- (2) ขนบธรรมเนียม ประเพณี
- (3) เศรษฐกิจ
- (4) การศึกษา
- (5) ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

2) ด้านกายภาพ

- (1) ความหนาแน่นของบ้านเรือน
- (2) ลักษณะพื้นที่ในชุมชน
- (3) แหล่งน้ำในชุมชน
- (4) การคมนาคม
- (5) ไฟฟ้า
- (6) น้ำประปา
- (7) ร้านค้าย่อยในชุมชน
- (8) โทรศัพท์สาธารณะ
- (9) สนามเด็กเล่นภายในชุมชน
- (10) ที่พักผ่อนหย่อนใจ
- (11) ที่รวมกิจกรรม
- (12) ลักษณะอาคารบ้านเรือน
- (13) การแบ่งสัดส่วนภายในบ้าน
- (14) การกำจัดขยะ
- (15) การระบายน้ำเสีย
- (16) การเลี้ยงสัตว์ในบริเวณบ้าน
- (17) ที่หมายตา (Landmark)

3) การนำเสนอแนวทางในการอนุรักษ์และพัฒนาสภาพแวดล้อมชุมชนบ้านทับเบิก

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาสภาพแวดล้อม ปัญหาและความต้องการแล้วได้เสนอแนวทางในการอนุรักษ์และพัฒนาได้ดังนี้

(1) การอนุรักษ์

อนุรักษ์แนวความคิดในการปลูกสร้างบ้าน โดยการให้ความรู้แก่ประชาชนในท้องถิ่น รวมทั้งนักเรียน ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของชุมชน ให้มีความเข้าใจที่ชัดเจนถึงการปลูกสร้างบ้าน มีการจัดวางพื้นที่ใช้สอยให้สอดคล้องกับความเชื่อ ประเพณีของชุมชนกับวิถีการดำรงชีวิตของคนในชุมชน

(2) การพัฒนา

พัฒนาด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพและบ้านพักอาศัยมีขั้นตอนดังนี้

(2.1) วิเคราะห์ข้อมูลในการพัฒนาสภาพแวดล้อม

ตำแหน่งและพื้นที่ชุมชนบ้านทับเบิกการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาศูนย์พัฒนา

- ระบบประปา
- การระบายน้ำและบำบัดน้ำเสีย
- การกำจัดขยะมูลฝอย
- ระบบไฟฟ้า
- สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
- สนามเด็กเล่น
- ลานกิจกรรม

(2.2) สิ่งประกอบทางภูมิทัศน์

ศาลาบริเวณตรงข้ามที่รวมกิจกรรม - มีศาลาพักผ่อนทางอยู่ในสภาพชำรุดควรมีการปรับปรุงให้สวยงาม

ป้ายบอกทาง - ยังไม่มีรูปแบบไปในแนวทางเดียวกัน ควรมีการกำหนดให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ทางเดินเท้า - เป็นสิ่งประกอบทางภูมิทัศน์ ควรปรับปรุงให้มีรูปแบบที่มีเอกลักษณ์

ไฟส่องสว่าง - มีติดตามเสาไฟฟ้าเพียงจุดเดียว ควรเพิ่มให้ทั่วถึง

ถังขยะ - มีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น ควรมีการจัดวางให้เป็นระเบียบ

หอกระจายเสียง - ให้ชุมชนมีการกระจายเสียงเพื่อประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่างๆ

(2.3) ลักษณะบ้าน

ชุมชนบ้านทับเบิกมีชาวม้งอยู่ 2 กลุ่ม คือ ม้งขาว และม้งน้ำเงิน ลักษณะบ้านจะคล้ายกันคือ ฝาพื้นเป็นไม้เหลื่อมผืนผ้า ลักษณะภายในของบ้านจะแตกต่างกันออกไป เช่น บ้านม้งขาวมีอยู่ 2 ประตู คือ ประตูหน้าและประตูหลัง

2.6.3 แนวคิดการพัฒนาสภาพแวดล้อมพื้นที่สาธารณะริมฝั่งทะเลเทศบาลเมืองชลบุรี

นิรุติก์ แซ่ตั้ง. (2549 : บทคัดย่อ) การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดการพัฒนาพื้นที่สาธารณะริมชายฝั่งทะเลเทศบาลเมืองชลบุรี โดยกำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาออกเป็น 2 แบบ คือ แบบสำรวจ เก็บข้อมูลลักษณะสภาพทางกายภาพโดยสำรวจด้วยตนเอง และการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยวิธีการสุ่มจากประชากรกลุ่มตัวอย่าง โดยสถิติที่ใช้การวิเคราะห์ได้แก่ ค่าความถี่ และค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันทางกายภาพของพื้นที่สาธารณะริมชายฝั่งทะเล แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ พื้นที่ราชการ และพื้นที่พักผ่อน ซึ่งพื้นที่ขาดการปรับปรุงพัฒนาสภาพแวดล้อมให้มีประโยชน์ และปัญหาพื้นที่ชายริมฝั่งทะเลมีความสกปรกทางด้านขยะมูลฝอย และขาดการทำให้เกิดจุดชมวิวที่เป็นจุดเด่นของพื้นที่ให้สวยงาม

แนวทางการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อ

1. สามารถวางแผนนโยบายของชุมชนเขตเทศบาลเมืองชลบุรีให้เกิดการพัฒนา และเติบโตในอนาคต

2. ใช้งานวิจัยเป็นแนวทางสำหรับพื้นที่ที่มีการปรับปรุงพื้นที่สาธารณะ และภูมิทัศน์ ผู้วิจัยได้กำหนดแนวความคิดในการพัฒนาสภาพแวดล้อม โดยกำหนดเนื้อหาออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้

1. ย่าน กำหนดปรับปรุงสภาพแวดล้อม และ ให้มีการใช้งานมากที่สุด

2. ที่ว่างโล่ง กำหนดบริเวณไม่ให้มีรูปแบบที่ซับซ้อน และ ให้มีชีวิตชีวมีสีสัน

3. เส้นทางสัญจร กำหนดจุดพื้นที่จอดรถเพื่อความปลอดภัยของผู้ใช้การสัญจรทางเท้า

4. ที่หมายตา ส่งเสริมพื้นที่ชายฝั่งเพื่อเพิ่มจุดสนใจ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความโดดเด่น

5. อาคาร และ สิ่งประกอบบริเวณ กำหนดส่วนบริการต่าง เพื่อความสะดวกสบายและเป็นระเบียบต่อผู้ใช้ เช่น มานั่ง ห้องน้ำ ถึงขยะ ไฟฟ้า และแสงสว่าง ฯลฯ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาพื้นที่หาดแม่รำพึง เพื่อการท่องเที่ยว เป็นการศึกษาวิจัยเชิงพัฒนา (Research and Development) โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง การสำรวจ และการสัมภาษณ์ เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยมาเป็นแนวทางการพัฒนาพื้นที่หาดแม่รำพึง เพื่อการท่องเที่ยว

ดังนั้นเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนด ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยไว้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 ประเภทของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.2 การสร้างเครื่องมือ

3.3 การตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มประชากรและตัวอย่างใช้ในการวิจัย ออกเป็น 3 กลุ่ม

1. กลุ่มผู้ประกอบการ ประกอบด้วย ร้านอาหาร ร้านค้าเตียงผ้าใบ รีสอร์ท โรงแรม จำนวนทั้งหมด 192 คน

กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 127 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้เกณฑ์ของ R.V. Krejcie และ D.W. Morgan

2. กลุ่มหมู่บ้านชาวประมง มี 3 พื้นที่ ประกอบด้วย

พื้นที่คลองกระเซอ พื้นที่บริเวณปากัน พื้นที่บริเวณระหว่างปากันและหินดำ จำนวนหมู่บ้านชาวประมงทั้งหมด 40 คน

กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 36 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้เกณฑ์ของ R.V. Krejcie และ D.W. Morgan

3. กลุ่มนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวเฉลี่ยต่อปี จำนวน 40,000 คน

กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้เกณฑ์ของ Taro Yamane

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 ประเภทของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือเพื่อรวบรวมข้อมูลให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย มี

2 ประเภท ได้แก่

1. แบบสำรวจ ใช้สำหรับรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะสภาพแวดล้อมกายภาพ การใช้พื้นที่ โดยใช้กล้องถ่ายรูปหรือกล้องวิดีโอเก็บข้อมูล

2. แบบสัมภาษณ์ ใช้สำหรับรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรม ปัญหาและความต้องการของนักท่องเที่ยวและชุมชนในพื้นที่ศึกษา โดยใช้แผนที่เป็นคู่มือในการลงพื้นที่การสัมภาษณ์

3.2.2 การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้กำหนดการศึกษาขอบเขตของเนื้อหาสาระที่ทำการวิจัยที่เกี่ยวกับลักษณะสภาพแวดล้อมกายภาพ พฤติกรรม ของนักท่องเที่ยวและชุมชนพื้นที่ศึกษา

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสำรวจ แบบสัมภาษณ์ โดยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และประเด็นที่จะศึกษามีรายละเอียดดังนี้

แบบสำรวจ ประเด็นที่จะศึกษาลักษณะสภาพแวดล้อมกายภาพ ประกอบด้วย

1. ที่ตั้งและอาณาเขต
2. ลักษณะอาคารบ้านเรือน
3. ที่ว่าง
4. การใช้พื้นที่
5. เส้นทางการคมนาคม
6. สาธารณูปโภค สาธารณูปการ
7. ที่หมายตา (LANDMARK)

แบบสัมภาษณ์ ประเด็นที่จะสัมภาษณ์ ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถามในด้าน เพศ อายุ ตำแหน่ง รายได้ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบเพียง 1 คำตอบ หรือมากกว่า 1 คำตอบ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวและความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาพื้นที่หาดแม่รำพึง เพื่อการท่องเที่ยว ลักษณะลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบเพียง 1 คำตอบ หรือมากกว่า 1 คำตอบ

ตอนที่ 3 ข้อมูลการสอบถามปัญหาและ ความต้องการทางด้านกายภาพ ผู้ประกอบการและชุมชน โดยทั่วไปของพื้นที่หาดแม่รำพึง ลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบ เลือกตอบเพียง 1 คำตอบ หรือมากกว่า 1 คำตอบ

3.3 การตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

3.1 ผู้วิจัยนำแบบสำรวจ และแบบสัมภาษณ์ ที่สร้างเสร็จแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม เพื่อตรวจสอบเนื้อหา เครื่องมือ และความเที่ยงตรงก่อนนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบอีกครั้งและเพื่อให้เที่ยงตรงกับวัตถุประสงค์ของการ วิจัย

3.2 ผู้วิจัยดำเนินการแก้ไขเครื่องมือ ตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ที่ ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ได้ตรวจสอบ จากนั้นผู้วิจัยนำเครื่องมือไปขอความอนุเคราะห์จาก ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา และสำนวนภาษาที่ใช้ โดยมี ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.2.1 นายวิรัช องค์กรประเสริฐ กรรมการบริษัท บริษัท เอทีที คอนซัลแตนท์ จำกัด

3.2.2 นายสิทธิศักดิ์ ปฐมวาริ เจ้าหน้าที่ประสานการพัฒนา องค์กรบริหารการ พัฒนาพื้นที่พิเศษ เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

3.2.3 นายระคมเดช ทักษณา อาจารย์พิเศษ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบัน เทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

3.3 หลังจากผู้ทรงคุณวุฒิได้ตรวจสอบเครื่องมือ ผู้วิจัยดำเนินการแก้ไขแบบสัมภาษณ์ ร่วมกับผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม ทำการตรวจสอบอีกครั้ง เพื่อแก้ไข ปรับปรุงก่อนนำแบบสัมภาษณ์ที่สมบูรณ์ไปใช้ในการทดลอง

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลการวิจัยโดยการสำรวจภาคสนามและการใช้แบบ สัมภาษณ์ ซึ่งมีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

3.4.1 ข้อมูลจากเอกสาร

การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของพื้นที่หาดแม่รำพึง และสภาพแวดล้อม กายภาพ จากเอกสาร ตำรา ที่เกี่ยวข้อง

3.4.2 ข้อมูลจากการสำรวจ

สำรวจข้อมูลทั่วไปและสภาพแวดล้อม การใช้พื้นที่ ปัญหาที่มีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ

3.4.3 ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์

ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรม ปัญหา ของนักท่องเที่ยวและชุมชนในพื้นที่ จากประชากรและกลุ่มตัวอย่างหาดแม่รำพึง

3.4.4 ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล

3.4.4.1 ผู้วิจัยนำหนังสือความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ยื่นต่อองค์กรบริหารส่วนตำบลตะพง และเทศบาลตำบลบ้านเพ เพื่อขอความร่วมมือในการเข้าสำรวจและเก็บข้อมูลจากประชาชนและนักท่องเที่ยว บริเวณหาดแม่รำพึง

3.4.4.2 ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ไปสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างโดยเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

3.4.4.3 ผู้วิจัยนำข้อมูลแบบสัมภาษณ์ที่ได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์และวิเคราะห์ต่อไป

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

3.5.1 ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ เมื่อได้รับครบถ้วนแล้ว ผู้วิจัยจึงนำมารวบรวมคะแนนทำการวิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละ

3.5.2 ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์แล้ว นำมาสรุปใช้เป็นแนวทางการพัฒนาพื้นที่หาดแม่รำพึง เพื่อการท่องเที่ยว

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาพื้นที่หาดแม่รำพึง เพื่อการท่องเที่ยว เป็นการศึกษาวิจัยเชิงพัฒนา (Research and Development) โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง การสำรวจ และการสัมภาษณ์ เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยมาเป็นแนวทางการพัฒนาพื้นที่หาดแม่รำพึง เพื่อการท่องเที่ยว

4.1 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย มีรายละเอียดในการนำเสนอ ดังนี้

ตอนที่ 1 จากการสำรวจ

ตอนที่ 2 จากการสัมภาษณ์

1. การสำรวจ ใช้สำหรับรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะสภาพแวดล้อมกายภาพ การใช้พื้นที่หาดแม่รำพึง

2. การสัมภาษณ์ ใช้สำหรับรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรม ปัญหา ของนักท่องเที่ยวและชุมชนในพื้นที่หาดแม่รำพึง ซึ่งแบ่งรายละเอียดการสัมภาษณ์เป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรม ของนักท่องเที่ยว พื้นที่หาดแม่รำพึง

ตอนที่ 3 แบบสัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับ ปัญหาและ ความต้องการทางด้านกายภาพ

ผู้ประกอบการและชุมชน พื้นที่หาดแม่รำพึง

4.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจ

ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจเกี่ยวกับลักษณะสภาพแวดล้อมกายภาพ พฤติกรรม ของนักท่องเที่ยวและชุมชนพื้นที่ ด้วยตัวเอง จากการสำรวจพบปัญหาต่างๆในพื้นที่หาดแม่รำพึง โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.1.1.1 สภาพปัญหาของพื้นที่

นับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันก่อนการประกาศอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้าฯ เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2524 ได้มีการบุกรุกและการยึดถือครอบครองชายหาดแม่รำพึงมาเป็นลำดับดังนี้

1) การบุกรุกและเข้าถือครองพื้นที่หาดแม่รำพึง เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ.2517 เพราะความสวยงามของสภาพทรัพยากรธรรมชาติเริ่มเป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยวมากขึ้น ซึ่งแต่เดิมนั้นมีเฉพาะชาวบ้านที่ประกอบอาชีพประมงอาศัยอยู่ โดยการปลูกเพิง หรือปะรำ มีที่จอดเรือและซ่อมแซมเรือประมง จุดที่มีการครอบครองมีทั้งหมด 5 จุด คือ ก้นอ่าว หินขาว หัวรถ หินดำ และปากัน แต่ละจุดจะมีชาวประมงอาศัยอยู่ไม่เกิน 10 ราย หลังจากนั้นก็เริ่มมีนายทุนเข้ามาประกอบอาชีพ และกิจการร้านค้าต่างๆ พร้อมทั้งชาวบ้านที่เคยยึดอาชีพประมงก็หันมายึดอาชีพค้าขายแทน ดังนั้นประชากรที่อพยพเข้าตั้งถิ่นฐานบนหาดแม่รำพึงจึงเพิ่มขึ้นอย่างมากและรวดเร็ว

2) หลังจากประกาศให้หาดแม่รำพึงเป็นพื้นที่อุทยานฯ ในปี พ.ศ.2524 นั้น ที่ดินชายหาดแม่รำพึงมีผู้เข้ามายึดถือครอบครองเพิ่มมากขึ้น โดยพัฒนามาจากชาวประมงตั้งขายของทะเลหน้าบ้าน พร้อมทั้งแปรรูปและปรุงอาหารขาย จนเกิดการเปลี่ยนแปลงเป็นร้านอาหาร ทั้งยังมีการจัดพื้นที่ให้เช่าเตียงผ้าใบและห่วงยาง ร้านขายของแบบเป็นรถเข็น พร้อมทั้งนายทุนสร้างโรงแรม รีสอร์ทเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ

3) ปี พ.ศ.2542 ทางอุทยานฯ ได้สำรวจข้อมูลและเสนอขออนุญาตเข้าไปดำเนินกิจการท่องเที่ยวและพักอาศัยในเขตอุทยานแห่งชาติดงครุฑป่าไม้แต่ในระหว่างการขออนุมัตินั้น อบต.ตะพง ได้ก่อสร้างเพิงพักสำหรับจำหน่ายสินค้าประมง ลักษณะเป็นเพิงหมาแหงน ขนาด 4.60 × 2.50 เมตร จำนวน 31 ล็อค บริเวณจุดปากัน แต่ทางกรมป่าไม้ไม่มีหนังสือสั่งให้ยกเลิกการปลูกสร้างในขณะนั้น กลุ่มประมงพื้นบ้านก็ยังบุกรุกต่อเติมเพิงพักขององค์การบริหารส่วนตำบลตะพงต่อไป เพื่อเป็นที่ประกอบอาหาร และบุกรุกที่ชายทะเล โดยก่อสร้างเพิงยื่นออกมา

4) ปี พ.ศ.2544 อุทยานฯ ได้ทำการสำรวจข้อมูลผู้บุกรุกและใช้ประโยชน์ในพื้นที่หาดแม่รำพึง และได้จำนวนผู้บุกรุกดังนี้

- ผู้ประกอบการร้านค้าจำหน่ายอาหาร	จำนวน	49	คน
- ชาวประมง	จำนวน	60	คน
- ผู้ประกอบการเตียงผ้าใบและห่วงยาง	จำนวน	152	คน

5) ปี พ.ศ.2548 สำนักงานทางหลวงชนบทจังหวัดระยอง กระทรวงคมนาคม ได้รับงบประมาณปรับปรุงถนน และขยายไหล่ทางรวมทั้งปรับปรุงภูมิทัศน์ถนนเลียบริมหาดแม่รำพึงช่วงคลองกะเฉด-ลานหินขาว ดังนั้นผู้ประกอบการเตียงผ้าใบและจำหน่ายอาหาร จำนวน 56 ราย โดยมีรถเข็นใช้ประกอบอาหารบริเวณไหล่ถนน จึงขอผ่อนผันกับทางอุทยานฯ ขอทำการจำหน่ายอาหารที่ชายหาดเป็นการชั่วคราวเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนในช่วงขยายไหล่ทาง ซึ่งปัจจุบันก็ยังคงทำการประกอบการอยู่บนหาดแม่รำพึงเหมือนเดิม

4.1.1.2 การดำเนินการแก้ไขที่ผ่านมา

จากปัญหาการบุกรุกและเข้ามายึดครองพื้นที่ชายหาดแม่รำพึง ทางอุทยานฯ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของจังหวัดระยอง ได้ร่วมดำเนินการแก้ไข ดังนี้

1) ปี พ.ศ.2533 ทางอุทยานฯ ร่วมกับจังหวัดระยองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ขอ
ดำเนินการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างตามมาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ.2504
จำนวน 111 หลัง โดยให้ผู้ประกอบการรื้อถอนเอง 100 หลัง เจ้าหน้าที่รื้อถอนจำนวน 11 หลัง รวม
ทั้งหมดประมาณ 111 หลัง แต่ยังมีส่วนที่ไม่ได้รื้อถอนในบริเวณที่พักของชาวประมง ซึ่งเป็นฉนวน
ปัญหาการบุกรุกพื้นที่ในปัจจุบัน

2) ปี พ.ศ.2536 อุทยานฯ ได้ประกาศรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างเฉพาะส่วนที่ต่อเติม ตาม
มาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ.2504 ทุกจุด ณ บริเวณหาดแม่รำพึง จากนั้นกรม
ป่าไม้ประกาศเขตบริการเมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2543 จำนวน 5 จุด รวมทั้งหมด 154 ราย

3) ปี พ.ศ.2540 อุทยานฯ ได้มีหนังสือที่ กษ 0712.507/489 ลงวันที่ 28 กรกฎาคม 2540
เสนอโครงการขอกำหนดพื้นที่บริเวณหาดแม่รำพึง ซึ่งอยู่ติดกับถนนสายกันอ่าว – ร่มใจ เป็นเขต
บริการเพื่ออนุญาตให้ราษฎรหรือผู้ประกอบการจำหน่ายอาหาร เครื่องดื่มของที่ระลึก และกิจการอื่น
เพื่อบริการแก่นักท่องเที่ยวให้ถูกต้องตามกฎหมาย

4) ปี พ.ศ.2541 อธิบดีกรมป่าไม้ นายสกลิต สวิทร ได้พิจารณาอนุมัติให้ใช้พื้นที่จำหน่าย
อาหาร เครื่องดื่มและของที่ระลึกในเขตอุทยานฯ ตามหนังสือที่ กษ 0712.5/312 ลงวันที่ 14 กุมภาพันธ์
2541 โดยพื้นที่เขตบริการบนหาดแม่รำพึงมีความกว้างเฉลี่ย 15 - 20 เมตร ยาว 12 กิโลเมตร หนังสือ
เล่มนี้ยังไม่ได้นำมาใช้เนื่องด้วยหัวหน้าอุทยานฯ โยกย้ายตำแหน่ง

5) ปี พ.ศ.2543 กรมป่าไม้ได้ประกาศให้กำหนดเขตบริการบริเวณชายหาดแม่รำพึง
ทั้งหมด 5 จุด เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2543 รวม 154 ราย โดยเป็นที่พัก 87 ราย ร้านค้า 67 ราย ตาม
รายละเอียดดังนี้

จุดที่ 1 บริเวณกันอ่าว	จำนวน 21 ราย เป็นที่พัก 21 ราย
จุดที่ 2 บริเวณหินขาว	จำนวน 2 ราย เป็นที่พัก 2 ราย
จุดที่ 3 บริเวณหัวรถ	จำนวน 21 ราย เป็นที่พัก 4 ราย ร้านค้า 17 ราย
จุดที่ 4 บริเวณหินดำ	จำนวน 35 ราย เป็นที่พัก 13 ราย ร้านค้า 23 ราย
จุดที่ 5 ป่าคันและคลองกะเมอ	จำนวน 74 ราย เป็นที่พัก 47 ราย ร้านค้า 27 ราย

6) จังหวัดระยองได้มีคำสั่งที่ 1948/2543 ลงวันที่ 29 พฤศจิกายน 2543 และ
384/2544 ลงวันที่ 12 มีนาคม 2544 แต่งตั้งคณะกรรมการประกอบด้วยภาครัฐ เอกชน และ
องค์กรท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องจำนวน 60 คน เพื่อส่งเสริม พัฒนา อนุรักษ์ ป่าพุ และแก้ไขปัญหาหาดแม่
รำพึง – บ้านกันอ่าว แต่ก็ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้

7) พ.ศ.2545 อุทยานฯ ได้มีคำสั่งที่ 27/2545 ให้ผู้ประกอบการที่ก่อสร้างผิดแบบ
แปลน รื้อถอนส่วนที่ต่อเติมออกทั้งหมด หากไม่ดำเนินการอุทยานฯ จะดำเนินการตามกฎหมาย
และได้แจ้งความดำเนินคดีกับผู้ประกอบการบริเวณป่าคัน จำนวน 20 ราย ที่ไม่ดำเนินการรื้อถอน
และศาลได้พิพากษาจำเลยทั้ง 20 ราย มีความผิดตาม พ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ศ.2484 มาตรา 54 มาตรา 72 ตรี

วรรคหนึ่ง และ พ.ร.บ. อุทยานแห่งชาติ พ.ศ.2504 มาตรา 16 (1),(2),(4),(13),(14),24, 27 ลงโทษจำคุกคนละ 6 เดือน ปรับ 5,000 บาท จำเลยรับสารภาพ ลดโทษให้กึ่งหนึ่ง คงเหลือโทษจำคุก 3 เดือน ปรับ 2,500 บาท และยกคำขอของโจทก์ ขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลอุทธรณ์ภาค 2

8) ในปี พ.ศ.2545 ทางกรมป่าไม้อนุญาตให้มีการปลูกเสื่อนั่งได้ สำหรับนักท่องเที่ยวทั่วไป อุทยานฯ จัดการพื้นที่ชายหาดสำหรับนักท่องเที่ยวให้มีที่พักผ่อน คือ ลดพื้นที่ร้านค้าให้เหลือ 1 ใน 3 ให้เป็นพื้นที่พักผ่อนแก่นักท่องเที่ยว (ปักป้าย ขาว เหลือง แดง) จัดให้บริเวณจุดกันอ่าวถึงจุดหินขาวไม่ให้มีร้านอาหารมีแต่เตียงผ้าใบกับห่วงยาง และตั้งแต่หินขาวลงไปถึงคลองกะเมอให้เป็นเขตที่ตั้งชาวประมงทั้งนี้ทางอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า – หมู่เกาะเสม็ด ได้มีมาตรการดำเนินการควบคุมโดยใช้พระราชบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ.2504 ในการบังคับให้เป็นไปตามกฎหมายแต่ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาบริเวณชายหาดแม่รำพึงได้อย่างเป็นรูปธรรม

9) ปี พ.ศ.2546 – 2549 ทางจังหวัดระยองได้แต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริม พัฒนาอนุรักษ์ พื้นฟูและการแก้ไขปัญหาชายหาดแม่รำพึง – บ้านก้นอ่าว – สวนรุกขชาติเพ มีมติเห็นชอบในแนวทางที่จะให้ทำการเคลื่อนย้ายร้านค้าขายของทะเลสด ที่บุกรุกจับจองพื้นที่บริเวณชายหาดแม่รำพึงออกไปนอกเขตอุทยานฯ โดยได้ประสานกับเจ้าของที่ดินจำนวน 3 ราย ดังนี้

- (1) บริเวณข้างร้านปลารินยา จำนวน 33 ลีต ราคาเดือนละ 3,000 บาท/ลีต
บริเวณข้างร้านปลารินยา จำนวน 25 ลีต ราคาเดือนละ 2,500 บาท/ลีต
- (2) ร้านอาหารพลแสงศิลป์จำนวน 44 ลีต ราคาเดือนละ 1,500 บาท/ลีต
- (3) บริเวณข้างสนามฝึกขี่ม้าสโลบันนี่ จำนวน 18 ลีต ราคาเดือนละ 1,500 บาท/ลีต

ซึ่งไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้ประกอบการทั้ง 3 ราย ในการย้ายแต่อย่างใด

ดังนั้นปัญหาที่เกิดในพื้นที่ชายหาดแม่รำพึง ยังคงไม่ได้รับการแก้ไข โดยปัจจุบันทางอุทยานฯ ได้จัดทำทะเบียนผู้บุกรุกทั้งประเภทชาวประมงและผู้ประกอบการ รวมทั้งการตรวจตราโดยสายตรวจทุกสัปดาห์ แต่พบว่าการบุกรุกและขยายตัวของร้านค้ายังคงดำเนินต่อไป

4.1.1.3 สภาพพื้นที่โดยรวม

พื้นที่ชายหาดแม่รำพึงและส่วนเชื่อมโยง แบ่งพื้นที่ตามเขตการปกครองออกเป็น 2 พื้นที่ย่อย คือ

- 1) ช่วงคลองกะเมอจนถึงลานหินขาว เป็นเขตการปกครองของอบต.ตะพง
- 2) ช่วงลานหินขาวจนถึงบ้านก้นอ่าว เป็นเขตการปกครองของเทศบาลตำบลบ้านเพ โดยชายหาดเป็นพื้นที่ในเขตอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า-หมู่เกาะเสม็ด

เพื่อให้การกำหนดแนวทางในการแก้ไขสภาพปัญหาและปรับปรุงพื้นที่รวมทั้งการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก อย่างเหมาะสมจึงได้พิจารณาจำแนกพื้นที่ออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

และป่าคัน จากการขยายตัวการท่องเที่ยวในภาคตะวันออกและพื้นที่จังหวัดระยอง ทำให้พื้นที่ถูกบุกรุกเพิ่มขึ้น จนเปลี่ยนแปลงสภาพไปเป็นดังนี้

บริเวณก้นอ่าว ปัจจุบันกลายเป็นหมู่บ้าน โดยมีทั้งชุมชนประมงจำนวน 21 ราย และร้านค้าอาหารทะเลจำนวน 1 ราย นอกจากนั้นยังพบที่พักและรีสอร์ทอีกเป็นจำนวนมาก ที่ก่อสร้างอยู่นอกพื้นที่อุทยานฯ รูปที่ 4.2

รูปที่ 4.2 บ้านก้นอ่าว ซึ่งเป็นหมู่บ้านชาวประมงที่อยู่ใกล้กับอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้าฯ

บริเวณหินขาว ปัจจุบันทางเทศบาลตำบลบ้านเพได้ปรับปรุงพื้นที่ ทำเป็นลานสาธารณะ โดยการถมทะเลออกไปและใช้เป็นจุดศูนย์รวมและพื้นที่สันทนาการ รวมทั้งเป็นที่ตั้งของหน่วยงานที่ดูแลด้านความปลอดภัยในพื้นที่ อย่างไรก็ตามยังพบว่ามีอาคารหนึ่งหลังขนาด 10x30 เมตรที่ชาวประมงใช้ในการคัดเลือกและทำความสะอาดอาหารทะเลที่จับได้ รวมทั้งเป็นที่จอดพักเรือ รูปที่ 4.3, 4.4 และ 4.5

รูปที่ 4.3 ลานหินขาวซึ่งได้รับการพัฒนาให้เป็นจุดท่องเที่ยวอีกจุดหนึ่งของหาดแม่รำพึง

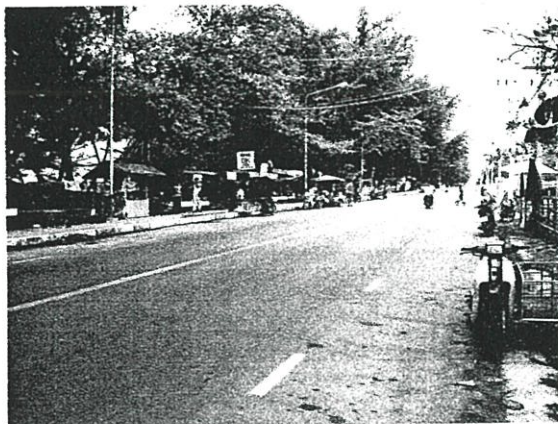

รูปที่ 4.4 ตู้ยามป้องกันภัยที่ลานหินขาว

รูปที่ 4.5 อาคารที่ชาวประมงใช้คัดแยกอาหารทะเลที่จับได้ บริเวณลาน

บริเวณหัวรถ ปัจจุบันชุมชนประมงได้เปลี่ยนสภาพเป็นร้านอาหารหมดแล้ว และจากข้อมูลที่มีการตรวจสอบโดยอุทยานฯ พบว่ามีผู้ประกอบการร้านอาหารทั้งสิ้น 13 ราย มีขนาดร้านโดยเฉลี่ย กว้าง 2.5-4 เมตรและยาว 12 เมตร **รูปที่ 4.6**

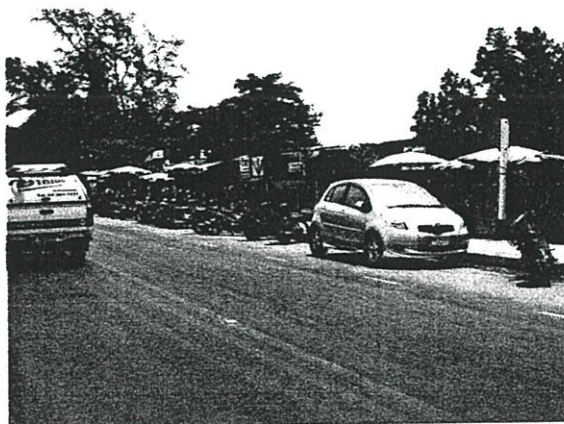
รูปที่ 4.6 ร้านค้าอาหารทะเลบริเวณหัวรถ

บริเวณหินดำ ปัจจุบันชุมชนประมงบางส่วนได้เปลี่ยนสภาพเป็นร้านอาหารแต่บางส่วนยังทำอาชีพประมง จากข้อมูลที่มีการตรวจสอบโดยอุทยานฯพบว่ามีผู้ประกอบการร้านอาหารและชาวประมงทั้งสิ้น 14 ราย ซึ่งแต่ละรายใช้พื้นที่เฉลี่ย กว้าง 6-14 เมตร และยาว 20 เมตร **รูปที่ 4.7**

รูปที่ 4.7 ร้านอาหารทะเลบริเวณหินดำ

บริเวณป่าคั่น ปัจจุบันชุมชนประมงบางส่วนได้เปลี่ยนสภาพเป็นร้านอาหารแต่บางส่วนยังทำอาชีพประมง จากข้อมูลที่มีการตรวจสอบโดยอุทยานฯ พบว่ามีผู้ประกอบการร้านอาหารและชาวประมงทั้งสิ้น 23 ราย ซึ่งแต่ละรายใช้พื้นที่เฉลี่ย กว้าง 5-20 เมตรและยาว 18-32 เมตร รูปที่ 4.8

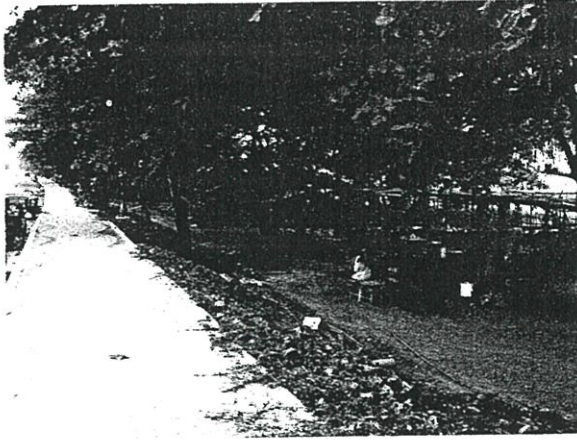
รูปที่ 4.8 ร้านอาหารทะเลบริเวณป่าคั่น

นอกจากบริเวณดังกล่าวทั้ง 5 บริเวณแล้ว ยังพบชุมชนประมงซึ่งเข้าไปใช้พื้นที่ส่วนอื่นๆตามแนวชายหาดอีก ดังนี้

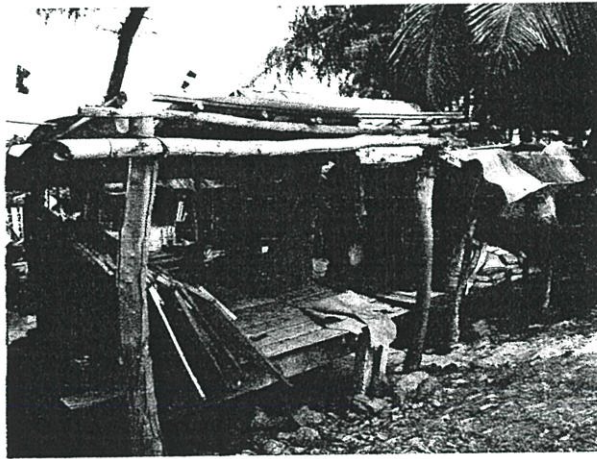
ชุมชนประมงบ้านคลองกะเณอ มีชาวประมงทั้งสิ้น 23 ราย ตั้งเพิงพักอาศัยและเก็บอุปกรณ์ทำประมง โดยปัจจุบันตั้งเป็นหมู่บ้านประมงคลองกะเณอ รูปที่ 4.9 และ 4.10 และ ชุมชนประมงระหว่างหินดำ-ป่าคั่น มีชาวประมงทั้งสิ้น 4 ราย ตั้งเพิงพักอาศัยและเก็บอุปกรณ์ทำประมง รวมทั้งยังใช้พื้นที่ทำผลิตภัณฑ์จากของทะเล เช่นกะปิ เป็นต้น รูปที่ 4.11

รูปที่ 4.9 สภาพชุมชนประมงบ้านคลองกะเณอ

รูปที่ 4.10 การเตรียมอุปกรณ์ประมงของชาวบ้านคลองกะเมอ

รูปที่ 4.11 สภาพบ้านชาวประมงที่อยู่ระหว่างบ้านป่าคัน - หินดำ

นอกจากการใช้พื้นที่ชายหาดในลักษณะดังกล่าวข้างต้นแล้วยังมีผู้ประกอบการอีกจำนวนมากที่ขอผ่อนผันกับทางอุทยานฯ ในการตั้งร้านอาหารเตี้ยงผ้าใบ รูปที่ 4.12 และ 4.13

รูปที่ 4.12 ผู้ประกอบการเตี้ยงผ้าใบที่มีการตั้งร้านอาหารชั่วคราวบนพื้นที่ชายหาด

รูปที่ 4.13 ผู้ประกอบการเตียงผ้าใบที่มีร้านอาหารอยู่ฝั่งตรงกันข้ามกับชายหาด

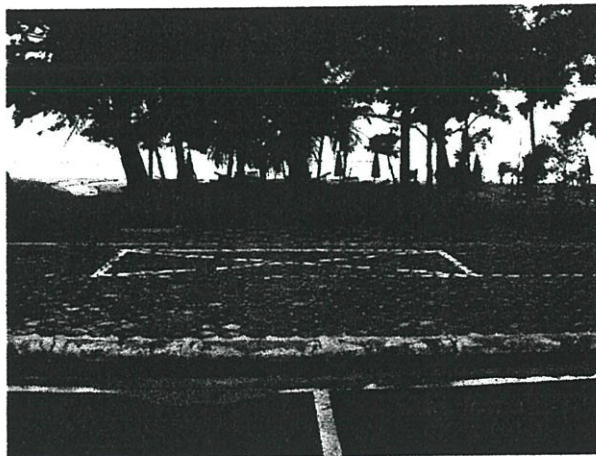
ซึ่งพบเกือบตลอดแนวชายหาด รวมทั้งทางเทศบาลตำบลบ้านเพได้ขออนุญาตใช้พื้นที่บริเวณชายหาดเพื่อจัดทำพื้นที่สาธารณะบริการนักท่องเที่ยว 2 จุด คือ

จุดที่ 1 ใกล้กับบ้านก้นอ่าว

พื้นที่สันทนาการและพื้นที่สำหรับค้าขาย มีความกว้างของพื้นที่ตามแนวชายหาดประมาณ 300 เมตร และมีองค์ประกอบดังนี้

พื้นที่สำหรับรถเข็นขายของ โดยทำเป็นช่องขนาด 1x2.5 เมตร

- ลานสาธารณะและทางเดินเท้า
- ไฟฟ้าแสงสว่าง รูปที่ 4.14 และ 4.15

รูปที่ 4.14 ลานสาธารณะและทางเดินเท้าที่มีการจัดแบ่งสำหรับพื้นที่ตั้งร้านขายของบริเวณพื้นที่สันทนาการของเทศบาลตำบลบ้านเพ

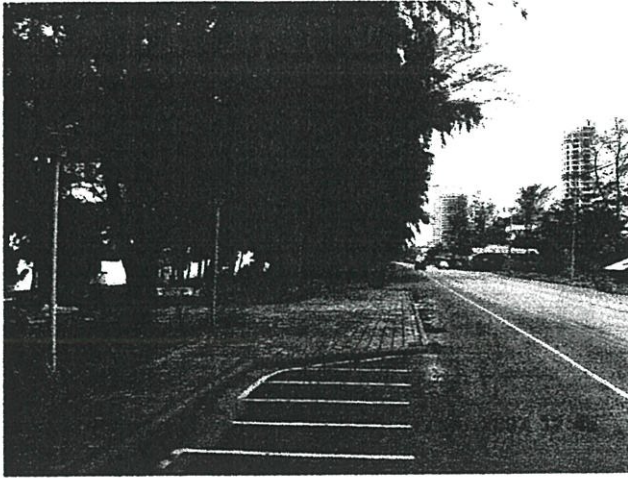
รูปที่ 4.15 ทางเดินเท้าและไฟฟ้าแสงสว่างของบริเวณพื้นที่สันถนาการของเทศบาลตำบลบ้านเพ

จุดที่ 2 ใกล้กับสำนักปฏิบัติธรรมสวนโกลลาราม

พื้นที่ดังกล่าว ทางเทศบาลตำบลบ้านเพจัดทำเป็นลานเอนกประสงค์โดยปูด้วยหินอ่อน กริดคิดเป็นความยาวประมาณ 30 เมตร รวมทั้งจัดทำซุ้มขายอาหารและเครื่องดื่มกับนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังจัดม้านั่งสำหรับพักผ่อน ทำทางเดินเท้าและระบบไฟฟ้าแสงสว่างและพื้นที่จอดรถยนต์และรถมอเตอร์ไซด์ ไว้บริการนักท่องเที่ยว รูปที่ 4.16 และ 4.17

รูปที่ 4.16 ลานเอนกประสงค์และซุ้มขายอาหารของพื้นที่สันถนาการใกล้สำนักปฏิบัติธรรมสวนโกลลาราม

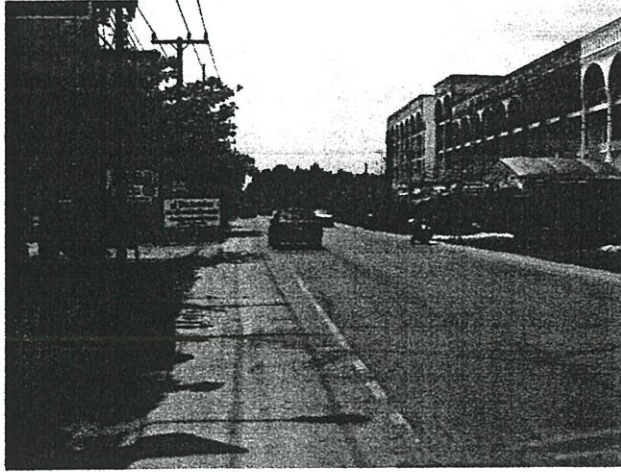

รูปที่ 4.17 ทางเดินเท้าและไฟฟ้าแสงสว่างของพื้นที่สันตนาการใกล้สำนักปฏิบัติธรรมสวน โกมลาราม

2. ถนนเลียบชายหาดแม่รำพึง

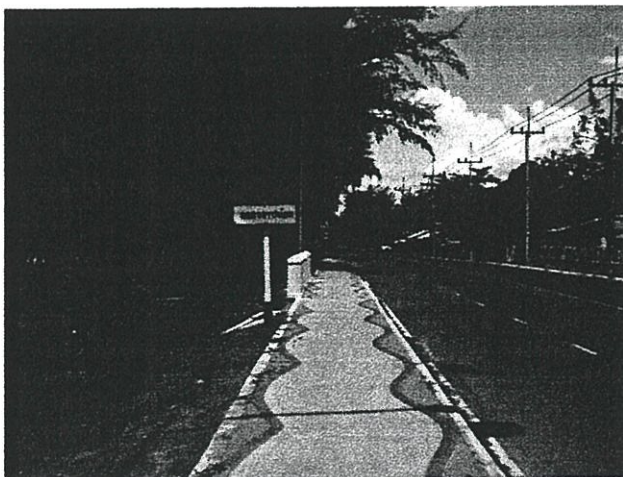
ถนนเลียบชายหาดแม่รำพึง เป็นเส้นทางหลักในปัจจุบันที่นักท่องเที่ยวและประชาชนนิยมใช้เดินทางเข้าสู่พื้นที่ ถนนสายดังกล่าวแยกจากถนนสุขุมวิทบริเวณสี่แยกตะพงและผ่านสถานีอุตุนิยมวิทยา จ.ระยอง เข้าสู่หาดแม่รำพึงบริเวณคลองกะเฉด ซึ่งบริเวณดังกล่าวมีศาลเจ้าแม่รำพึงอยู่ทางฝั่งถนน และหมู่บ้านชาวประมง 2 หมู่บ้านที่อยู่บริเวณพื้นที่ชายหาด โดยหมู่บ้านแรกที่พบตั้งอยู่ในพื้นที่สาธารณะที่อยู่ในความดูแลของ อบต.ตะพงและกำลังดำเนินการเพิ่มเติมเคลื่อนย้ายออกเพื่อปรับปรุงพื้นที่สำหรับใช้ในกิจกรรมของ อบต.ตะพง รวมทั้งสนับสนุนการท่องเที่ยวของพื้นที่ ส่วนหมู่บ้านที่สอง (หมู่บ้านประมงคลองกะเฉด) ซึ่งห่างกันประมาณ 100-150 เมตรและตั้งอยู่ในเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้าฯ ซึ่งอยู่ในแผนงานการศึกษาที่กำหนดดำเนินการพัฒนาให้มีความเป็นระเบียบและเหมาะสมต่อกิจกรรมของชุมชนประมงและภาพรวมของการท่องเที่ยว

ถนนเลียบชายหาดแม่รำพึงบังจากจุดเริ่มที่สี่แยกตะพงจนถึงทางแยกเข้าบ้านก้นอ่าว มีระยะทางทั้งสิ้น 11 กิโลเมตร โดยถนนจากสี่แยกตะพงถึงทางโค้งที่เป็นจุดเริ่มของหาดแม่รำพึงมีระยะทาง 1.7 กิโลเมตร ถนนเป็นแบบ 2 ช่องจราจรที่มีไหล่ทางกว้างประมาณ 1 เมตร ผิวจราจรมีสภาพดี แต่ทัศนียภาพไม่สวยงามเพราะผู้ประกอบการติดตั้งป้ายล้าเขตแนวถนน รวมทั้งขาดป้ายประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวและสื่อความหมายของพื้นที่ ถนนช่วงนี้อยู่ในความดูแลของสำนักงานทางหลวงชนบท จ.ระยอง รูปที่4.18

รูปที่ 4.18 สภาพถนนเข้าหาดแม่รำพึงจากแยกตะพง

จากจุดเริ่มของถนนเลียบริมหาดแม่รำพึงถึงลานหินขาวซึ่งเป็นพื้นที่ในเขตการปกครองของ อบต. ตะพง มีระยะทาง 5.3 กิโลเมตร ถนนช่วงนี้อยู่ในความดูแลของสำนักงานทางหลวงชนบท จ. ระยอง และมีสภาพที่ดีมาก เนื่องจากได้รับการปรับปรุงใน ปี พ.ศ. 2548 โดยจัดทำผิวจราจรใหม่ และก่อสร้างทางเดินเท้าด้านทิศทะเล รวมทั้งจัดทำพื้นที่จอดรถยนต์ประเภท 7 ช่องจอดพร้อมศาลา พักคอยจำนวน 5 จุด และพื้นที่จอดรถยนต์ประเภท 10 ช่องจอดที่ไม่มีศาลาอีก 5 จุด นอกจากนี้ยัง ได้จัดทำระบบระบายน้ำผิวดินตลอดแนวด้านตรงข้ามชายหาด โดยน้ำที่รวบรวมจะถูกระบายไปยัง ลำธารสาธารณะที่อยู่ในพื้นที่ตามแนวถนนช่วงนี้ รวมทั้งติดตั้งไฟฟ้าแสงสว่างตลอดความยาวของ ถนน โดยเสาไฟฟ้าแสงสว่างมี 2 แบบ แบบแรกจะเป็นรูปแบบมาตรฐานโดยเป็นเสาเหล็กสูง ส่วน แบบที่สองซึ่งดำเนินการปรับปรุงในช่วงปี พ.ศ. 2549-2550 จะเป็นเสาไฟฟ้าที่มีลวดลายสวยงาม และติดตั้งเฉพาะจุดจอดรถยนต์ที่จัดทำไว้เท่านั้น รูปที่ 4.19 และ 4.20

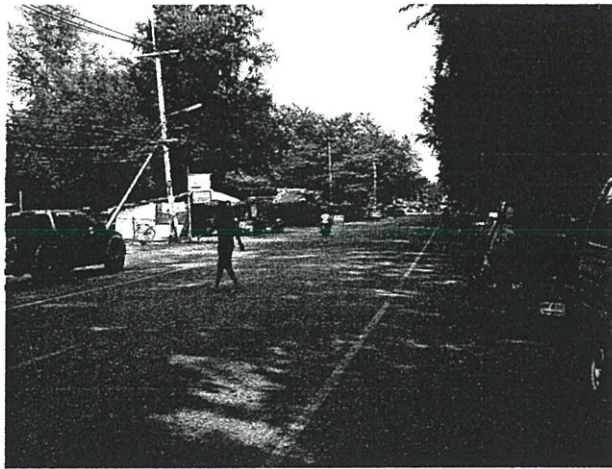
รูปที่ 4.19 สภาพถนนเลียบริมหาดแม่รำพึงช่วงคลองกะเฒ่จนถึงลานหินขาวที่มีการปรับปรุงให้มี องค์ประกอบรองรับการใช้อย่างครบถ้วน

รูปที่ 4.20 ศาลาพักผ่อนและที่จอดรถของถนนเลียบชายหาดช่วงคลองกะเหมอถึงถนนหินขาว

ถนนเลียบหาดแม่รำพึงช่วงถนนหินขาวถึงทางแยกเข้าบ้านก้นอ่าว อยู่ภายใต้การดูแลของเทศบาลตำบลบ้านเพ มีระยะทางรวมทั้งสิ้น 4.0 กิโลเมตร สภาพถนนยังไม่ได้รับการปรับปรุงผิวจราจรชำรุดในบางจุด ไม่มีทางเดินเท้าและรางระบายน้ำทิ้ง การจอดรถยนต์กำหนดให้จอดตามไหล่ทางทั้งสองด้านที่มีความกว้างเพียงพอ โดยไม่มีการจัดทำช่องจอดรถยนต์เฉพาะ รวมทั้งถนนตลอดทั้งช่วงนี้ไม่มีไฟฟ้าแสงสว่าง ยกเว้นบริเวณที่มีการก่อสร้างเป็นลานสาธารณะเท่านั้น

รูปที่ 4.21

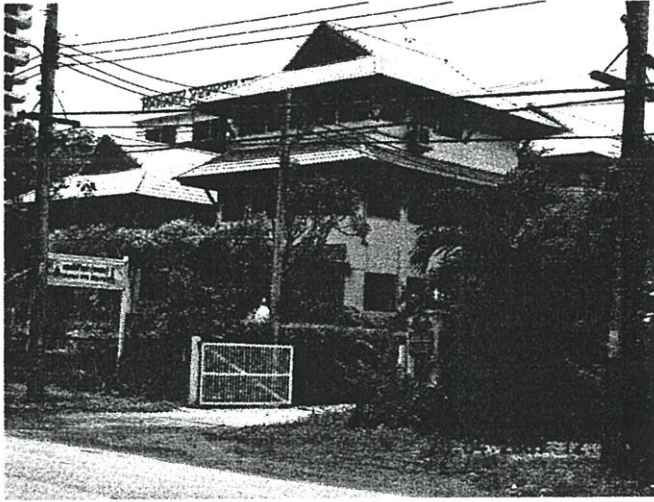

รูปที่ 4.21 สภาพถนนเลียบหาดแม่รำพึงช่วงถนนหินขาวถึงบ้านก้นอ่าว

3. พื้นที่บึงฝั่งด้านตรงข้ามกับชายหาด

สภาพพื้นที่เลียบหาดแม่รำพึงด้านฝั่งตรงข้ามกับทะเล ส่วนใหญ่เป็นที่ดินว่างเปล่า โดยมีเอกชนได้เข้ามาจับจอง ซึ่งส่วนมากไม่ได้มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดระยอง เนื่องจากมีการเปลี่ยนสิทธิถือครองพื้นที่ บางส่วนมีการพัฒนาเป็นที่พักทั้งรีสอร์ทที่มีความสูง 2 ถึง 3 ชั้น และคอนโดมิเนียมหรือโรงแรม รวมทั้งยัง

พบว่าโครงการพัฒนาที่พักบางโครงการมีสภาพร้างเนื่องจากผลกระทบจากสถานะเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2538-2540 รูปที่ 4.22 และ 4.23

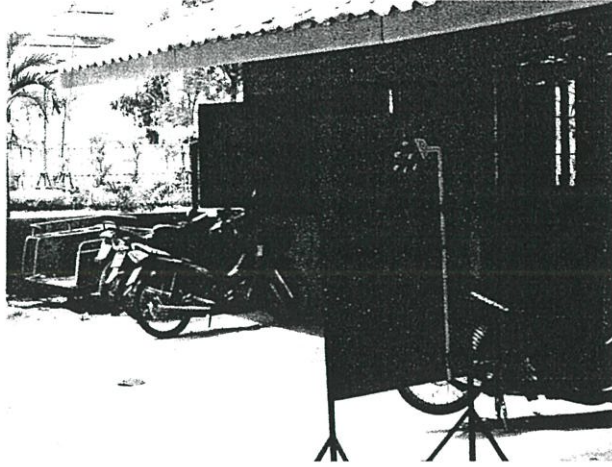

รูปที่ 4.22 รูปปริศรต์และที่พักตามถนนเลียบหาดแม่รำพึง

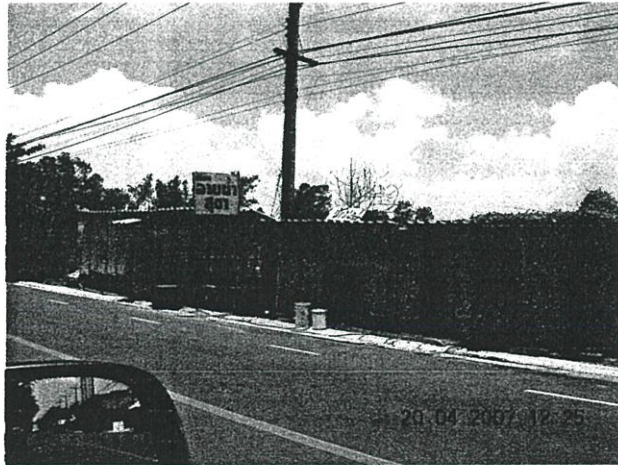

รูปที่ 4.23 รูปโครงการพัฒนาที่พักที่มีสภาพร้างเนื่องจากผลกระทบจากผันผวนของเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2538 – 2540

นอกจากนี้ตลอดแนวชายหาดยังพบร้านอาหารทั้งประเภทร้านที่มีการก่อสร้างแบบถาวรและชั่วคราวที่มีห้องอาบน้ำและห้องสุขาเพื่อไว้บริการนักท่องเที่ยว รูปที่ 4.24 นอกจากนี้บริเวณป่าคั่นมีเอกชนก่อสร้างลานจอดรถและห้องน้ำไว้บริการนักท่องเที่ยว แต่ขณะเดียวกันตามพื้นที่ข้างถนนเลียบหาดช่องระหว่างป่าคั่นและหินคำมีเอกชนบางรายก่อสร้างห้องสุขาและห้องอาบน้ำด้วยสังกะสีและไม้เก่า ที่มีรูปแบบไม่เหมาะสม ทำให้เกิดทัศนียภาพที่ไม่สวยงาม รูปที่ 4.25

รูปที่ 4.24 ร้านอาหารที่มีบริการห้องน้ำและห้องอาบน้ำตามถนนเลียบริมหาดแม่รำพึง

รูปที่ 4.25 รูปห้องน้ำสังกะสีที่ทำให้ทัศนียภาพของหาดแม่รำพึงเสียไป

บริเวณลานหินขาวและพื้นที่ฝั่งตรงข้ามทางเทศบาลตำบลบ้านเพจัดทำเป็นลานจอดรถและห้องน้ำสาธารณะ รวมทั้งจัดพื้นที่ให้เอกชนทำร้านอาหารและร้านขายของที่ระลึกไว้บริการนักท่องเที่ยวรูปที่ 4.26 และ 4.27

รูปที่ 4.26 รูปลานหินขาวและพื้นที่จอดรถที่มีการพัฒนาโดยเทศบาลตำบลบ้านเพ

รูปที่ 4.27 พื้นที่ห้องน้ำสาธารณะและร้านขายของบริเวณลานหินขาวที่มีการพัฒนาโดยเทศบาลตำบลบ้านเพ

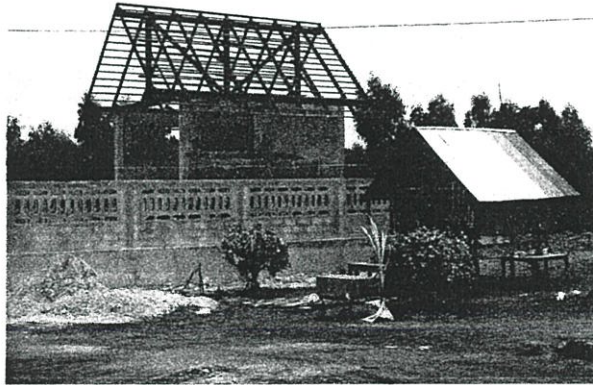
นอกจากนี้สถานที่สำคัญและสถานที่ราชการที่พบในพื้นที่ประกอบด้วย

- สำนักปฏิบัติธรรมสวน โคมลาราม ที่อยู่ริมถนนเลียบหาด ห่างจากบ้านก้นอ่าวประมาณ 1,300 เมตร รูปที่ 4.28
- วัดมงคลสามัคคีธรรมโมทาบ อยู่บริเวณเนินเขาตามเส้นทางที่จะไป อบต.เพ โดยพบเจดีย์ ที่อยู่ในวัดดังกล่าวที่ประชาชนนับถือด้วย
- ศาลเจ้าแม่รำพึง อยู่บริเวณต้นหาดใกล้ทางโค้ง หรือประมาณ กม. 1+900 โดยเป็นศาลที่ประชาชนและชุมชนประมงเคารพ สภาพศาลเดิมชำรุด ปัจจุบันกำลังจัดทำศาลใหม่ใกล้ตำแหน่งศาลเดิม

รูปที่ 4.29

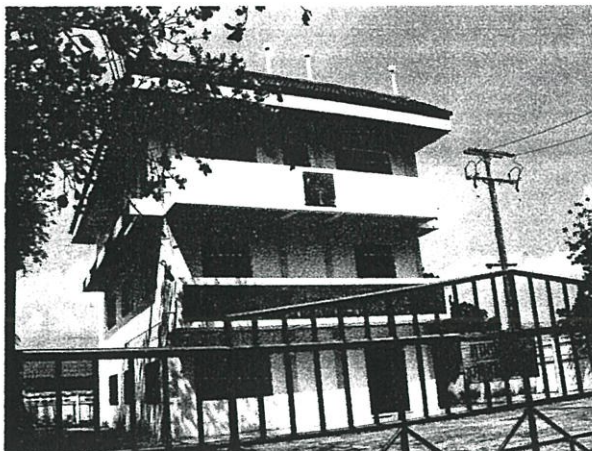

รูปที่ 4.28 สำนักงานปฏิบัติการสวนโกมลารามที่ตั้งอยู่ใกล้บ้านก้นอ่าว

รูปที่ 4.29 ศาลเจ้าแม่รำพึงที่กำลังปรับปรุงที่ตั้งอยู่ใกล้ศาลเดิม

- อาคารของ อบจ.ระยอง ตั้งอยู่บริเวณหัวรถ โดยเป็นอาคาร 4 ชั้น สถาปัตยกรรมใหม่แต่ไม่ได้ใช้งานเดิม ทาง อบจ.ระยอง จะพัฒนาเป็นศูนย์ดูแลความปลอดภัยและการให้บริการนักท่องเที่ยวรูปที่ 4.30
- ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่งระยอง ตั้งอยู่บริเวณปากัน โดยทำหน้าที่เพาะสัตว์น้ำที่อยู่ในภาวะเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์เพื่อนำไปปล่อยในธรรมชาติ

รูปที่ 4.30 อาคาร อบจ.ระยอง ที่ตั้งอยู่บริเวณห้วยรด

4. พื้นที่ส่วนที่เชื่อมต่อโยง

พื้นที่ส่วนเชื่อมต่อโยงที่มีบทบาทและส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและการกำหนดแนวทางการพัฒนาหาดแม่รำพึงประกอบด้วย

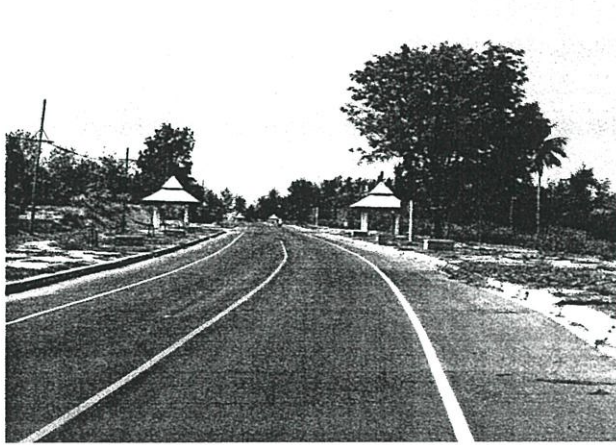
1) ทางเข้าพื้นที่จากสุขุมวิทบริเวณแยกตะพง

ปัจจุบันเส้นทางนี้ประชาชนและนักท่องเที่ยวใช้เป็นเส้นทางหลักในการเดินทางเข้าสู่หาดแม่รำพึงผ่านสถานีอู่ศูนย์นิคมวิทยาระยอง และบริเวณบ้านคลองกะเฒอ รวมทั้งสามารถเดินทางผ่านไปอุทยานเขาแหลมหญ้าฯ และบ้านเพได้ ถนนจากแยกตะพงมาถึงคันทัดแม่รำพึงบริเวณคลองกะเฒอ สภาพถนนดังกล่าวมีความกว้าง 2 ช่องจราจรและมีไหล่ทาง แต่ทัศนียภาพโดยทั่วไปไม่สวยงามเนื่องจากการติดตั้งป้ายโฆษณา รวมทั้งขาดป้ายบอกทิศทางและป้ายแสดงรายละเอียดของพื้นที่และการขาดสัญลักษณ์ของพื้นที่อีกด้วย

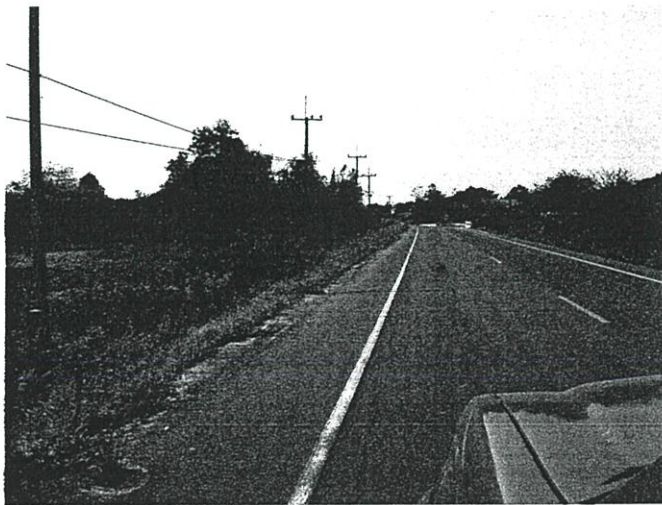
2) ถนนสายห้วยรด-ชัน

เส้นทางดังกล่าวเป็นถนนที่แยกจากถนนสุขุมวิทผ่านบ้านชันมาหาดแม่รำพึงบริเวณห้วยรด ถนนดังกล่าวมีระยะทางประมาณ 4 กิโลเมตร โดยทางอบต.ตะพงได้ทำการปรับปรุงถนนช่วงจากหาดแม่รำพึงไปเป็นระยะทาง 1 กิโลเมตร โดยจัดทำเป็นลูกรังและที่จอดรถ รวมทั้งจัดทำทางเดินเท้า และพื้นที่ใช้สอยบนทางเท้าที่มีความกว้าง ประมาณ 3 เมตร ส่วนถนนช่วงอื่นอีก 3 กิโลเมตร มีสภาพเป็นถนน 2 ช่องจราจรบางช่วงชำรุดที่มีไหล่ทาง แต่บางช่วงแคบ โดยเฉพาะส่วนที่ผ่านบ้านชัน

รูปที่ 4.31 และ 4.32

รูปที่ 4.31 ถนนหัวรถ – ชน ที่มี การปรับปรุง โดย อบต.ตะพง

รูปที่ 4.32 ถนนหัวรถ - ชนช่วงที่ยังไม่มีการปรับปรุง

4.1.1.4 สรุปปัญหาและแนวทางการพัฒนา

จากการศึกษาข้อมูลของพื้นที่ที่สามารถสรุปปัญหาของหาดแม่รำพึง ได้ดังนี้

- 1) การบุกรุกพื้นที่ราชการไม่ว่าจะเป็นพื้นที่ของอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้าฯ และพื้นที่ของกรมการขนส่งทางน้ำฯ โดยชุมชนประมงและผู้ประกอบการร้านอาหาร และผู้ประกอบการเตียงผ้าใบ
- 2) ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากชุมชนประมงและผู้ประกอบการที่บุกรุกพื้นที่ของรัฐ และปัญหาจากชุมชนโดยรอบ
- 3) ปัญหาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกที่ไม่เพียงพอ สำหรับรองรับการท่องเที่ยวและความเป็นอยู่ของชุมชน

4) ปัญหาภาพลักษณ์ของการท่องเที่ยวที่ขาดการบริหารจัดการ ทำให้การท่องเที่ยวของพื้นที่ตอบสนองกลุ่มนักท่องเที่ยวประเภทเข้าไป-เย็นกลับ หรือนักท่องเที่ยวที่มีจำนวนวันพักค้างคืนน้อย และมีอัตราการใช้จ่ายต่อหัวต่ำเป็นหลัก

ดังนั้นแนวทางหลักของการแก้ไขปัญหาต่างๆ เหล่านี้ ประกอบด้วย

1) การจัดการพื้นที่อย่างเหมาะสม โดยการกำหนดการใช้พื้นที่สำหรับชุมชนประมงและผู้ประกอบการในสัดส่วนที่เป็นธรรมต่อชุมชน ผู้ประกอบ หน่วยงานภาครัฐ และนักท่องเที่ยว รวมทั้งมีการจัดทำหมุดหลักฐานแสดงขอบเขตของการจัดพื้นที่เหล่านี้ที่ถาวรและจัดทำเอกสารแสดงหลักฐานดังกล่าว โดยต้องมีมาตรการในการตรวจสอบ ดูแลและควบคุมให้เป็นไปตามที่กำหนดอย่างเคร่งครัด

2) การจัดทำมาตรการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ รวมทั้งการปรับปรุงและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับพื้นที่

3) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นต่อการรองรับการท่องเที่ยวและความเป็นอยู่ของชุมชนอย่างเหมาะสม รวมทั้งจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

4) การเสริมสร้างจุดแข็งและแก้ไข/ปรับปรุงจุดอ่อนที่เป็นองค์ประกอบของการท่องเที่ยว โดยการจัดทำภูมิทัศน์พื้นที่ การวางแผนและผังการใช้พื้นที่ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพของพื้นที่ รวมทั้งการสร้างภูมิสัญลักษณ์ของพื้นที่

4.1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

ในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรม ปัญหา ของนักท่องเที่ยวและชุมชนในพื้นที่ หาดแม่รำพึง โดยมีรายละเอียดการสัมภาษณ์ เป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ การศึกษา ภูมิลำเนา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรม ของนักท่องเที่ยว พื้นที่หาดแม่รำพึง ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของการมาในพื้นที่ ระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยว รูปแบบการเดินทาง การเข้ามาถึงพื้นที่โดยวิธี กิจกรรมในการท่องเที่ยว ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อวัน

ตอนที่ 3 แบบสัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับ ปัญหาและ ความต้องการทางด้านกายภาพ ผู้ประกอบการและชุมชน พื้นที่หาดแม่รำพึง ประกอบด้วย ลักษณะพื้นที่ใช้สอยของท่านเป็นประเภทใด รูปแบบอาคารเป็นลักษณะอย่างไร อายุในการตั้งถิ่นฐาน ปัจจุบันท่านมีพื้นที่ทั้งหมด ท่านมีปัญหาด้านการใช้ที่ดินหรือไม่ ท่านเห็นด้วยหรือไม่ ในการปรับปรุงองค์ประกอบของเมือง พื้นที่หาดแม่รำพึง ท่านคิดว่าเส้นทางไหนที่เข้าถึงพื้นที่หาดแม่รำพึง สะดวกและปลอดภัย ท่านเห็นด้วยหรือไม่ ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภค และ

สาธารณูปการของพื้นที่หาดแม่รำพึง ท่านแสดงมีความคิดเห็น ปัญหาและการแก้ไข เกี่ยวกับหาดแม่รำพึง

ตารางที่ 4.1 แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ	263	100.00
ชาย	172	65.30
หญิง	91	34.70
2. อายุ	263	100.00
ต่ำกว่า 25 ปี	61	23.20
26-35 ปี	138	52.50
36-45 ปี	24	9.10
46 ปีขึ้นไป	40	15.20
3. อาชีพ	263	100.00
รับราชการ	12	4.60
รัฐวิสาหกิจ	29	11.00
ค้าขาย	81	30.70
เกษตรกรรม	56	21.30
ธุรกิจส่วนตัว	16	6.00
รับจ้าง	31	11.80
นักเรียน นักศึกษา	36	13.70
อื่นๆ (ระบุ)	2	0.90
4. การศึกษา	263	100.00
ไม่ได้ศึกษา	17	6.50
ประถมศึกษา	28	10.60
มัธยมศึกษาตอนต้น	65	24.70
มัธยมศึกษาตอนปลาย	82	31.20

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์	จำนวน	ร้อยละ
ปวช.	12	4.70
ปวส.	22	8.40
อนุปริญญา	-	0.00
ปริญญาตรี	32	12.2
สูงกว่าปริญญาตรี	5	1.70
5. ภูมิลำเนา	263	100.00
จังหวัดระยอง	158	60.10
ต่างจังหวัด	103	39.20
ต่างประเทศ	2	0.70
6. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	263	100.00
1000 - 2500	36	13.70
2501 – 5,000	27	10.30
5,001 - 7,500	33	12.50
7,501 – 10,000	47	17.90
10,001- 12,500 -	29	11.00
12,501– 15,000	54	20.50
มากกว่า15,000	37	14.10

จากตารางที่ 4.1 ผู้วิจัยพบว่าผู้ให้สัมภาษณ์เป็นผู้ชาย (ร้อยละ 65.30) อายุ 26-35 ปี (ร้อยละ 52.50) อาชีพค้าขาย (ร้อยละ 30.70) ระดับศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ร้อยละ 31.20) ภูมิลำเนาจังหวัดระยอง (ร้อยละ 60.10) รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 12,501– 15,000 (ร้อยละ 20.50)

ตารางที่ 4.2 แสดงการสัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรม ของนักท่องเที่ยว พื้นที่หาดแม่รำพึง

ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรม ของนักท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
1. วัตถุประสงค์ของการมาในพื้นที่	100	100.00
ท่องเที่ยว	53	53.00
ทัศนศึกษา	27	27.00
ธุรกิจ	8	8.00
ประชุม/สัมมนา	12	12.00
อื่นๆ (ระบุ)	0	0.00
2. ระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยว	100	100.00
ไม่พักค้างคืน	71	71.00
ค้างคืน	29	29.00
3. รูปแบบการเดินทาง	100	100.00
กลุ่มทัวร์เฉพาะกิจ	6	6.00
บริษัททัวร์	15	15.00
เพื่อน	22	22.00
ญาติ	11	11.00
ครอบครัว	46	46.00
รูปแบบอื่นๆ (ระบุ)	0	0.00
4. การเข้ามาถึงพื้นที่โดยวิธี	100	100.00
รถยนต์ส่วนตัว	44	44.00
รถจักรยานยนต์	32	32.00
รถจักรยาน	8	8.00
เดิน	4	4.00
รถรับจ้าง	12	12.00
อื่นๆ (ระบุ)	0	0.00
5. กิจกรรมในการท่องเที่ยว	100	100.00
รับประทานอาหาร	35	35.00
นอน-พักผ่อน	24	24.00
เล่นน้ำทะเล	21	29.00
เล่นกีฬาทางน้ำ	7	7.00
ซื้อสินค้า ของที่ระลึก	13	13.00

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรม ของนักท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
6. ค่าใช้จ่าย เฉลี่ยต่อวัน	100	100
ค่าที่พัก		
100 – 500	27	27.00
501 – 1,000	49	49.00
1,001 – 1,500	24	24.00
ค่าอาหาร เครื่องดื่ม		
100 – 500	21	21.00
501 – 1,000	41	41.00
1,001 – 1,500	38	38.00
ค่าเดินทาง		
100 – 500	56	56.00
501 – 1,000	25	25.00
1,001 – 1,500	19	19.00
ค่าซื้อสินค้า ของที่ระลึก		
100 – 500	63	63.00
501 – 1,000	22	22.00
1,001 – 1,500	15	15.00
ค่าใช้จ่ายบันเทิงและพักผ่อน		
100 – 500	51	51.00
501 – 1,000	35	35.00
1,001 – 1,500	14	14.00

จากตารางที่ 4.2 ผู้วิจัยพบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์มีวัตถุประสงค์ของการมาในพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว (ร้อยละ 53.00) ระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยวแบบไม่พักค้างคืน (ร้อยละ 71.00) รูปแบบการเดินทางมาเป็นครอบครัว(ร้อยละ 46.00) การเข้ามาถึงพื้นที่โดยรถยนต์ส่วนตัว (ร้อยละ 46.00) กิจกรรมในการท่องเที่ยวโดยรับประทานอาหาร (ร้อยละ 35.00) ค่าใช้จ่าย เฉลี่ยต่อวัน สำหรับค่าที่พัก 501 – 1,000 (ร้อยละ 49.00) ค่าอาหาร เครื่องดื่ม 501 – 1,000 (ร้อยละ 41.00) ค่าเดินทาง 100 – 500 (ร้อยละ 56.00) ค่าซื้อสินค้า ของที่ระลึก 100 – 500 (ร้อยละ 63.00) ค่าใช้จ่ายบันเทิงและพักผ่อน 100 – 500 (ร้อยละ 51.00)

ตารางที่ 4.3 แสดงการสัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับ ปัญหาและ ความต้องการทางด้านกายภาพ
ผู้ประกอบการและชุมชน

ปัญหาและ ความต้องการทางด้านกายภาพ	จำนวน	ร้อยละ
1. ลักษณะพื้นที่ใช้สอยของท่านเป็นประเภทใด	163	100.00
เจ้าของเอง	42	25.80
เช่า	29	17.80
ที่ราชการ	88	54.00
อื่นๆ (ระบุ)	4	2.40
2.รูปแบบอาคารเป็นลักษณะอย่างไร	163	100.00
บ้านชั้นเดียว	92	56.40
บ้าน 2 ชั้น	43	26.40
อาคารพาณิชย์	28	17.20
อื่นๆ (ระบุ)	-	-
3.อายุในการตั้งถิ่นฐาน	163	100.00
อยู่ตั้งแต่เกิด	92	56.40
ย้ายมาจากที่อื่น จำนวนปีที่อาศัย	71	43.60
ต่ำกว่า 1 ปี	14	8.60
1-5 ปี	21	12.90
6-10 ปี	11	6.70
10 ปีขึ้นไป	25	15.40
4.ปัจจุบันท่านมีพื้นที่	163	100.00
ต่ำกว่า50 ตารางเมตร	62	38.10
51-100 ตารางเมตร	36	22.10
101-200 ตารางเมตร	13	7.90
201-300 ตารางเมตร	16	9.80
301-400 ตารางเมตร	12	7.40
401 ตารางเมตรขึ้นไป	24	14.70
5.มีปัญหาด้านการใช้ที่ดิน	163	100.00
ไม่มีปัญหา	-	-
มีปัญหา	163	100.00
ไม่มีที่ว่างสำหรับทำกิจกรรม	54	33.10
หนาแน่นมากเกินไป	33	20.20
ขาดการดูแล	76	46.70

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ปัญหาและ ความต้องการทางด้านกายภาพ	จำนวน	ร้อยละ
อื่นๆ (ระบุ)	-	-
6.ปัญหาในการปรับปรุงองค์ประกอบของเมือง พื้นที่หาดแม่รำพึง	163	100.00
ไม่มีปัญหา	-	-
มีปัญหา	163	100.00
อาคารบริการนักท่องเที่ยว	29	18.00
ศาลาพักผ่อน	22	13.50
ห้องน้ำ-ส้วม	36	22.00
ร้านขายของ ร้านเครื่องดื่ม	16	9.80
ป้าย	14	8.50
เสาไฟฟ้าประดับทางเดิน	13	8.00
ทางเท้า	18	11.00
ถังขยะ	15	9.20
อื่นๆ (ระบุ)	-	-
7.เส้นทางที่เข้าถึงพื้นที่หาดแม่รำพึงสะดวกและปลอดภัย	163	100.00
ถนนแยกตะพง	72	44.20
ถนนหัวรถ-ชั้น	47	28.80
ถนนบ้านก้นอ่าว	44	27.00
8.ความคิดเห็นในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภค และสาธารณูปการของพื้นที่หาดแม่รำพึง	163	100.00
ไม่เห็นด้วย	16	9.80
เห็นด้วย	147	90.20
9. ความคิดเห็น เกี่ยวกับ ปัญหาและการแก้ไข เกี่ยวกับหาดแม่รำพึง (กรณีคำตอบข้อ 8 เห็นด้วย)	163	100.00
1.โครงสร้างพื้นฐาน	รวม	100.00
ถนน		8.00
ไฟฟ้า		13.00
น้ำ		27.00
น้ำเสีย		23.00

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ปัญหาและ ความต้องการทางด้านกายภาพ	จำนวน	ร้อยละ
ที่ทิ้งขยะ		17.00
การสื่อสาร โทรคมนาคม		12.00
2.การท่องเที่ยว	รวม	100.00
ทัศนียภาพ		32.00
ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว		43.00
ที่พัก		23.00
ร้านค้า ร้านอาหาร		65.00
3.ชุมชน วัฒนธรรม	รวม	100.00
คุณค่าวัฒนธรรมท้องถิ่น		22.70
ความร่วมมือชุมชน		25.70
ความปลอดภัย		51.60

จากตารางที่ 4.3 ผู้วิจัยพบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์มีลักษณะพื้นที่ใช้สอยส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราชการ(ร้อยละ 54.00) ลักษณะรูปแบบอาคารเป็นลักษณะอาคารชั้นเดียว(ร้อยละ 56.40) อายุในการตั้งถิ่นฐานโดยทั่วไปอาศัยอยู่ตั้งแต่เกิด(ร้อยละ 56.40) ปัจจุบันมีพื้นที่ใช้สอยต่ำกว่า 50 ตารางเมตร(ร้อยละ 38.10) ปัญหาด้านการใช้ที่ดินขาดการดูแล(ร้อยละ 46.70) การปรับปรุงองค์ประกอบของเมือง พื้นที่หาดแม่รำพึงส่วนที่มีปัญหามากที่สุดเป็นห้องน้ำ-ส้วม(ร้อยละ 22.00) เส้นทางที่เข้าถึงพื้นที่หาดแม่รำพึงสะดวกและปลอดภัยเส้นทางถนนแยกตะพง(ร้อยละ 44.20) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภค และสาธารณูปการเห็นด้วย(ร้อยละ 90.20)และกรณีเห็นด้วยเกี่ยวกับความคิดเห็น ปัญหาและการแก้ไขโครงสร้างพื้นฐานของน้ำเสีย(ร้อยละ 27.00) ด้านการท่องเที่ยว ร้านค้า ร้านอาหาร(ร้อยละ 65.00) ความปลอดภัยของชุมชน (ร้อยละ 51.60)

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาพื้นที่หาดแม่รำพึง เพื่อการท่องเที่ยว เป็นการศึกษาวิจัยเชิงพัฒนา (Research and Development) โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง การสำรวจ และการสัมภาษณ์ เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยมาเป็นแนวทางการพัฒนาพื้นที่หาดแม่รำพึง เพื่อการท่องเที่ยว

5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 5.1.1 เพื่อศึกษาถึงลักษณะสภาพแวดล้อมกายภาพ พื้นที่หาดแม่รำพึง เพื่อการท่องเที่ยว
- 5.1.2 เพื่อศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวและชุมชนพื้นที่หาดแม่รำพึง เพื่อการท่องเที่ยว
- 5.1.3 เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาพื้นที่หาดแม่รำพึง เพื่อการท่องเที่ยว

5.2 วิธีดำเนินการวิจัย

5.2.1 ประชากรและตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มประชากรและตัวอย่างใช้ในการวิจัย ออกเป็น 3 กลุ่ม

1. ประชากรกลุ่มผู้ประกอบการ ประกอบด้วย ร้านอาหาร ร้านค้าเตียงผ้าใบ รีสอร์ท โรงแรม จำนวนทั้งหมด 192 ราย

กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 127 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ของ R.V. Krejcie และ D.W. Morgan

2. ประชากรกลุ่มหมู่บ้านชาวประมง มี 3 พื้นที่ ประกอบด้วย

พื้นที่คลองกระเซอ พื้นที่บริเวณปากัน พื้นที่บริเวณระหว่างปากันและหินดำ จำนวนหมู่บ้านชาวประมงทั้งหมด 40 คน

กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 36 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ของ R.V. Krejcie และ D.W. Morgan

3. ประชากรกลุ่มนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวเฉลี่ยต่อปี จำนวน 40,000 คน

กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ของ Taro Yamane

5.1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ประเภทของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือเพื่อรวบรวมข้อมูลให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย มี 2 ประเภท ได้แก่

1. แบบสำรวจ ใช้สำหรับรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะสภาพแวดล้อมกายภาพ การใช้พื้นที่ โดยใช้กล้องถ่ายภาพหรือกล้องวิดีโอเก็บข้อมูล

2. แบบสัมภาษณ์ ใช้สำหรับรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรม ปัญหา ของนักท่องเที่ยว และชุมชนในพื้นที่ศึกษา โดยใช้แผนที่เป็นคู่มือในการลงพื้นที่การสัมภาษณ์

การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้กำหนดการศึกษาขอบเขตของเนื้อหาสาระที่ทำการวิจัยที่เกี่ยวกับลักษณะสภาพแวดล้อมกายภาพ พฤติกรรม ของนักท่องเที่ยวและชุมชนพื้นที่ศึกษา

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสำรวจ แบบสัมภาษณ์ โดยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และประเด็นที่จะศึกษามีรายละเอียดดังนี้

แบบสำรวจ ประเด็นที่จะศึกษาลักษณะสภาพแวดล้อมกายภาพ ประกอบด้วย

1. ที่ตั้งและอาณาเขต
2. ลักษณะอาคารบ้านเรือน
3. ที่ว่าง
4. การใช้พื้นที่
5. เส้นทางการคมนาคม
6. สาธารณูปโภค สาธารณูปการ
7. ที่หมายตา (Landmark)

แบบสัมภาษณ์ ประเด็นที่จะสัมภาษณ์ ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถามในด้าน เพศ อายุ ตำแหน่ง รายได้ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบเพียง 1 คำตอบ หรือมากกว่า 1 คำตอบ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวและความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาพื้นที่หาดแม่รำพึง เพื่อการท่องเที่ยว ลักษณะลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบเพียง 1 คำตอบ หรือมากกว่า 1 คำตอบ

ตอนที่ 3 ข้อมูลการสอบถามปัญหาและ ความต้องการทางด้านกายภาพ ผู้ประกอบการและชุมชน โดยทั่วไปของพื้นที่หาดแม่รำพึง ลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบเพียง 1 คำตอบ หรือมากกว่า 1 คำตอบ

5.1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลการวิจัยโดยการสำรวจภาคสนามและการใช้แบบสัมภาษณ์ ซึ่งมีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

5.1.3.1 ข้อมูลจากเอกสาร

การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของพื้นที่หาดแม่รำพึง และสภาพแวดล้อมทางกายภาพ จากเอกสาร ตำรา ที่เกี่ยวข้อง

5.1.3.2 ข้อมูลจากการสำรวจ

สำรวจข้อมูลทั่วไปและสภาพแวดล้อม การใช้พื้นที่ ปัญหาที่มีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ

5.1.3.3 ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์

ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรม ปัญหา ของนักท่องเที่ยวและชุมชนในพื้นที่ จากประชากรและกลุ่มตัวอย่างหาดแม่รำพึง

5.1.3.4 ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำหนังสือความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ยื่นต่อองค์การบริหารส่วนตำบลตะพง และเทศบาลตำบลบ้านเพ เพื่อขอความร่วมมือในการเข้าสำรวจและเก็บข้อมูลจากประชาชนและนักท่องเที่ยว หาดแม่รำพึง

2. ผู้วิจัยและผู้ช่วยนำแบบสัมภาษณ์ไปสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างโดยเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดย

3. ผู้วิจัยนำข้อมูลแบบสัมภาษณ์ที่ได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์และวิเคราะห์ต่อไป

5.1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

5.1.4.1 ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ เมื่อได้รับครบถ้วนแล้ว ผู้วิจัยจึงนำมารวบรวมคะแนน ทำการวิเคราะห์โดยการใช้อำยละเอียด

5.1.4.2 ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์แล้ว นำมาสรุปใช้เป็นแนวทางการพัฒนาพื้นที่หาดแม่รำพึง เพื่อการท่องเที่ยว

5.3 สรุปการวิจัย

5.3.1 สภาพแวดล้อมกายภาพ พื้นที่หาดแม่รำพึง

ผลจากการสำรวจด้านกายภาพที่เกี่ยวข้องลักษณะพื้นที่ใช้สอย ลักษณะรูปแบบอาคาร อายุ ในการตั้งถิ่นฐาน พื้นที่ใช้สอยทั้งหมด มีปัญหาด้านการใช้ที่ดิน การปรับปรุงองค์ประกอบของ เมือง พื้นที่หาดแม่รำพึง เส้นทางเข้าถึงพื้นที่หาดแม่รำพึงสะดวกและปลอดภัย การพัฒนา โครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภค และสาธารณูปการ ปัญหาและการแก้ไข เกี่ยวกับหาดแม่รำพึง จากการสำรวจพบว่า ลักษณะพื้นที่ใช้สอยส่วนมากเป็นพื้นที่ราชการ ลักษณะพื้นที่เป็น พื้นที่ราบตามแนวชายหาด ปัญหาที่พบส่วนใหญ่เป็นการบุกรุกเข้าอาศัยและประกอบกิจการ แนวทางการแก้ไขปัญหาโดย การกำหนดกรอบที่ชัดเจนทั้งลักษณะการใช้และเนื้อที่ โดยมี มาตรการในการควบคุมดูแลที่เหมาะสมแต่บางบริเวณถูกรุกล้ำโดยร้านค้าและที่อยู่อาศัย เสนอให้ จัดระเบียบร้านค้าและที่อยู่อาศัยของชาวประมง ไม้ให้รุกรุกล้ำเกินหลักหมุดของกรมการขนส่งทาง น้ำฯ เพื่อความเป็นระเบียบ สวยงาม และความปลอดภัยด้วย

ลักษณะรูปแบบอาคารเป็นลักษณะอาคารชั้นเดียว ปัญหาที่พบลักษณะอาคารร้านค้า และที่อยู่อาศัยของชาวประมงเป็นลักษณะจั่วและเพิง ไม่ทนถาวร ตำแหน่งของอาคารปะปนทำให้เสีย ทัศนียภาพการท่องเที่ยว แนวทางการแก้ปัญหาลักษณะอาคารร้านค้าและที่อยู่อาศัยของชาวประมงจะ กำหนดเป็นแนวยาว วางเรียงตลอดแนวชายหาด โดยแบ่งพื้นที่ให้เป็นสัดส่วนให้ชัดเจนและ รูปแบบอาคารเป็นแบบเดียวกัน

อายุในการตั้งถิ่นฐานโดยทั่วไปอาศัยอยู่ตั้งแต่เกิด ปัญหาที่พบส่วนมากเป็นพื้นที่ ราชการ โดยการบุกรุกพื้นที่ตามแนวชายหาด แนวทางการแก้ปัญหาส่วนราชการกำหนดให้เช่า พื้นที่และกำหนดขอบเขตที่ชัดเจน

ปัจจุบันมีพื้นที่ใช้สอยต่ำกว่า 50 ตารางเมตร ลักษณะการใช้พื้นที่ปัจจุบันบริเวณด้าน ชายฝั่งทะเลเป็นพื้นที่ประกอบการร้านค้าเป็นส่วนมาก ทำให้พื้นที่มีขนาดจำกัด แนวทางแก้ไขโดย จัดให้มีการแบ่งขอบเขตพื้นที่ให้ชัดเจนและกำหนดกฎระเบียบการใช้พื้นที่ตามความเหมาะสม

ปัญหาด้านการใช้ที่ดินขาดการดูแล พื้นที่ส่วนใหญ่ไม่ได้กำหนดการใช้งานที่ชัดเจน ที่ดินว่างเปล่าโดยไม่ได้ใช้ประโยชน์ ทำให้เสียทัศนียภาพในการท่องเที่ยว แนวทางการแก้ปัญหาโดย การกำหนดพื้นที่ว่างเปล่าให้เกิดประโยชน์โดยกำหนดกิจกรรมในการท่องเที่ยวให้ชัดเจนแต่ละพื้นที่

การปรับปรุงองค์ประกอบของเมือง พื้นที่หาดแม่รำพึงส่วนที่มีปัญหาห้องน้ำ-ส้วม เนื่องจากพื้นที่ชายหาดมีความยาว ปัจจุบันห้องน้ำสาธารณะมีเพียงจุดเดียวที่ลานหินขาว ทำให้ ห้องน้ำ-ส้วมมีไม่เพียงพอใช้กับความคั่งในแต่ละพื้นที่ ห้องน้ำ-ส้วม ส่วนใหญ่เป็นของเอกชน ดำเนินการ สภาพไม่ได้มาตรฐาน แนวทางการแก้ปัญหาคำหนดพื้นที่ห้องน้ำ-ส้วม ตามจุดต่างๆ ตลอดตามแนวชายหาดให้เพียงพอกับความต้องการ

เส้นทางที่เข้าถึงพื้นที่หาดแม่รำพึงสะดวกและปลอดภัยเส้นทางถนนแยกตะพง ปัจจุบันเส้นทางนี้ประชาชนและนักท่องเที่ยวใช้เป็นเส้นทางหลักในการเดินทางเข้าสู่หาดแม่รำพึงผ่านสถานีอุตุนิคมวิทยาระยองและบริเวณบ้านคลองกะฉอมรวมทั้งสามารถเดินทางผ่านไปอุทยานเขาแหลมหญ้าฯและบ้านเพได้ แนวทางแก้ปัญหาดังกล่าวให้มีการจัดทำสัญลักษณ์ของทางเข้าหาดแม่รำพึงให้สร้างจุดหมายตาสำหรับนักท่องเที่ยวเพื่อเป็นจุดสังเกตหลักที่มุดถนนทางเข้าชายหาด

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภค และสาธารณูปการส่วนใหญ่เห็นด้วยในการพัฒนา ปัญหาและการแก้ไขโครงสร้างพื้นฐานส่วนมากเกิดจากปัญหาน้ำเสีย ปัญหาที่พบส่วนใหญ่ผู้ประกอบการการท่องเที่ยวในทะเลไม่มีจุดรองรับน้ำเสีย แนวทางแก้ไขโดยกำหนดให้มีจุดรองรับน้ำเสียจากการประกอบอาหารและล้างจานปล่อยลงกระบายน้ำสาธารณะ ด้านการท่องเที่ยวร้านค้า ร้านอาหาร กำหนดแนวทางการปฏิบัติตามข้อกำหนดอย่างเคร่งครัด ด้านความปลอดภัยของชุมชน เสนอเป็นศูนย์ดูแลความปลอดภัยและบริการนักท่องเที่ยว

5.3.2 พฤติกรรมนักท่องเที่ยวและชุมชนพื้นที่หาดแม่รำพึง

5.3.2.1 ข้อมูลทั่วไปของประชากร

ในการเก็บข้อมูลจาก การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยสัมภาษณ์พฤติกรรมนักท่องเที่ยวและชุมชนพื้นที่หาดแม่รำพึง ผลการวิจัยสรุปว่าประชากรส่วนใหญ่ ให้สัมภาษณ์เป็นผู้ชาย ช่วงอายุ 26-35 ปี มีอาชีพค้าขาย ประชากรส่วนใหญ่ สำเร็จการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ภูมิลำเนาจังหวัดส่วนมากเป็นชาวยะลา มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 12,501- 15,000 บาท ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ของการมาในพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว

5.3.2.2 ข้อมูลด้านความคิดเห็นของพื้นที่

ข้อมูลจาก การสัมภาษณ์ประชากรส่วนมากเข้ามาถึงพื้นที่โดยรถยนต์ส่วนตัว ระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยวแบบไม่พักค้างคืน สำหรับรูปแบบการเดินทางมาเป็นครอบครัว ส่วนกิจกรรมในการท่องเที่ยวมารับประทานอาหาร ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อวันสำหรับค่าที่พัก, ค่าอาหาร เครื่องดื่ม 501 - 1,000 บาท ค่าเดินทาง, ค่าซื้อสินค้า ของที่ระลึก และค่าใช้จ่ายบันเทิงและพักผ่อน 100 - 500 บาท

5.4 การอภิปรายผล

จากการสรุปผลวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ นำเสนอแนวทางการพัฒนาพื้นที่หาดแม่รำพึง จากผลการศึกษามีประเด็นดังนี้

5.4.1 ย่าน (District) คือบริเวณกลุ่มหมู่บ้านชาวประมง และกลุ่มร้านค้า ซึ่งในบางบริเวณยังอยู่ปะปนกัน จึงเสนอแนะให้จัดกลุ่มของกิจกรรมเหล่านี้ให้ชัดเจน เพื่อความประทับใจของนักท่องเที่ยวและคุณภาพชีวิตที่ดีของกลุ่มที่พักอาศัย และความสะดวกในการจัดบริการสาธารณะต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับ เศชา บุญคำและคณะ (2531 : 1-7) กล่าวว่าบริเวณที่มีความ

คล้ายคลึงกัน ในวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน หรืออาจเป็นย่านที่เคยมีความสำคัญมาในอดีต เคยมีเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์เกิดขึ้น

การพัฒนาหาดแม่รำพึงตามกรอบที่กำหนดไว้ มีการดำเนินการในพื้นที่แยกออกเป็น 2 ส่วนที่ชัดเจนตามบทบาทของพื้นที่แต่ละส่วนในการรองรับการท่องเที่ยว

พื้นที่ส่วนที่ 1 ตั้งแต่คลองกะเเมอไปจนถึงลานหินขาว รองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ สนุกสนานและการกินอาหารทะเล รวมทั้งกิจกรรมของกลุ่มหมู่บ้านชาวประมง

พื้นที่ส่วนที่ 2 ตั้งแต่ลานหินขาวไปถึงบ้านก้นอ่าว รองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวแบบ เจริญสงบและผู้ที่รักธรรมชาติ ดังนั้นการออกแบบองค์ประกอบสำหรับการพัฒนาพื้นที่ โครงการจะมีความแตกต่างกันไป ตามบทบาทของพื้นที่

5.4.2 จุดรวมกิจกรรม (Node) บริเวณลานหินขาวเป็นจุดรวมกิจกรรมหลักของ บริเวณนี้ เป็นบริเวณที่นักท่องเที่ยวได้พักผ่อนและเป็นจุดชมวิวที่สวยงาม เสนอแนะให้มีการปลูก ต้นไม้ใหญ่เพื่อให้ความร่มรื่นในเวลากลางวันและเพิ่มที่นั่งเล่นสำหรับนักท่องเที่ยว สอดคล้องกับ เดชา บุญค้ำและคณะ (2531 : 1-7) กล่าวว่าบริเวณที่มีผู้คนมารวมตัวกันเป็นจำนวนมากเพื่อ ประกอบกิจกรรมที่คล้ายคลึงกันในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ๆ ซึ่งอาจจะเป็นเฉพาะช่วงเช้าของทุกวัน หรือเป็นช่วงระยะเวลาพิเศษที่ติดต่อกันหลาย ๆ วัน เช่น บริเวณจัดงานแสดงสินค้า เป็นต้น ซึ่ง กล่าวโดยรวม ๆ แล้วที่รวมกิจกรรมก็คือ ย่านชนิดหนึ่งที่มีความหนาแน่นค่อนข้างสูงและเกิดจาก การรวมตัวกันเพื่อกิจกรรม ตามปกติบริเวณที่รวมกิจกรรมจะมีพื้นที่ที่ค่อนข้างจำกัด

5.4.3 เส้นทาง (Path) ชายหาดแม่รำพึงมีถนนเลียบริมชายหาดเป็นเส้นทางหลักควร ปรับปรุงให้มีความร่มรื่น โดยปลูกต้นไม้ทั้งสองข้างทางเสริมจากเดิมที่ขาดหายไปโดยให้เป็นต้นไม้ ชนิดเดิม เพิ่มทางเท้าจากลานหินขาวไปทางด้านสวนสาธารณะเพื่อให้ครบวงจร ทางเข้าจากถนน สุขุมวิทปลูกต้นไม้ทั้งสองข้างทางเพื่อเน้นเป็นประตูทางเข้าหลัก (Gateway) คู่พื้นที่ รวมทั้งการทำ ป้ายบอกทางและป้ายประชาสัมพันธ์

5.4.4 ขอบเขต (Edge) ทะเลเป็นขอบเขตที่ชัดเจน แต่บางบริเวณถูกรุกล้ำโดยร้านค้า และที่อยู่อาศัย เสนอให้จัดระเบียบร้านค้าและที่อยู่อาศัยของชาวประมงไม่ให้รุกล้ำเกินหลักหมุด ของกรมการขนส่งทางน้ำฯ เพื่อความเป็นระเบียบ สวยงาม และความปลอดภัยด้วย

5.4.5 จุดหมายตา (Landmark) ลานหินขาวนับได้ว่าเป็นทั้งจุดรวมกิจกรรม และ จุดหมายตาในระดับพื้นที่ (Local Landmark) แต่ยังคงขาดจุดหมายตาในระดับเมือง จึงเสนอแนะให้ สร้างจุดหมายตาที่บริเวณทางเข้าจากถนนสุขุมวิท แยกตะพง เพื่อให้เป็นจุดสังเกตของนักท่องเที่ยว ที่ต้องการจะมาพักผ่อนบริเวณหาดแม่รำพึง สอดคล้องกับ เดชา บุญค้ำและคณะ (2531 : 1-7) กล่าวว่า บริเวณที่มีความเป็นพิเศษ อันเนื่องมาจากอาคารหรือสิ่งก่อสร้างที่มีความเฉพาะพิเศษ หรือมีความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านสถาปัตยกรรม

5.5 ข้อเสนอแนะ

5.5.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลวิจัยไปใช้

เพื่อให้การพัฒนาหาดแม่รำพึงสามารถดำเนินการได้อย่างเหมาะสม ผู้วิจัย มีข้อเสนอแนะประกอบการพัฒนา ดังนี้

5.5.1.1 เนื่องจากพัฒนาที่มีความเกี่ยวข้องกับหน่วยงานต่างๆหลายหน่วยงาน ในการดำเนินการเพื่อให้มีประสิทธิภาพและเกิดผลประโยชน์สูงสุด ควรมีหน่วยงานหลักที่มีความเป็นเอกเทศและมีความคล่องตัวในการดำเนินงาน คอยประสานแนวคิดและวิธีการดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆเหล่านี้เข้าด้วยกัน รวมทั้งพิจารณาข้อจำกัดทั้งด้านระเบียบและการปฏิบัติ และเสนอเพื่อปรับปรุงแก้ไข โดยการพิจารณาของคณะกรรมการแก้ไขปัญหาของพื้นที่ซึ่งมีการจัดตั้งโดยจังหวัดระยอง มิฉะนั้นการพัฒนาเพื่อฟื้นฟูและปรับปรุงพื้นที่หาดแม่รำพึงจะไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้

5.5.1.2 เนื่องจากการพัฒนาส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่อุทยานฯ ทั้งส่วนการพัฒนาชุมชนประมง ร้านค้า และร้านเตี้ยงผ้าใบ ดังนั้นก่อนการดำเนินงาน ทางกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช ควรพิจารณารูปแบบการดำเนินการ และอนุมัติแผนต่างๆเหล่านี้ เพื่อจะได้ไม่เกิดปัญหาในอนาคต ซึ่งในการนี้ควรเป็นการร่วมมือกันระหว่างจังหวัดระยอง กับกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช

5.5.1.3 ในการดำเนินงานเนื่องจากพัฒนาพื้นที่ จะประกอบไปด้วยโครงการย่อยๆ หลายโครงการที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานต่างๆ อาทิเช่น

- (1) การพัฒนาบ้านชาวประมงและร้านค้า โดยอุทยานฯเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบ
- (2) การพัฒนาพื้นที่บริการของถนนห้วยจรด-บ้านช่น หน่วยงานที่รับผิดชอบคือ อบต.ตะพง
- (3) การพัฒนาดถนนและทางเดินเท้าช่วงลานหินขาว-บ้านก้นอ่าว หน่วยงานที่รับผิดชอบคือ เทศบาลตำบลบ้านเพ เป็นต้น

ดังนั้นในการดำเนินการ อาจเป็นการตั้งงบประมาณของหน่วยงานต่างๆ เหล่านี้แยกจากกัน ภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาของแผนแม่บท ที่ อพท. เป็นผู้จัดทำ และเมื่อได้งบประมาณดำเนินการแล้วหน่วยงานต่างๆเหล่านั้น จะดำเนินการภายใต้การประสาน ของ อพท.และการดูแลของคณะกรรมการฯ ที่จังหวัดระยองเป็นผู้ตั้งขึ้น

5.5.1.4 การพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาการบุกรุกและการใช้ประโยชน์พื้นที่ในปัจจุบัน ควรได้รับการแก้ไขอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งขั้นตอนและแนวทางที่เสนอประกอบด้วย

- (1) การพัฒนาพื้นที่ชายหาด บ้านชาวประมง และร้านค้า ตามรูปแบบและรายละเอียดที่กำหนดไว้โดย อุทยานฯ เป็นผู้รับผิดชอบ โดยขอบเขตต่างๆ ต้องจัดทำให้ถาวร
- (2) หลักฐานต่างๆ ต้องจัดทำเป็นแผนที่และแบบที่ชัดเจน รวมทั้งจัดทำสำเนาไว้ที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- (3) การควบคุมและตรวจสอบต้องดำเนินการตามระยะเวลาที่แน่นอน โดยเจ้าหน้าที่อุทยานฯ
- (4) คณะกรรมการฯ ควรร่วมตรวจสอบการใช้ประโยชน์ที่ดินทุกระยะเวลา 6 เดือน

5.5.2 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลวิจัยไปใช้

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตการวิจัย แนวทางการพัฒนาหาดแม่รำพึง เพื่อการท่องเที่ยว ศึกษาสภาพแวดล้อม ปัญหาและความต้องการ ศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวและชุมชนพื้นที่หาดแม่รำพึง ซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนหนึ่งของจังหวัดระยอง ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

5.5.2.1 ควรทำการศึกษาพื้นที่ชายหาดที่มีลักษณะใกล้เคียงกันในจังหวัดเดียวกัน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาเปรียบเทียบกัน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาที่สมบูรณ์และเป็นประโยชน์ในการศึกษาต่อไป

5.5.2.2 หาดแม่รำพึงเป็นชายหาดที่สวยงามและเหมาะกับการพักผ่อนและเป็นแหล่งอาหารทะเลสด อากาศดี นำศึกษาความเป็นไปได้การพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ทางทะเล

5.6 การนำเสนอแนวทางการพัฒนาพื้นที่หาดแม่รำพึง เพื่อการท่องเที่ยว

5.6.1 แนวทางการพัฒนาพื้นที่หาดแม่รำพึง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพแวดล้อม ปัญหาและความต้องการแล้ว ได้เสนอแนวทางในการพัฒนาพื้นที่หาดแม่รำพึงรายละเอียดดังนี้

5.6.1.1 แนวคิดของการวางผังพื้นที่หาดแม่รำพึง

การกำหนดแนวคิดของการวางผังพื้นที่หาดแม่รำพึง พิจารณาจากองค์ประกอบหลัก 2 ประการ คือ องค์ประกอบของพื้นที่และภูมิทัศน์ของพื้นที่ ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) องค์ประกอบของพื้นที่

ชายหาดแม่รำพึงประกอบด้วยองค์ประกอบของพื้นที่ทั้งที่มีอยู่ในปัจจุบันและที่ควรกำหนดให้มี เพื่อรองรับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ดังนี้

(1) กลุ่มพื้นที่พักอาศัย ได้แก่กลุ่มหมู่บ้านชาวประมง ซึ่งปัจจุบันรวมตัวกันอยู่บริเวณคลองกะเฉด และมีการกระจายแทรกตัวอยู่ในพื้นที่อื่นๆ ตั้งแต่ปากัน ไปจนถึงหินดำ

(2) กลุ่มร้านอาหารทะเล มีทั้งประเภทปรุงสำเร็จและขายของสดจะกระจายอยู่บริเวณปากัน หินดำและหัวรถ-ชน

(3) กลุ่มพื้นที่พักผ่อน ส่วนใหญ่จะอยู่บริเวณลานหินขาวไปจนถึงแหลมหญ้า

(4) กลุ่มกิจกรรมบริการต่างๆ เช่นห้องสุขา ห้องอาบน้ำ ป้อมตำรวจ กระจายอยู่ทั่วไป

2) การจัดภูมิทัศน์ของพื้นที่

ในการจัดภูมิทัศน์ได้นำทฤษฎีจินตภาพของเมืองมาใช้เป็นเครื่องมือในการจัดภูมิทัศน์ ของบริเวณชายหาด โดยให้ม็องค์ประกอบครบทั้ง 5 ประการ คือเส้นทาง จุดรวมกิจกรรม ขอบเขต ย่านและที่หมายตา เพื่อให้บริเวณนี้มีโครงสร้างทางจินตภาพที่ดีและทำให้ผู้คนจดจำและเข้าใจสภาพแวดล้อมได้โดยง่าย จึงเสนอแนะดังนี้

(1) เส้นทาง (Path) ชายหาดแม่รำพึงมีถนนเลียบชายหาดเป็นเส้นทางหลักควรปรับปรุงให้มีความร่มรื่น โดยปลูกต้นไม้ทั้งสองข้างทางเสริมจากเดิมที่ขาดหายไป โดยให้เป็นต้นไม้ชนิดเดิม เพิ่มทางเท้าจากลานหินขาวไปทางด้านสวนสาธารณะเพื่อให้ครบวงจร ทางเข้าจากถนนสุขุมวิทปลูกต้นไม้ทั้งสองข้างทางเพื่อเน้นเป็นประตูทางเข้าหลัก (Gateway) คู่พื้นที่ รวมทั้งการทำป้ายบอกทางและป้ายประชาสัมพันธ์

(2) จุดรวมกิจกรรม (Node) บริเวณลานหินขาวเป็นจุดรวมกิจกรรมหลักของบริเวณนี้ เป็นบริเวณที่นักท่องเที่ยวได้พักผ่อนและเป็นจุดชมวิวที่สวยงาม เสนอแนะให้มีการปลูกต้นไม้ใหญ่เพื่อให้ความร่มรื่นในเวลากลางวันและเพิ่มที่นั่งเล่นสำหรับนักท่องเที่ยว

(3) ขอบเขต (Edge) ทะเลเป็นขอบเขตที่ชัดเจน แต่บางบริเวณถูกรุกกล้าโดยร้านค้าและที่อยู่อาศัย เสนอให้จัดระเบียบร้านค้าและที่อยู่อาศัยของชาวประมงไม่ให้รุกกล้าเกินหลักหมุดของกรมการขนส่งทางน้ำฯ เพื่อความเป็นระเบียบ สวยงาม และความปลอดภัยด้วย

(4) ย่าน (District) คือบริเวณกลุ่มหมู่บ้านชาวประมง และกลุ่มร้านค้า ซึ่งในบางบริเวณยังอยู่ปะปนกัน จึงเสนอแนะให้จัดกลุ่มของกิจกรรมเหล่านี้ให้ชัดเจน เพื่อความประทับใจของนักท่องเที่ยวและคุณภาพชีวิตที่ดีของกลุ่มที่พักอาศัย และความสะดวกในการจัดบริการสาธารณะต่างๆ

(5) จุดหมายตา (Landmark) ลานหินขาวนับได้ว่าเป็นทั้งจุดรวมกิจกรรม และจุดหมายในระดับพื้นที่ (Local Landmark) แต่ยังคงขาดจุดหมายในระดับเมือง จึงเสนอแนะให้สร้างจุดหมายที่บริเวณทางเข้าจากถนนสุขุมวิท เพื่อให้เป็นจุดสังเกตของนักท่องเที่ยวที่ต้องการจะมาพักผ่อนบริเวณหาดแม่รำพึง

5.6.1.2 การจำแนกพื้นที่และแนวทางในการพัฒนา

ตามแนวความคิดในการจัดกิจกรรมและพื้นที่บนชายหาดแม่รำพึงจะจัดกิจกรรมประเภทเดียวกันให้อยู่เป็นกลุ่มเพื่อสะดวกในการจัดผังพื้นที่ และบริการสาธารณูปโภครองรับ เช่น

ระบบรวบรวมน้ำเสีย ระบบประปา ระบบไฟฟ้า และระบบการจัดการขยะ อันจะส่งผลดีต่อภาพลักษณ์ด้านการท่องเที่ยว ด้านความเป็นระเบียบและความสะอาดในบริหารจัดการ รวมไปถึงการดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว

จากการศึกษาพบว่ากิจกรรมการท่องเที่ยวบริเวณชายหาดแม่รำพึงแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

- 1) กิจกรรมการพักผ่อนแบบสนุกสนาน ได้แก่การเล่นน้ำทะเลและรับประทานอาหาร
 - 2) กิจกรรมการพักผ่อนแบบเงียบสงบ ได้แก่การนั่งเล่นและเดินเล่นริมหาด
- ดังนั้นเพื่อให้มีความสอดคล้องกับกิจกรรม ลักษณะการใช้พื้นที่ และการกำหนดพื้นที่บริการของอุทยานฯ จึงแบ่งส่วนของชายหาดเป็น 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 พื้นที่สำหรับกิจกรรมแบบสนุกสนาน กำหนดให้อยู่บริเวณตั้งแต่ป่าคั่นจนถึงลานหินขาว โดยให้เป็นพื้นที่เล่นน้ำ และกีฬาทางน้ำ พื้นที่สำหรับร้านอาหาร รวมถึงพื้นที่สำหรับหมู่บ้านชาวประมง

ส่วนที่ 2 พื้นที่สำหรับกิจกรรมการท่องเที่ยวแบบเงียบสงบ เริ่มจากบริเวณจากลานหินขาวไปจนถึงบ้านกั้นอ่าวและแหลมหญ้า โดยการจัดพื้นที่ให้เป็นสวนสาธารณะให้นักท่องเที่ยวได้นั่งพักผ่อนและให้ร้านประเภทเตียงผ้าใบให้เช่าอยู่ในบริเวณนี้ รวมทั้งการจัดองค์ประกอบเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเช่นทางเดินเท้าเลียบหาดและทางจักรยาน เป็นต้น

การพัฒนาพื้นที่ส่วนที่ 1 คลองกะเฒ่อถึงลานหินขาว

พื้นที่ส่วนนี้มีการใช้ประโยชน์ของที่ดินชายหาดอยู่หลายจุดและมีกิจกรรมที่หลากหลาย อย่างไรก็ตาม การกำหนดกรอบที่ชัดเจนทั้งลักษณะการใช้และเนื้อที่ โดยมีมาตรการในการควบคุมดูแลที่เหมาะสม จะช่วยให้พื้นที่ชายหาดมีสภาพเหมาะสมทั้งทัศนียภาพและสิ่งแวดล้อม ก่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีต่อการท่องเที่ยว โดยแนวทางในการพัฒนาในแต่ละองค์ประกอบประกอบด้วย

1) กลุ่มหมู่บ้านชาวประมง

ปัจจุบันพบว่ามีอยู่ 2 บริเวณ คือ บริเวณคลองกะเฒ่อ และบริเวณระหว่างป่าคั่น-หินดำ โดยการพัฒนาในแต่ละบริเวณกำหนดดังนี้

(1) บริเวณคลองกะเฒ่อ

บริเวณดังกล่าวนี้มีบ้านชาวประมงอยู่ทั้งสิ้น 23 ราย โดยจากพฤติกรรมของชาวประมงส่วนมากพบว่ามีกรนอนพักค้างแรมเพียงบางช่วงเวลา บ้านพักของชาวประมงเหล่านี้จะอยู่ในตำบลตะพงหรือพื้นที่ใกล้เคียง การใช้พื้นที่เพียงเพื่อเก็บอุปกรณ์สำหรับการทำประมง รวมทั้งมาเตรียมอุปกรณ์สำหรับการทำประมง ซึ่งจากเกณฑ์การใช้พื้นที่และรูปแบบอาคาร จะกล่าวในลำดับต่อไป

(2) บริเวณระหว่างป่าคั่น-หินดำ

เพื่อให้เกิดความเหมาะสม เสนอแนะให้ย้ายบ้านชาวประมงที่อยู่ปะปนกับร้านค้าทั้งป่าคั้นและหินดำ มาจัดเป็นกลุ่มใหม่ โดยรวมกับกลุ่มชาวประมงที่อยู่ในพื้นที่ระหว่างป่าคั้น - หินดำ ที่เดิมมีทั้งสิ้น 4 ราย ทำให้หมู่บ้านที่จะจัดใหม่มีบ้านชาวประมงทั้งสิ้น 16 หลัง

ลักษณะอาคารของบ้านชาวประมงจะเป็นแนวยาว วางเรียงตลอดแนวชายหาด เนื่องจากถูกกำหนดจากแนวถนนและขอบเขตของกรมการขนส่งทางน้ำฯ ดังนั้นจะเหลือพื้นที่เอนกประสงค์ซึ่งใช้ประกอบกิจกรรมของชาวประมงด้านหน้า เนื่องจากวิถีชีวิตปัจจุบันได้มีการทำกิจกรรมต่างๆบริเวณนี้ โดยอาศัยร่มเงาของต้นไม้เพื่อบังแสงแดดในตอนกลางวัน ส่วนกลุ่มบ้านของชาวประมงได้จัดให้อยู่ติดชายหาดเพื่อความสะดวกในการจัดเก็บเรือเล็กไว้ด้านข้างของบ้าน และมีห้องน้ำและอาบน้ำเป็นส่วนรวม 2 จุด สำหรับหมู่บ้านคลองกะเฉด และ 1 จุดสำหรับหมู่บ้านระหว่างป่าคั้น-หินดำ เพื่อง่ายต่อการจัดระบบสุขาภิบาลต่างๆ ซึ่งลักษณะของการจัดกลุ่มหมู่บ้านชาวประมงลักษณะนี้ ใช้กับกลุ่มชาวประมงทั้งสองพื้นที่ ในทางปฏิบัติการจัดวางบ้านชาวประมงแต่ละหลังกำหนดให้แทรกไปตามต้นไม้ โดยพยายามไม่ตัดต้นไม้ เพื่อรักษาสภาพแวดล้อมให้มากที่สุด

พื้นที่ใช้ประโยชน์ จากพิจารณาลักษณะการใช้ประโยชน์ของที่ดินและอาคารพบว่าควรกำหนดการใช้พื้นที่ของชาวประมงแต่ละรายดังนี้

- พื้นที่ใช้สอยทั้งส่วนที่เป็นบ้านและส่วนเก็บของมีขนาดเพียง 49 ตารางเมตร โดยกว้าง 7 เมตรและยาว 7 เมตร เท่ากัน โดยในส่วนนี้เป็นพื้นที่เก็บเรือขนาด กว้าง 3 เมตรและยาว 7 เมตร จำนวน 1 ลำ โดยหากชาวประมงรายใดมีเรือมากกว่า 1 ลำ กำหนดให้ไปไว้ที่พื้นที่ส่วนกลาง
- พื้นที่ส่วนที่เป็นบ้านพักกำหนดให้มีเพียง 1 ห้อง และการใช้ประโยชน์เพียงการพักชั่วคราว และใช้เก็บของ โดยมีส่วนที่เป็นห้องขนาดประมาณ 6.5 ตารางเมตร โดยกว้าง 2.5 เมตร และยาว 2.5 เมตร ส่วนที่เหลือเป็นชานสำหรับการนั่งหรือนอนพักผ่อน
- พื้นที่ส่วนกลางกำหนดไว้สำหรับการเตรียมอุปกรณ์ประมง โดยกำหนดให้อยู่ด้านตะวันออกหรือด้านที่ติดถนน เนื่องจากไม่ร้อนในช่วงบ่ายและมีทิวไม้ให้ร่มเงาเหมาะต่อการทำกิจกรรม พื้นที่ส่วนกลางนี้ สำหรับพื้นที่หมู่บ้านประมงทั้งสองมีขนาดที่ไม่เท่ากัน โดยบริเวณคลองกะเฉดมีพื้นที่เท่ากับ 500 ตารางเมตร ในขณะที่บริเวณระหว่างป่าคั้น - หินดำมีพื้นที่เท่ากับ 250 ตารางเมตร เนื่องจากมีจำนวนชาวประมงที่น้อยกว่า

ลักษณะอาคาร สำหรับอาคารของหมู่บ้านชาวประมงนั้นจะมีลักษณะเป็นบ้านได้ถุนสูงประมาณ 1 เมตร หลังคาทรงปั้นหยาหรือหลังคาทรงจั่ว เสาไม้ พื้นไม้ มีการกั้นผนังเฉพาะบริเวณที่ใช้เป็นที่นอนหรือที่เก็บของส่วนตัวของชาวประมง ส่วนพื้นที่ที่เหลือด้านหน้าเป็นที่โล่งใช้ประกอบกิจกรรมต่างๆของแต่ละบ้าน หรืออาจจะใช้เป็นที่นั่งเล่น พักผ่อน ในเวลากลางวัน

สำหรับลักษณะอาคารภายนอกนั้น ได้มีการออกแบบด้านข้างให้มีโครงไม้ยื่นออกมาเพื่อไว้ใช้เป็นพื้นที่เก็บเรือเล็ก โดยสามารถนำผ้าใบมาคลุมไว้เวลาฝนตก หรืออาจจะใช้เป็นที่สำหรับตากอวนก็ได้

2) กลุ่มร้านอาหาร

ปัจจุบันร้านค้าอาหารทะเล มี 3 กลุ่มใหญ่ๆ คือ บริเวณป่าคั่น บริเวณหินคำและบริเวณห้วยรด กลุ่มที่มีร้านค้าอยู่หนาแน่นที่สุดได้แก่บริเวณป่าคั่น ซึ่งพฤติกรรมของผู้ประกอบการร้านค้าเหล่านี้จะมีการค้าทั้งการขายอาหารทะเลสดและอาหารทะเลปรุงสำเร็จบริเวณหน้าร้าน และการบริการที่โต๊ะอาหารของแต่ละร้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณป่าคั่น จึงทำให้เกิดความแออัดของทางเดินเท้าและถนนในบริเวณดังกล่าว รวมทั้งยังใช้พื้นที่ชายหาดมากเกินความจำเป็น

ในการพัฒนากลุ่มร้านค้าอาหารทะเลนี้ ผู้วิจัยกำหนดจัดเป็นกลุ่มๆ ขนานกับทางเท้าที่จะจัดทำขึ้นใหม่ โดยให้มีระยะห่างจากทางเท้าเดิมประมาณ 1.50 เมตร เพื่อให้เป็นทางเดินสำหรับคนที่ต้องการมาร้านอาหารหรือหยุดเลือกอาหารทะเล จะได้ไม่กีดขวางคนที่เดินผ่านไปมา การจัดวางตำแหน่งร้านค้าจะทำเป็นกลุ่มๆ โดยให้มีจำนวน 4-6 ร้านต่อ 1 กลุ่ม และความกว้างรวมของแต่ละกลุ่มร้านค้ากำหนดไม่เกิน 30 เมตร และมีพื้นที่เปิดโล่งระหว่างกลุ่มร้านค้าเพื่อเปิดมุมมองไปสู่ทะเล และเป็นพื้นที่สำหรับนักท่องเที่ยวสามารถพักผ่อนหรือใช้เป็นทางเดินลงไปสู่ชายหาดได้ และเพื่อความสวยงามของทัศนียภาพและความร่มรื่นการจัดวางร้านค้าจะพยายามหลีกเลี่ยงการตัดต้นไม้ใหญ่ โดยจะคงสภาพเดิมของต้นไม้ไว้ให้มากที่สุด

พื้นที่ใช้ประโยชน์ จากพิจารณาลักษณะการใช้ประโยชน์ของร้านค้าอาหารทะเล พบว่าร้านค้าเหล่านี้มีพื้นที่ใช้สอยที่แตกต่างกัน ทั้งนี้แล้วแต่การจับจองหรือได้มาของพื้นที่แต่ละแปลง โดยทั่วไปความกว้างของหน้าร้าน (ส่วนที่ติดทางเท้าในปัจจุบัน) มีความกว้าง 4-8 เมตร แต่ส่วนปลายหรือส่วนที่ติดทะเลอาจมีความกว้างมาก โดยเฉพาะร้านที่อยู่ริมสุด ในการจัดพื้นที่เพื่อใช้สอย กำหนดดังนี้

- ความกว้างมาตรฐานของ Block กำหนดให้ความกว้างของ Block มาตรฐานมีค่าเท่ากับ 4.5 เมตร ทั้งนี้มาจากการคำนวณพื้นที่ใช้สอยที่สะดวกสบายของนักท่องเที่ยว (โดยใช้พื้นที่สำหรับวางโต๊ะและเก้าอี้บริการ Block ละ 2 แถว) โดยร้านแต่ละร้านอาจมีเพียง 1 Block หรือ หลาย Block แล้วแต่ความกว้างพื้นที่ใช้สอยเดิมและจำนวนโต๊ะอาหารที่มีไว้บริการในปัจจุบัน ซึ่งการพัฒนาที่กำหนดให้ลดความกว้างของแต่ละร้านลงอย่างน้อย 10-30% เพื่อให้ได้พื้นที่ชายหาดกลับคืนมาแต่พยายามคงจำนวนโต๊ะให้เท่าหรือใกล้เคียงกับจำนวนที่มีอยู่เดิม ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ประกอบการรู้สึกว่าการพัฒนาทำให้เกิดการเสียวรายได้

- การจัดวางองค์ประกอบ ร้านค้าแต่ละร้านกำหนดให้มีองค์ประกอบรองรับนักท่องเที่ยว 3 ส่วน กล่าวคือ 1) ส่วนแสดงอาหารทะเลทั้งรูปตู้กระจกและถาดใส่อาหาร 2) ส่วนปรุงอาหารกำหนดกว้าง×ยาว เฉลี่ยเท่ากับ 2.5×4 เมตร และ 3) ส่วนโต๊ะและเก้าอี้บริการ ซึ่ง

เป็นส่วนที่ใช้พื้นที่มากที่สุด โดยร้านที่มี 1 Block กำหนดให้วางโต๊ะและเก้าอี้ ได้ 2 ชุดขนานกัน โดยไม่ทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกอึดอัดในการใช้บริการ สมมุติฐานของจำนวน โต๊ะ หากคิดพื้นที่จากทางเข้า/ขอบถนนลงไปหาควายเท่ากับ 16 เมตร ร้านนั้นจะมีจำนวน โต๊ะอาหาร 10 โต๊ะ

ลักษณะอาคาร สำหรับลักษณะของร้านค้าอาหารทะเลนั้น ได้มีการออกแบบให้เป็นอาคารที่มีรูปแบบเรียบง่ายและโปร่งสบาย เพื่อให้มีการระบายอากาศที่ดี ซึ่งมีการออกแบบในส่วนของหลังคาให้มีการซ้อนกันเพื่อลดทอนความยาวของหลังคาและเป็นการเพิ่มมุมมองให้กับอาคารให้ดูไม่น่าเบื่อและจำเจ จนเกินไป ทั้งยังช่วยระบายอากาศและความร้อนออกได้อีกทางหนึ่ง ส่วนในเรื่องของวัสดุนั้น โครงสร้างของอาคารหลักจะเป็นเสาคอนกรีตเสริมเหล็ก ส่วนพื้นอาคารมีการปรับพื้นที่และปูด้วยหินคอนกรีต ทั้งในส่วนบริเวณทำอาหารและพื้นที่นั่งรับประทานอาหาร เพื่อให้ง่ายต่อการทำความสะอาด

3) กลุ่มเตียงผ้าใบชายหาด

ผู้ประกอบการกลุ่มนี้เดิมเป็นร้านรถเข็นหรือแผงลอยที่อยู่ไหล่ถนนเลียบริมชายหาดแม่รำพึง ซึ่งในปี พ.ศ.2548-2549 ทางสำนักงานทางหลวงชนบท จ.ระยอง ได้ก่อสร้างถนนเลียบริมชายหาดช่วงคลองกะเมอ-ลานหินขาวใหม่ ผู้ประกอบการเหล่านี้ได้ขอผ่อนผันลงมาทำกินในหาดและอยู่ในพื้นที่ชายหาดจนถึงปัจจุบันนี้ โดยการสร้างเป็นเพิงประกอบอาหารและขายเครื่องดื่ม จากข้อมูลที่บันทึกโดยอุทยานฯ ผู้ประกอบการเตียงผ้าใบมีทั้งสิ้น 56 ราย นอกจากนี้ยังมีกลุ่มผู้ประกอบการเตียงผ้าใบอีกหลายรายที่มีร้านอยู่ฝั่งตรงข้ามกับชายหาด แต่มีเตียงผ้าใบบริการนักท่องเที่ยว

ในทางกฎหมายผู้ประกอบการเหล่านี้ ควรต้องถูกย้ายออกจากพื้นที่ชายหาด โดยไม่สามารถเรียกเรื่อง แต่ในทางปฏิบัติทางอุทยานฯ เห็นว่าสามารถจัดพื้นที่บางส่วนให้กับผู้ประกอบการเตียงผ้าใบเหล่านี้ได้

(1) ผู้ประกอบการเตียงผ้าใบที่สร้างเพิงค้าขายอยู่ในหาด

ตามที่กล่าวข้างต้น ผู้ประกอบการประเภทนี้มีทั้งสิ้น 56 ราย การพัฒนา กำหนดสร้างเป็นลานคอนกรีตขนาด 3×4 เมตร ให้ผู้ประกอบการเหล่านี้ตั้งรถเข็นเพื่อค้าขาย โดยมีจุดรองรับน้ำเสียจากการประกอบอาหารและล้างจาน ส่วนพื้นที่ชายหาดกำหนดในเบื้องต้นให้ใช้ตามความยาวของหาดเพียง 20 เมตรต่อรายเท่านั้น ซึ่งหากหาดมีความกว้าง 15-20 เมตร ผู้ประกอบการเหล่านี้จะมีจำนวนเตียงผ้าใบ 16 เตียง

(2) ผู้ประกอบการเตียงผ้าใบที่มีร้านค้าอยู่ฝั่งตรงข้ามกับชายหาด

ผู้ประกอบการประเภทนี้กำหนดจัดเฉพาะพื้นที่ทางเตียงผ้าใบให้เท่านั้น ในเบื้องต้นกำหนดให้มีความกว้าง 20-40 เมตรต่อราย เท่านั้น

การพัฒนาพื้นที่ส่วนที่ 2 ลานหินขาวถึงบ้านก้นอ่าว

สภาพพื้นที่ตั้งแต่ลานหินขาวถึงบ้านก้นอ่าวนี้ ไม่มีการบุกรุกพื้นที่ที่ชายหาด ในลักษณะการก่อสร้างชุมชนประมง หรือร้านค้า แต่พบว่ามีผู้ประกอบการเตียงผ้าใบ ที่มีร้านค้าฝั่งตรงข้ามเป็นเจ้าของ และบริการอาหารและเครื่องดื่มแก่นักท่องเที่ยว

ดังนั้นรูปแบบการพัฒนา โดยเฉพาะการใช้พื้นที่ชายหาด จะใช้แนวทางเดียวกับการดำเนินการในกรณีเดียวกัน ในพื้นที่ส่วนที่ 1 โดยการจัดเฉพาะพื้นที่ทางเตียงผ้าใบให้เท่านั้น ในเบื้องต้นกำหนดให้ มีความกว้างของชายหาดเพื่อการกางเตียงผ้าใบ 20-40 เมตรต่อราย เท่านั้น

นอกจากนั้นการพัฒนาในพื้นที่ส่วนนี้ ที่ควรดำเนินการเป็นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อรองรับการขยายตัวด้านการท่องเที่ยว ประกอบด้วย

1) การก่อสร้างถนนช่วงลานหินขาวถึงแยกก้นอ่าว

ถนนช่วงดังกล่าวมีสภาพที่ยังไม่ได้มีการปรับปรุง โดยผิวจราจรบางช่วงชำรุดรวมทั้งยังขาดทั้งทางเดินเท้า จุดจอดรถ ระบบไฟฟ้าแสงสว่างและรางระบายน้ำ ซึ่งแนวทางการดำเนินการของผู้วิจัย กำหนดออกแบบและก่อสร้างถนนและองค์ประกอบเหล่านี้ใหม่ ให้มีรูปแบบที่ใกล้เคียงกับถนนในส่วนที่มีการก่อสร้างแล้วโดยสำนักงานทางหลวงชนบท จ.ระยอง ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความกลมกลืนของทัศนียภาพถนนและธรรมชาติตลอดเส้นทางเลียบหาดแม่รำพึง

- ตามที่พื้นที่ส่วนนี้ถูกกำหนดให้รองรับนักท่องเที่ยวขอความเงียบสงบและชื่นชมธรรมชาติ จึงกำหนดทำทางเดินเท้าเลียบชายหาดกว้าง 2.5-3 เมตร ให้นักท่องเที่ยวได้เดินชมธรรมชาติและทางจักรยานกว้าง 3 เมตร เพื่อให้ นักท่องเที่ยวมีกิจกรรมที่ส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอีกกิจกรรมหนึ่ง ซึ่งโครงการจัดทำทางจักรยานนี้สอดคล้องกับแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลบ้านเพ

2) การก่อสร้างพื้นที่สันทนาการ โดยอาจสร้างเป็นลานปูด้วยอิฐตัวหนอน คล้ายรูปแบบเดิมที่ทางเทศบาลตำบลบ้านเพ ก่อสร้างไปแล้ว 2 บริเวณ ทั้งนี้เพื่อให้นักท่องเที่ยวมีพื้นที่สาธารณะสำหรับพักผ่อน

3) การก่อสร้างศูนย์ย่อยดูแลด้านความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว ซึ่งปัจจุบันมีอยู่แล้ว 2 แห่ง คือที่ลานหินขาว และบริเวณห้วยรด ซึ่งจุดนี้มีแนวคิดที่จะย้ายมาใช้อาคารของ อบจ.ระยอง บริเวณห้วยรด การจัดทำศูนย์ย่อยจะมีอุปกรณ์ในการติดต่อสื่อสารรวมทั้งอุปกรณ์ในการแจ้งเหตุและเตือนภัยแก่นักท่องเที่ยว

5.6.1.3 การพัฒนาองค์ประกอบสนับสนุนการท่องเที่ยว

จากการพิจารณาสิ่งอำนวยความสะดวก รองรับและสนับสนุนการท่องเที่ยวพบว่า ควรทำการพัฒนาองค์ประกอบเหล่านี้ควบคู่ไปกับการพัฒนาพื้นที่ชายหาดแม่รำพึง ซึ่งหลายๆองค์ประกอบเหล่านี้มีหน่วยงานในพื้นที่รับผิดชอบอยู่แล้ว โดยองค์ประกอบที่สำคัญที่เสนอแนะไว้ประกอบด้วย

1) การจัดทำขุมทางเข้าและปรับปรุงภูมิทัศน์ถนนสายแยกตะพง-หาดแม่รำพึง

จากการขาดจุดสังเกตของพื้นที่ จึงเห็นควรเสนอให้มีการจัดทำสัญลักษณ์ของทางเข้าหาดแม่รำพึง บริเวณแยกตะพง เสนอแนะให้สร้างจุดหมายตาสำหรับนักท่องเที่ยว เพื่อเป็นจุดสังเกตหลักที่มุมถนนทางเข้าชายหาด โดยมีลักษณะเป็นขุมประตู ตั้งอยู่บริเวณที่ว่างมุมถนน มีป้ายคิซ้อหาดและจัดภูมิทัศน์เพื่อความสวยงาม

2) การจัดทำที่จอดรถหลัก ขุมร้านค้าและจุดบริการนักท่องเที่ยว

ถนนสายห้วยรด-บ้านช่น พิจารณาในแง่ของตำแหน่งที่ตั้ง มีความเหมาะสมที่จะพัฒนาเป็นทางเข้าหลักในอนาคต หรือใช้เป็นทางเลี่ยงพื้นที่ที่มีความแออัด(ช่วงป่าคัน-หินดำ) ทางอบต.ตะพง ได้ทำการก่อสร้างและจัดองค์ประกอบของถนน ไว้ดังนี้

(1) ถนน 2 เลน ที่มีทางเท้าและระบบระบายน้ำ โดยจากความยาวทั้งหมด 4 กิโลเมตร มีส่วนที่ปรับปรุงแล้วยาว 1 กิโลเมตร

(2) ขุมต้อนรับตลอดแนวถนนที่ปรับปรุงแล้ว สำหรับใช้เป็นสัญลักษณ์และที่พักคอย

(3) ทางเท้า มีขนาดกว้างเพื่อกิจกรรมการเดินเล่นและอื่นๆ

แนวคิดในการปรับปรุงถนนสายดังกล่าวนี้ ประกอบด้วยการนำกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการใช้พื้นที่อย่างไม่เหมาะสมและกิจกรรมที่ยังไม่มีพื้นที่รองรับมาไว้ โดยพิจารณาให้เหมาะสมกับการกำหนดบทบาทของพื้นที่ ดังนี้องค์ประกอบที่จะพัฒนาในถนนสายนี้ โดยเฉพาะบริเวณทางเดินเท้า ประกอบด้วย

- การจัดทำห้องน้ำสาธารณะ ทั้งนี้เนื่องจากพื้นที่เลียบหาดแม่รำพึงมีข้อจำกัด เอกชนบางรายก่อสร้างห้องน้ำด้วยรูปแบบที่ไม่เหมาะสม

- จัดทำขุมขายอาหารและเครื่องดื่ม เพื่อให้เป็นจุดพักผ่อนและพักรถ

- จัดทำพื้นที่ขายอาหารทะเล ผลไม้และผลิตภัณฑ์ประเภทต่างๆ ทั้งนี้

เนื่องจากในปัจจุบัน กลุ่มผู้ประกอบการร้านอาหารทะเล มีการขายอาหารทะเลสดหน้าร้าน ทำให้เกิดปัญหา 2 ประเด็น คือ 1) สร้างความแออัดให้กับพื้นที่ และ 2) สร้างปัญหาการจัดพื้นที่รองรับในส่วนร้านขายอาหาร ดังนั้นจึงกำหนดคิซกิจกรรมต่างๆเหล่านี้ออกมารวมไว้ในพื้นที่รวม ซึ่งนอกจากแก้ปัญหาแล้วยังสร้างแรงคิซคูดให้กับพื้นที่ใหม่ ที่มีบทบาทเหมือนพื้นที่พาณิชย์กรรมย่อยควบคู่กับพื้นที่พักรถ

3) การพัฒนาห้องอาบน้ำและห้องสุขาเพื่อบริการนักท่องเที่ยว

ปัญหาความขาดแคลนห้องน้ำและห้องสุขา เป็นปัญหาหลักประการหนึ่งของหาดแม่รำพึง การพัฒนาองค์ประกอบดังกล่าว กำหนดคิซเนินการในพื้นที่ทางเท้าถนนสายห้วยรด-ช่น แต่คาดว่าไม่เพียงพอ ดังนั้นจึงกำหนดให้มีการก่อสร้างห้องน้ำเพิ่มอีก 8 จุด บริเวณที่เป็นที่จอดรถและที่พักคอยของถนนเลียบหาดแม่รำพึง โดยส่วนของถนนที่ทางสำนักงานทางหลวงชนบทก่อสร้าง

แล้วมี 5 จุด และ ส่วนจากลานหินขาวไปบ้านก้นอ่าวที่จะดำเนินการออกแบบและก่อสร้างอีก 3 จุด โดยใช้พื้นที่ส่วนที่ก่อสร้างเป็นกรอบกันดิน ไกลของพื้นที่ जोครด ซึ่งมีขนาดเพียงพอที่จะสร้างทั้งห้องน้ำและห้องสุขา

4) การพัฒนาอาคาร อบจ.ระยอง เพื่อเป็นศูนย์ดูแลความปลอดภัยและศูนย์บริการนักท่องเที่ยว

อาคาร อบจ.ระยอง ซึ่งเป็นอาคาร 4 ชั้นตั้งอยู่บริเวณห้วยรด ปัจจุบันไม่ได้ใช้งานจากการประสานกับทางผู้บริหารของ อบจ.ระยอง มีความเห็นตรงกันว่าสามารถนำมาใช้ในกิจกรรมส่วนรวมได้ โดยเข้าไปตกแต่งและจัดองค์ประกอบ โดยใช้ค่าใช้จ่ายไม่มากนัก

โดยกำหนดให้อาคารนี้เป็นศูนย์ดูแลด้านความปลอดภัยในพื้นที่ เนื่องจากมีนักท่องเที่ยวเสียชีวิตจากการจมน้ำทะเลที่หาดแม่รำพึงเกือบทุกปี โดยจะจัดให้มีอุปกรณ์และเจ้าหน้าที่ดูแลด้านความปลอดภัย นอกจากนี้จะเสริมด้วยระบบเตือนภัยชายหาดที่อยู่ในแผนแม่บทการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวเหล่านี้

5.6.1.4 การออกแบบเบื้องต้น

การพัฒนาหาดแม่รำพึงตามกรอบที่กำหนดไว้ มีการดำเนินการในพื้นที่แยกออกเป็น 2 ส่วนที่ชัดเจนตามบทบาทของพื้นที่แต่ละส่วนในการรองรับการท่องเที่ยว

พื้นที่ส่วนที่ 1 ตั้งแต่คลองกะเฉดไปจนถึงลานหินขาว รองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สนุกสนานและการกินอาหารทะเล รวมทั้งกิจกรรมของกลุ่มหมู่บ้านชาวประมง

พื้นที่ส่วนที่ 2 ตั้งแต่ลานหินขาวไปถึงบ้านก้นอ่าว รองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวแบบเงียบสงบและผู้ที่รักธรรมชาติ ดังนั้นการออกแบบองค์ประกอบสำหรับการพัฒนาพื้นที่โครงการจะมีความแตกต่างกันไป ตามบทบาทของพื้นที่ โดยมีรายละเอียดของการออกแบบเบื้องต้นเพื่อการพัฒนา ดังนี้

5.6.1.4.1 การออกแบบพัฒนาพื้นที่ส่วนที่ 1 (คลองกะเฉด-ลานหินขาว)

ประกอบด้วย

1) หมู่บ้านชาวประมง

การพัฒนาพื้นที่หาดแม่รำพึง หมู่บ้านประมงที่จะดำเนินการปรับปรุงประกอบด้วย

(1) หมู่บ้านประมงคลองกะเฉด การออกแบบเพื่อพัฒนาประกอบด้วย

- บ้านจำนวน 23 หลัง ก่อสร้างเป็นคู่ โดยพื้นที่เฉพาะตัวบ้านมีขนาด 4×7 เมตร และพื้นที่ जोครดและเก็บอุปกรณ์ประมงมีขนาด 3×7 เมตร

- ห้องน้ำรวมจำนวน 2 จุด ประกอบด้วยห้องสุขา 2 ห้อง และห้องอาบน้ำ 1 ห้อง ในแต่ละจุด

- ศาลาเอนกประสงค์ 1 หลัง มีขนาด 4×4 เมตร

- จัดทำพื้นที่สำหรับใช้ประโยชน์ร่วมของชุมชนประมงคลองกะเมือ โดยตั้งอยู่ด้านติดถนนเลียบชายหาด

หมู่บ้านประมงระหว่างปากัน-หินคำ การออกแบบเพื่อพัฒนาประกอบด้วย

- บ้านชาวประมงจำนวน 16 หลัง ก่อสร้างเป็นคู่ โดยพื้นที่เฉพาะตัวบ้านมีขนาด 4×7 เมตร และพื้นที่จอดเรือและเก็บอุปกรณ์ประมงมีขนาด 3×7 เมตร

- ห้องน้ำรวมจำนวน 1 จุด มีจำนวนห้องสุขา 2 ห้อง และห้องอาบน้ำ 1 ห้อง

- ศาลาเอนกประสงค์ 1 หลัง มีขนาด 4×4 เมตร

- จัดทำพื้นที่สำหรับใช้ประโยชน์ร่วมของชุมชนประมงปากัน-หินคำ โดยตั้งอยู่ด้านติดถนนเลียบชายหาด

โดยการก่อสร้างหมู่บ้านชาวประมงทั้งสองพื้นที่ กำหนดในเบื้องต้นให้ตัวบ้านทำด้วยไม้ พื้นบ้านจะยกสูงจากพื้นดินประมาณ 1 เมตร ส่วนหลังคาเป็นกระเบื้องรูปทรงจั่ว

2) ร้านอาหาร

ร้านอาหารที่มีอยู่ทั้งหมด 3 จุดจะดำเนินการปรับปรุง โดยการก่อสร้างจะเริ่มตั้งแต่การจัดทำทางเดินแยกออกจากทางเท้าของถนนเลียบชายหาด ทางเดินนี้มีความกว้าง 1.5 เมตรและมีแนวพุ่มไม้กั้นระหว่างช่องทางเดินทั้งสองอย่างชัดเจน โดยจัดให้มีช่องเดินออกจากทางเท้าเป็นช่วงๆ ส่วนพื้นร้านอาหารทะเลเนื่องจากสภาพชายหาดปัจจุบันมีความลาดเอียงจึงกำหนดปรับพื้นให้เรียบและปูด้วยคอนกรีตที่มีลายหรือสีที่กลมกลืนกับธรรมชาติ โดยส่วนพื้นอาคารที่ปรับยกขึ้นจะใช้เป็นขอบถาวรของร้านค้าเหล่านี้เพื่อกันการขยายร้านออกไปนอกพื้นที่ที่กำหนดให้ใช้

เสาร้านค้าจะใช้เป็นเสาคอนกรีตลายไม้ หลังคาอาคารใช้กระเบื้องลอนคู่หรืออย่างอื่นที่เหมาะสมและมีช่องระบายอากาศเพื่อลดความอบอ้าวในอาคาร ร้านค้าอาหารทะเลจะทำเป็น Blockมาตรฐานที่มีขนาด 4.5 เมตร ซึ่งจะจัดวางโต๊ะบริการลูกค้าได้ทั้งสิ้น 10 โต๊ะ

การออกแบบปรับปรุงร้านอาหารทะเลในแต่ละพื้นที่ ประกอบด้วย

(1) ปากัน จากเดิมที่มีผู้นุกรุกทั้งสิ้น 23 ราย โดยเป็นผู้ที่มีอาชีพประมงอย่างเดียว 3 ราย จึงกำหนดย้ายไปรวมที่ชุมชนประมงใหม่บริเวณปากัน-หินคำ ดังนั้นร้านค้าในพื้นที่นี้จัดใหม่จะมีทั้งหมด 20 ร้าน ความกว้างของแต่ละร้านจะแตกต่างกัน แล้วแต่พื้นที่และจำนวนโต๊ะในปัจจุบัน ซึ่งการจัดใหม่กำหนดให้มีความกว้างโดยเฉลี่ยที่น้อยลงกว่าเดิมรวมทั้งความยาวจะให้อยู่แต่ในพื้นที่อุทยานฯ ซึ่งความยาวใหม่ของร้านค้าปากันอยู่ที่ 14 และ 16 เมตร ขึ้นอยู่กับความกว้างของหาดในแต่ละส่วน

ระดับพื้นร้านค้าส่วนจัดเตรียมอาหารและทางเข้าจะมีระดับเดียวกับทางเดินหน้าร้าน โดยท่อน้ำเสีย ท่อน้ำประปาและระบบรวบรวมน้ำเสียกำหนดวางใต้ทางเดินหน้าร้านจากส่วนเตรียมอาหารลงมายังพื้นที่นั่งรับประทานอาหารที่มีระดับต่างกัน 1 เมตร (ภายหลังจากการถมและปรับระดับแล้ว) โดยจะมีบันไดสำหรับขึ้นลง

(2) หินคำ จากเดิมที่มีผู้บุกรุกทั้งสิ้น 14 โดยเป็นผู้ที่มีอาชีพประมงอย่างเดียว 3 ราย จึงกำหนดย้ายไปรวมที่ชุมชนประมงใหม่บริเวณป่าคัน-หินคำ ดังนั้นร้านค้าในพื้นที่นี้จัดใหม่จะมีทั้งหมด 11 ร้าน ความกว้างของแต่ละร้านจะแตกต่างกัน แล้วแต่พื้นที่และจำนวนโต๊ะในปัจจุบัน ซึ่งการจัดใหม่กำหนดให้มีความกว้างโดยเฉลี่ยที่น้อยลงกว่าเดิมรวมทั้งความยาวจะให้อยู่แต่ในพื้นที่อุทยานฯ ซึ่งความยาวใหม่ของร้านค้าหินคำอยู่ที่ 10 เมตร เนื่องจากชายหาดแคบ ส่วนรูปแบบและรายละเอียดสำหรับการออกแบบอาคารเหมือนกับพื้นที่ป่าคัน

(3) หัวรถ เป็นจุดที่ไม่มีชาวประมงแทรกอยู่เลย เพียงแต่ผู้ประกอบการแจ้งซื้อไว้กับอุทยานฯ เป็นแปลงย่อยๆหลายแปลง แต่ในทางปฏิบัติผู้ประกอบการเหล่านี้ร่วมกันขายอยู่ในร้านค้าเดียว จึงได้จัดกลุ่มร้านใหม่ โดยจะมีทั้งหมด 7 ร้าน ซึ่งความยาวที่จัดใหม่ของร้านค้าที่ติดตามความกว้างของหาด อยู่ที่ 18 เมตร เนื่องจากชายหาดบริเวณนี้กว้าง ส่วนรูปแบบและรายละเอียดสำหรับการออกแบบอาคารเหมือนกับพื้นที่ทั้งสองที่กล่าวมาแล้ว

3) ร้านค้าเตียงผ้าใบ

ผู้ประกอบการส่วนนี้ เดิมเป็นรถเข็นอยู่ที่ชายหาด ภายหลังจากการปรับปรุงถนนเลียบริมหาดช่วงคลองกะเมอ-ลานหินขาว ได้ขอผ่อนผันทำกินในพื้นที่ชายหาดช่วงดังกล่าว และปัจจุบันบางราย เริ่มขยับขยายมีการทำเพิงและก่อสร้างร้านในหาดคล้ายกับผู้ประกอบการบริเวณป่าคัน หินคำและหัวรถ

ผู้วิจัย ได้กำหนดการพัฒนาโดยปรับพื้นที่ทำเป็นลานคอนกรีตกว้าง 4 เมตร ยาว 3 เมตร ให้ตั้งรถเข็นขายของและจัดทำระบบรวบรวมน้ำเสียที่เกิดจากการล้างจานและทำอาหารเท่านั้น โดยพื้นที่หาดเพื่อการกางเตียงผ้าใบนั้นกำหนดในเบื้องต้นให้ใช้เพียงรายละเอียด 20 เมตร (ตามความกว้างของหน้าพื้นที่) ซึ่งเพียงพอต่อการกางเตียงและโต๊ะอาหาร จำนวน 16 โต๊ะ

ส่วนร้านเตียงผ้าใบที่มีร้านค้าอาหารอยู่ฝั่งตรงข้ามกับชายหาด กำหนดให้มีพื้นที่สำหรับกางเตียงผ้าใบรายละเอียด 20 เมตร ถึงไม่เกิน 40 เมตร ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพิจารณาของ อุทยานฯ ที่เป็นเจ้าของพื้นที่ โดยไม่มีการจัดระบบสาธารณูปโภคใดๆ ให้ และควรกำหนดให้ผู้ประกอบการเก็บเตียงผ้าใบทุกวัน เพื่อการเปิดโล่งของหาด

5.6.1.4.2 การออกแบบพัฒนาพื้นที่ส่วนที่ 2 (ลานหินขาว-บ้านก้นอ่าว)

พื้นที่ส่วนที่ 2 ที่เริ่มตั้งแต่ลานหินขาวไปจนถึงแยกบ้านก้นอ่าว มีระยะทางประมาณ 5 กิโลเมตร โดยพื้นที่ส่วนนี้กำหนดให้มีการพัฒนา องค์ประกอบดังนี้

1) พื้นที่ชายหาด เป็นการจัดพื้นที่เพื่อร้านเตียงผ้าใบที่มีร้านค้าอาหารอยู่ฝั่งตรงข้ามกับชายหาด กำหนดให้มีพื้นที่สำหรับกางเตียงผ้าใบรายละเอียด 20 เมตร ถึงไม่เกิน 40 เมตร และไม่มีการจัดระบบสาธารณูปโภคใดๆ ให้ โดยมาตรการและรายละเอียดการดำเนินการควรเหมือนกับที่ใช้ในพื้นที่ส่วนที่ 1

2) ถนนและทางเดินเท้าช่วงลานหินขาว-แยกบ้านก้นอ่าว ถนนช่วงนี้ยังไม่ได้รับการปรับปรุง ดังนั้นเพื่อรองรับการเป็นเส้นทางชมทัศนียภาพที่สวยงามชายหาด จึงกำหนดพัฒนาต่อจากถนนช่วงแรกที่มีการปรับปรุงโดยสำนักงานทางหลวงชนบท จ.ระยอง และเนื่องจากพื้นที่ส่วนที่ 2 นี้กำหนดรองรับการท่องเที่ยวแบบเงียบสงบและการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จึงกำหนดรูปแบบองค์ประกอบและรายละเอียดที่จะออกแบบไว้ดังนี้

- (1) ถนนให้มีรูปแบบและองค์ประกอบใกล้เคียงกับถนนในพื้นที่ส่วนที่ 1 โดยเป็นถนนลาดยาง 2 ช่องจราจร แต่ละช่องกว้าง 3 เมตร และระบบระบายน้ำผิวดิน และระบบรวบรวมน้ำเสียอยู่ในไหล่ทางด้านทิศที่เอกชน ซึ่งไหล่ทางด้านนี้กำหนดให้กว้าง 3 เมตร และใช้ไหล่สำหรับจอดรถได้อีกด้วย โดยกำหนดให้ยกผิวของไหล่ทางสูงจากถนนประมาณ 5-10 ซม. และใช้วัสดุปูผิวที่ต่างจากผิวจราจรของถนน
- (2) ทางจักรยาน เพื่อรองรับกิจกรรมการขี่จักรยานชมทัศนียภาพและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ โดยทำเป็นทางจักรยานกว้าง 3 เมตรอยู่ติดกับถนนด้านที่ติดชายหาด
- (3) ทางเดินเท้าเลียบชายหาด เพื่อรองรับกิจกรรมการเดินชมทัศนียภาพชายหาดและอ่าว โดยทำเป็นทางเดินกว้าง 2.5- 3 เมตร และระหว่างทางจักรยานกับทางเดินกำหนดให้มีพุ่มไม้เตี้ยกันเพื่อแบ่งแยกช่องทางให้ชัดเจน
- (4) พื้นที่จอดรถจำนวน 3 จุดพร้อมศาลาพักคอย โดยใช้รูปแบบจุดจอดรถของถนนในพื้นที่ส่วนที่ 1 แต่อาจเสนอให้มีจำนวนช่องจอดมากขึ้น เช่น 20 ช่องจอด เป็นต้น เพื่อให้รองรับความต้องการของนักท่องเที่ยวได้อย่างเพียงพอ
- (5) ระบบไฟฟ้าและสื่อสาร โดยใช้รูปแบบที่สอดคล้องกับถนนในพื้นที่ส่วนที่ 1

3) ลานหินขาว เนื่องจากเทศบาลตำบลบ้านเพได้ปรับปรุงลานหินขาวเพื่อเป็นพื้นที่เล่นสกีและจุดท่องเที่ยวของพื้นที่ที่มีความเหมาะสมแล้ว ผู้วิจัยขอเสนอเพิ่มเพียงการจัดพื้นที่ให้มีความร่มรื่น โดยการปลูกต้นไม้เพิ่มเพื่อให้มีร่มเงาและจัดที่นั่งเพิ่มเติมเท่านั้น

5.6.1.4.3 การออกแบบพัฒนาองค์ประกอบส่วนอื่นๆ ของพื้นที่

การออกแบบเบื้องต้นขององค์ประกอบเพื่อการรองรับการท่องเที่ยวให้มีความเหมาะสมและครบถ้วนที่กำหนดดำเนินการพัฒนา มีรายละเอียดดังนี้

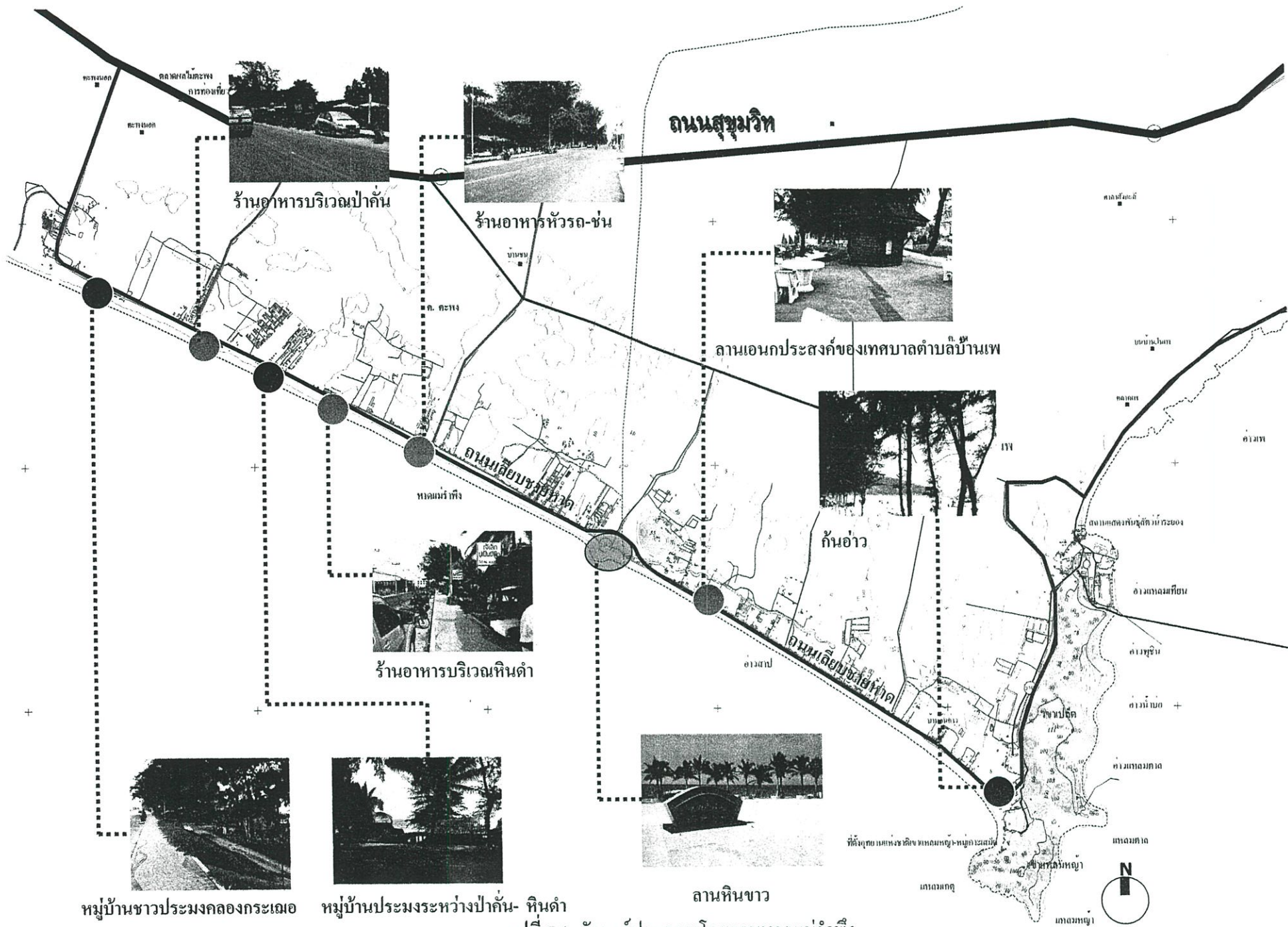
1) ถนนสายห้วยรถ-บ้านช่น เพื่อพัฒนาให้เป็นพื้นที่พักรถและพื้นที่บริการสาธารณะประกอบด้วย

- ห้องน้ำสาธารณะ โดยจัดทำเป็นห้องสุขาชาย-หญิง และห้องอาบน้ำ จำนวนรวมทั้งสิ้น 16 ห้อง ทั้งนี้เพื่อการบริการนักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยว

- พื้นที่จอดรถปรับปรุงจากที่มีอยู่เดิมเป็นหลัก โดยจัดเสริมพื้นที่จอดรถตัวรถหรือรถโดยสาร
- ชุ้มขายอาหาร-เครื่องดื่มและของที่ระลึก โดยอาจใช้เป็น Mobile Unit
- พื้นที่สำหรับการค้าขายอาหารทะเลสดและผลไม้ ทั้งนี้เพื่อเพิ่มจุดดึงดูดของพื้นที่ และยังเป็นพื้นที่รองรับการจัดการใช้ประโยชน์พื้นที่ของร้านค้าอาหารทะเลใหม่ ที่กำหนดให้มีพื้นที่เล็กลง โดยไม่ให้มีการขายของทะเลสดหน้าร้านเพื่อไม่ให้เกิดการปะปนกันของกิจกรรม

2) การปรับปรุงอาคาร อบอุ่นของ เพื่อเป็นศูนย์กลางความปลอดภัยและบริการนักท่องเที่ยว โดยอาคารดังกล่าวโครงสร้างและองค์ประกอบภายนอกอยู่ในสภาพที่ดี เพียงแต่เสริมในส่วนของอุปกรณ์สำนักงานและอุปกรณ์อื่นๆที่จำเป็นเท่านั้น

3) ห้องน้ำสาธารณะ เพื่อให้บริการนักท่องเที่ยว ที่มาท่องเที่ยวและมาเล่นน้ำทะเล โดยกำหนดทำทั้งสิ้น 5 จุดในพื้นที่ส่วนที่ 1 ตรงบริเวณจุดจอดรถที่มีอยู่แล้ว และ 3 จุดในพื้นที่ส่วนที่ 2 ที่จะจัดทำจุดจอดรถใหม่ โดยห้องสุขาและห้องอาบน้ำจะจัดทำแยกเป็นห้องชาย-หญิงจำนวนประเภทละ 6 ห้อง หรือแล้วความเหมาะสมของพื้นที่แต่ละจุด

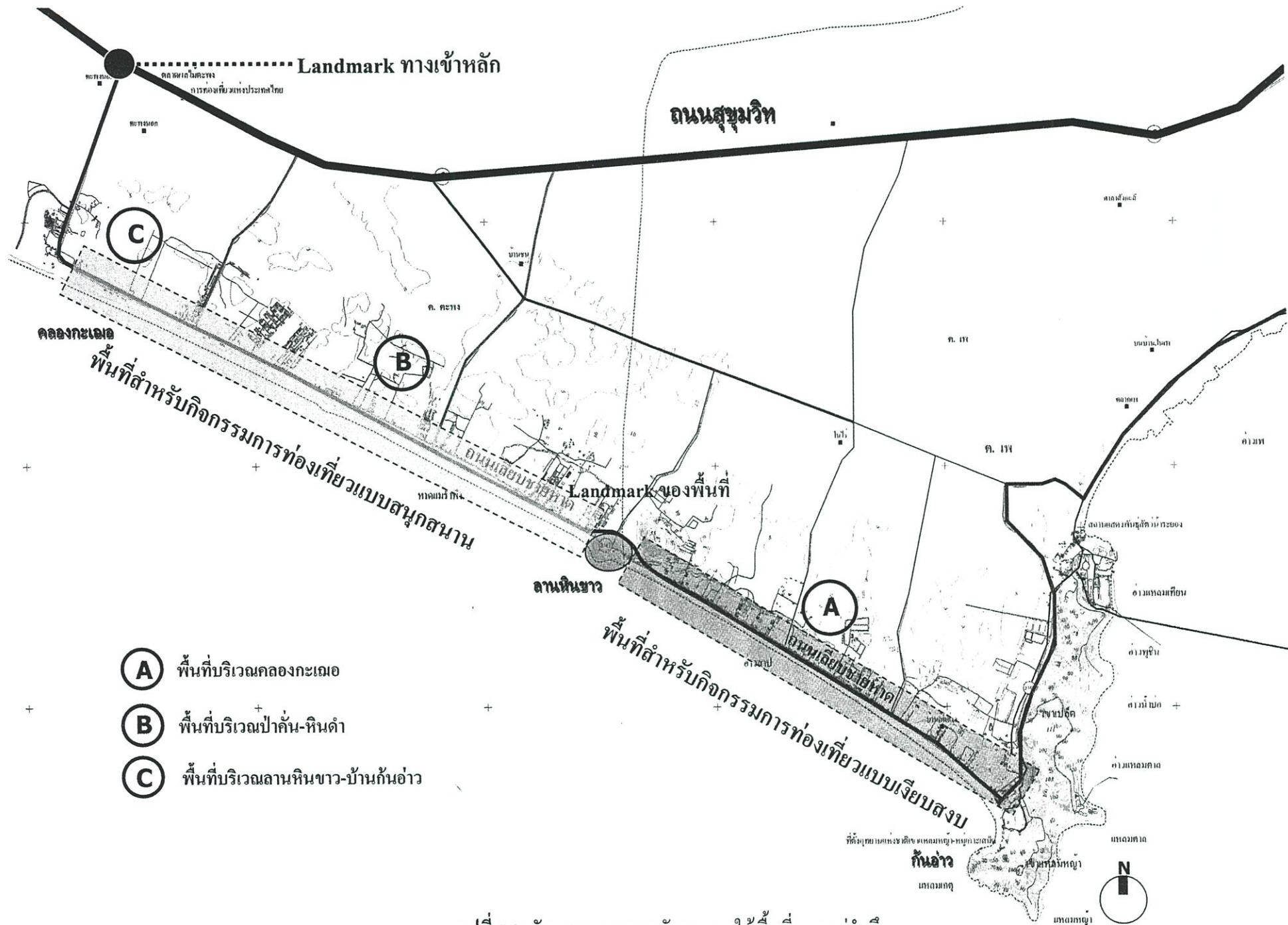

หมู่บ้านชาวประมงคลองกระเฉด

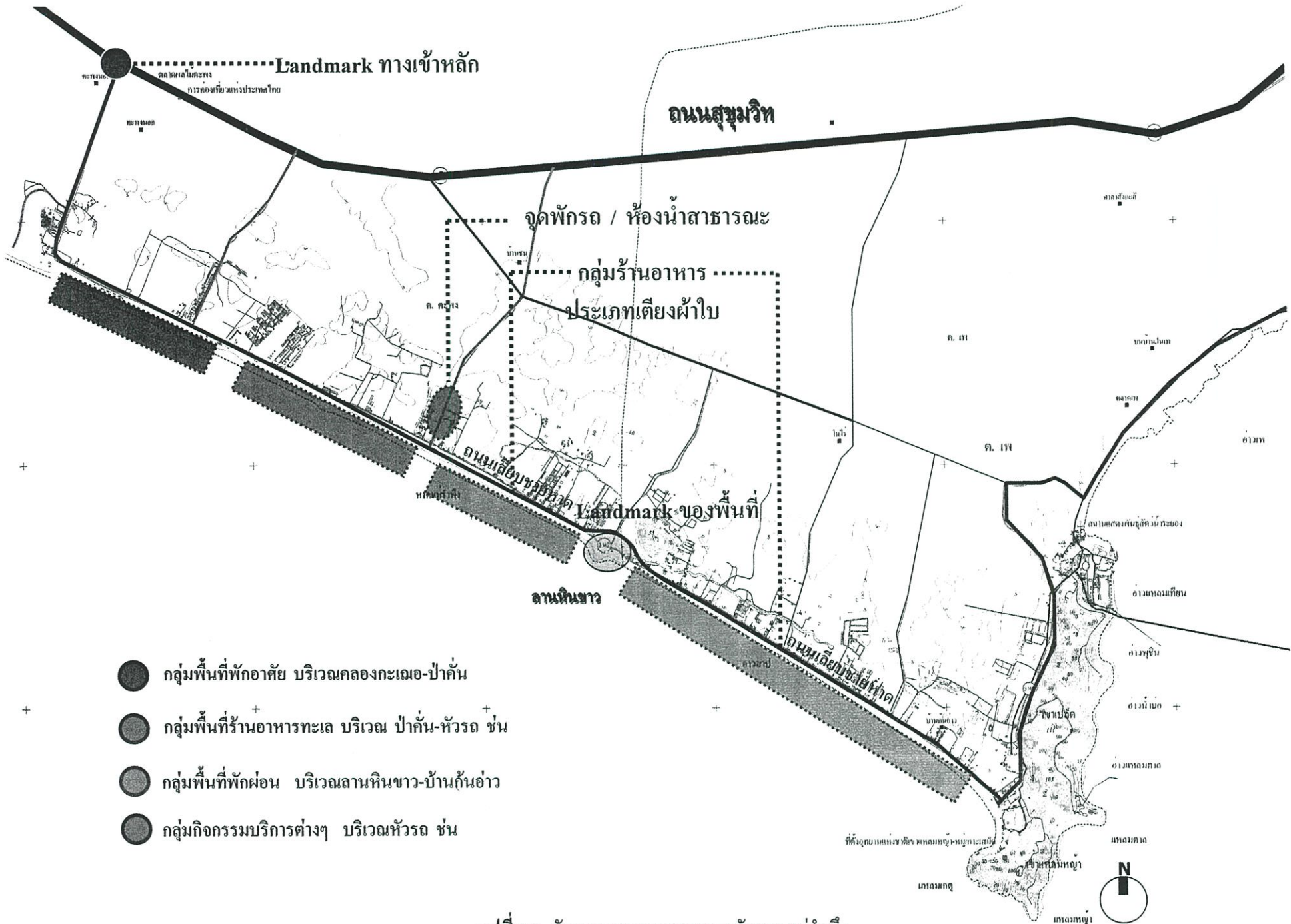
หมู่บ้านประมงระหว่างปากัน- หินดำ

ลานหินขาว

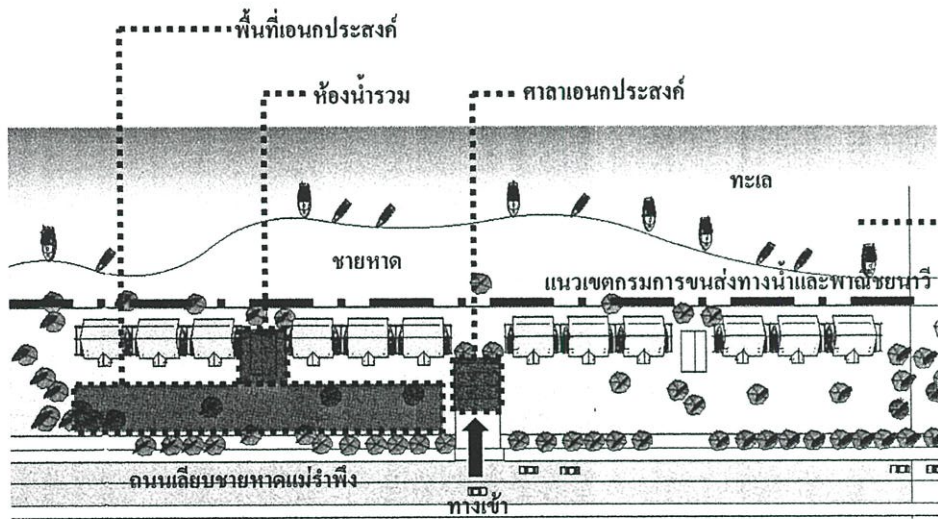
รูปที่ 5.1 ผังองค์ประกอบโดยรวมหาดแม่รำพึง

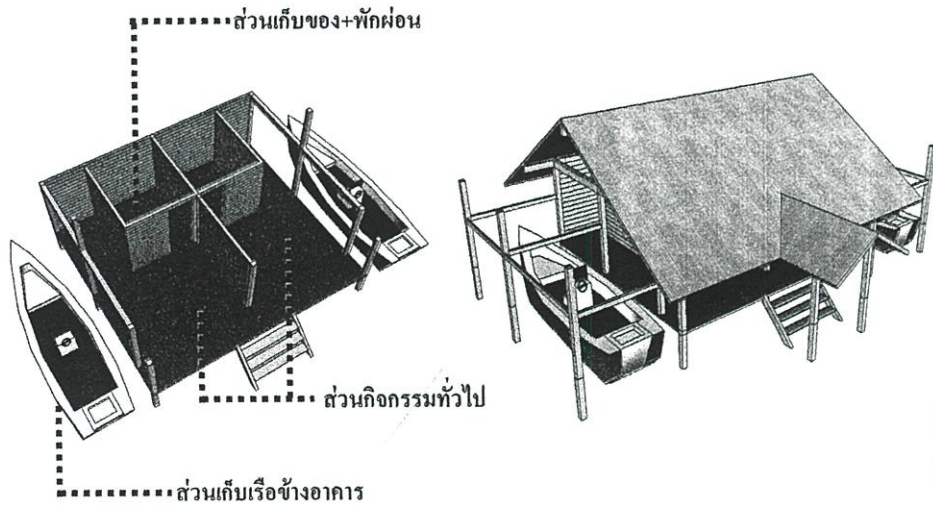
รูปที่ 5.2 ผังแสดงแนวทางการพัฒนาการใช้พื้นที่หาดแม่รำพึง

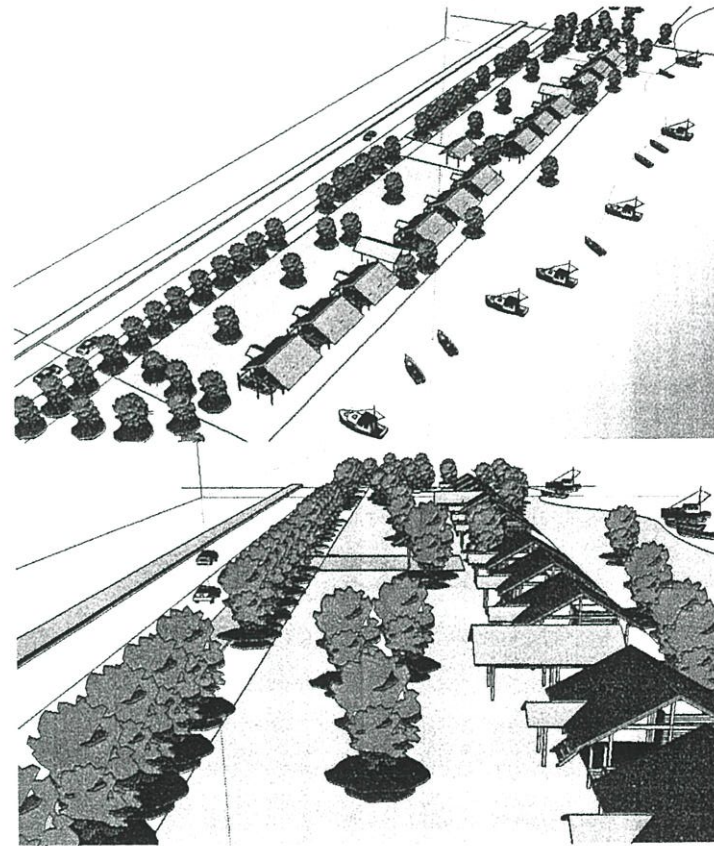
รูปที่ 5.3 ผังแสดงแนวทางการวางผังภาคแม่รำพึง

แปลนแนวทางการจัดพื้นที่และองค์ประกอบหมู่บ้านประมง

รูปแบบลักษณะอาคารหมู่บ้านชาวประมง

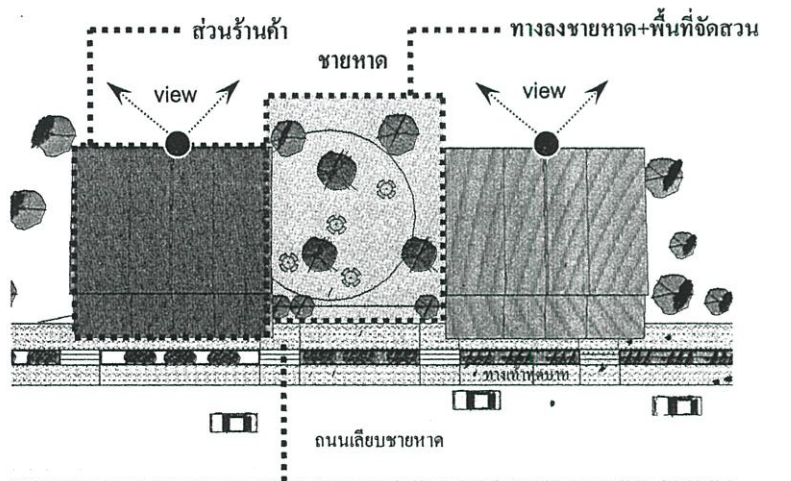

รูปทัศนียภาพหมู่บ้านชาวประมง

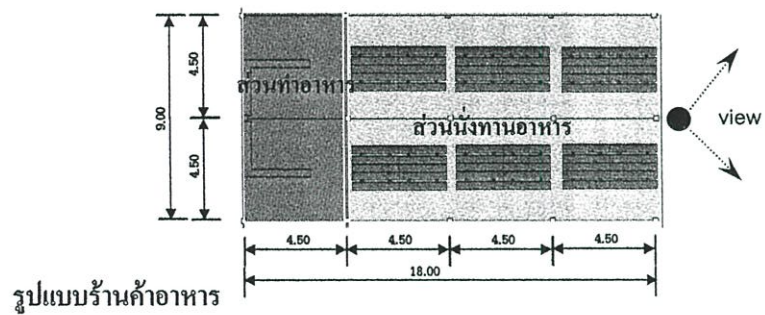

หมู่บ้านชาวประมงสภาพปัจจุบัน

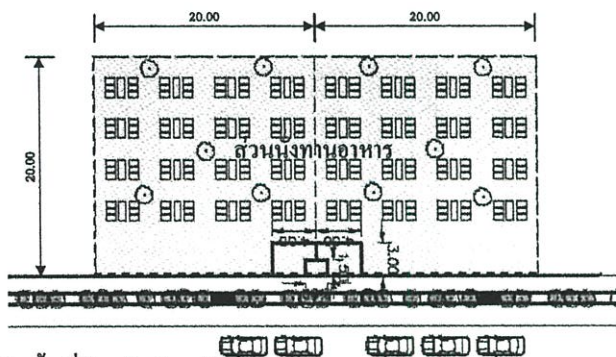
รูปที่ 5.5 ภาพแสดงแนวทางการพัฒนาขอบเขต (Edge) หมู่บ้านชาวประมง

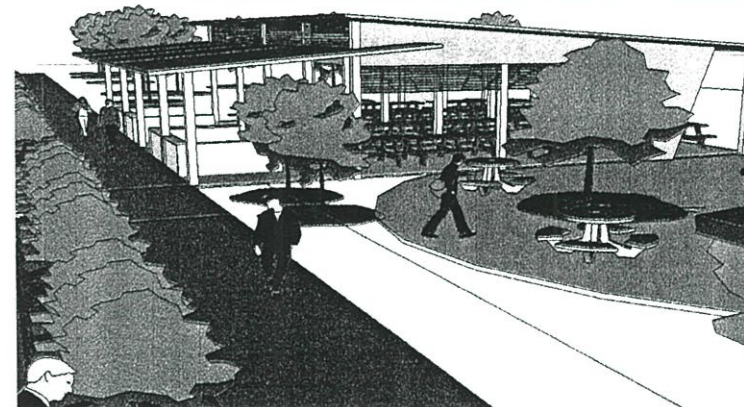
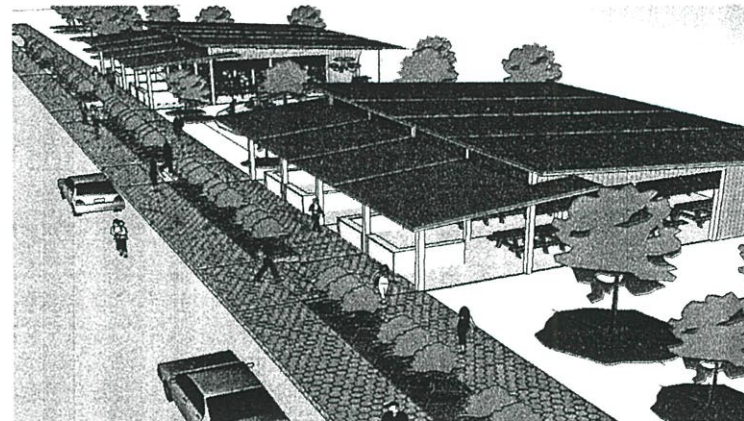
ทางเดินหน้าร้าน แปลนแนวทางการพัฒนารูปแบบร้านค้าอาหาร

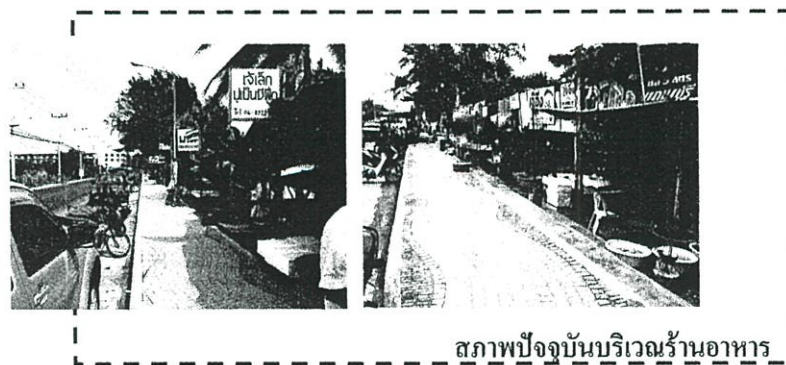
รูปแบบร้านค้าอาหาร

รูปแบบการจัดพื้นที่ร้านค้าเตียงผ้าใบ

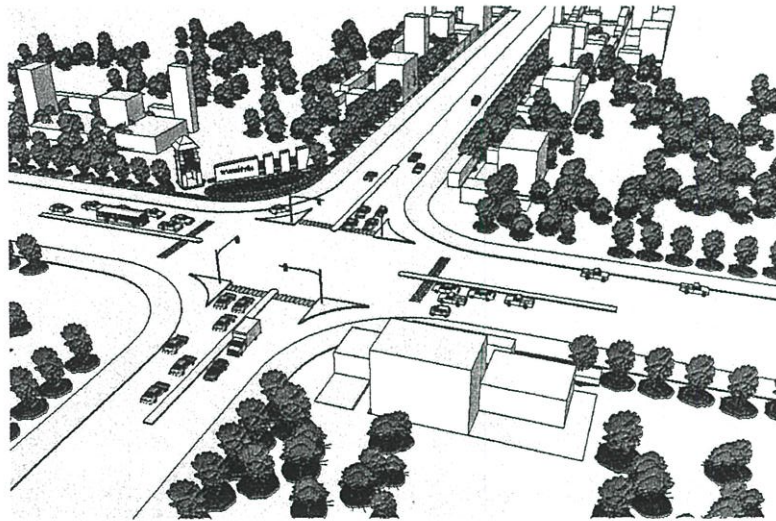

รูปทัศนียภาพร้านค้าอาหาร

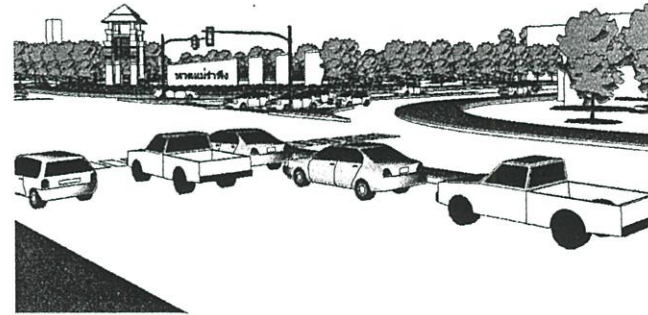

สภาพปัจจุบันบริเวณร้านอาหาร

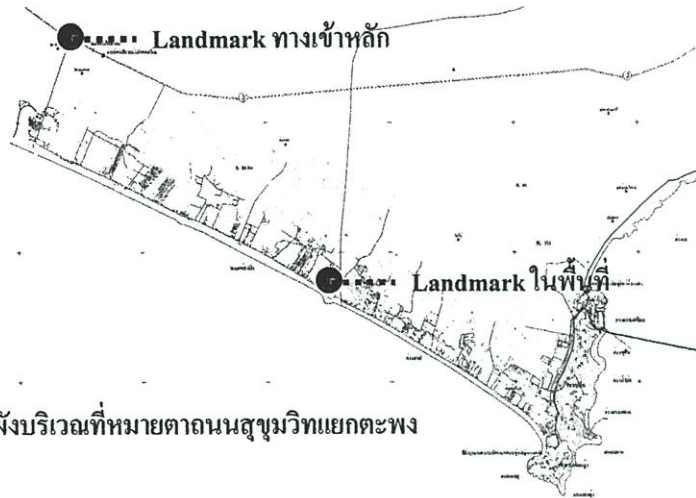
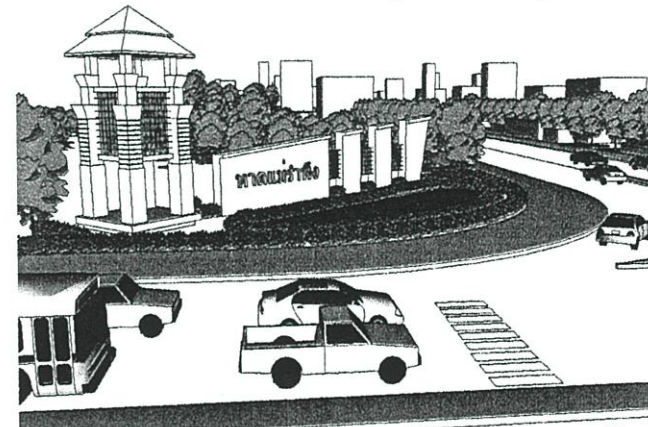
รูปที่ 5.6 ภาพแสดงแนวทางการพัฒนาย่าน(District) บริเวณร้านอาหาร

รูปทัศนียภาพข้ามทางเข้าถนนสุขุมวิทแยกตะพง

รูปทัศนียภาพข้ามทางเข้า

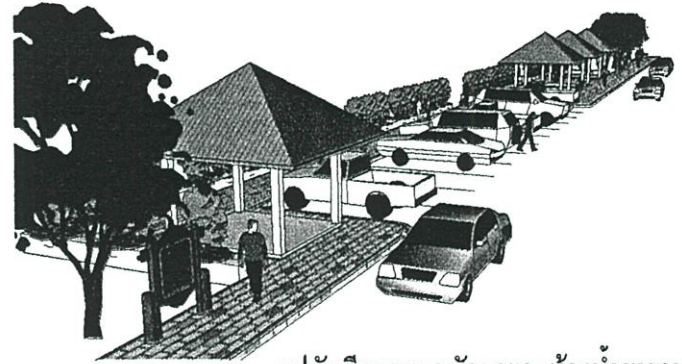
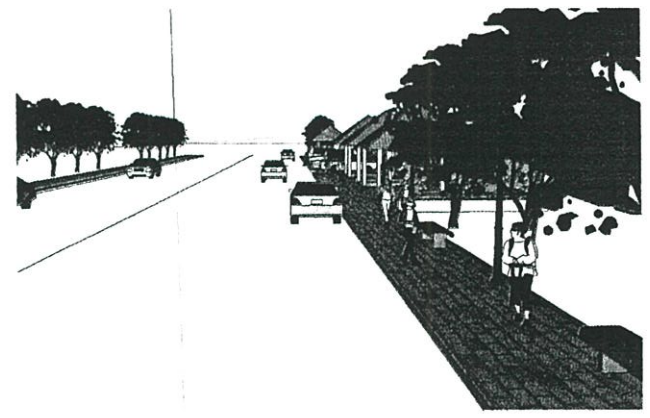
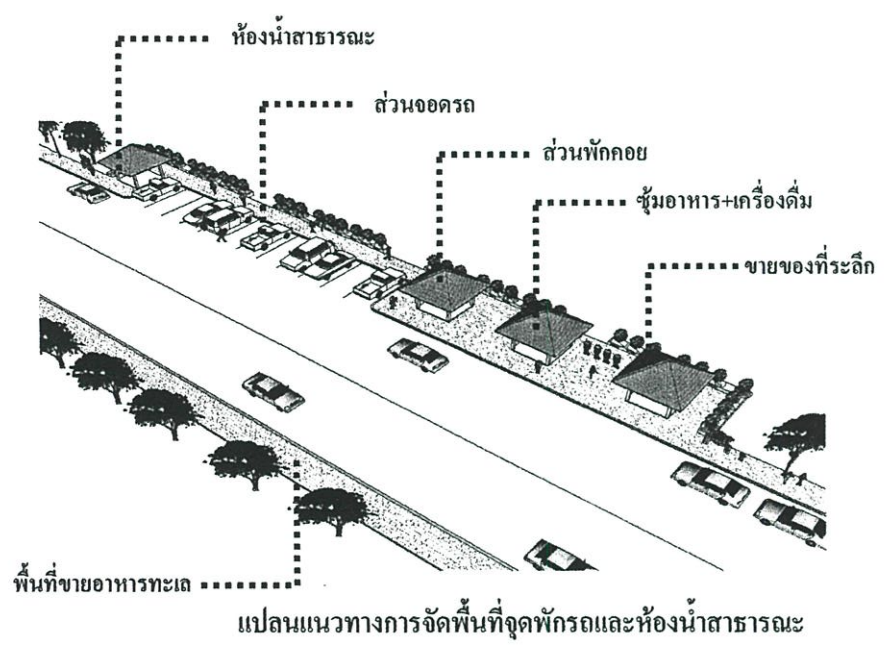

ผังบริเวณที่หมายตาถนนสุขุมวิทแยกตะพง

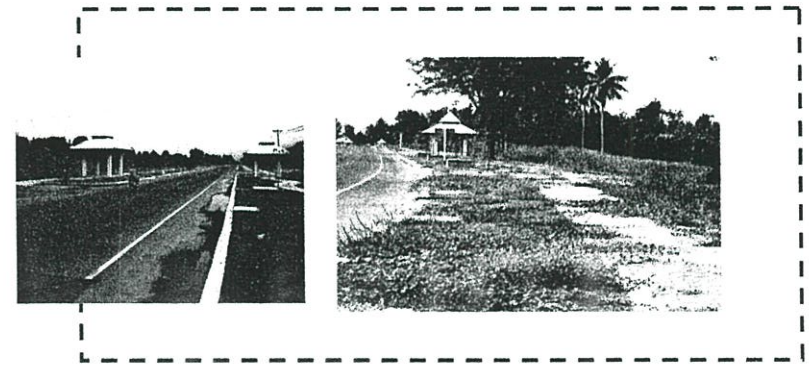
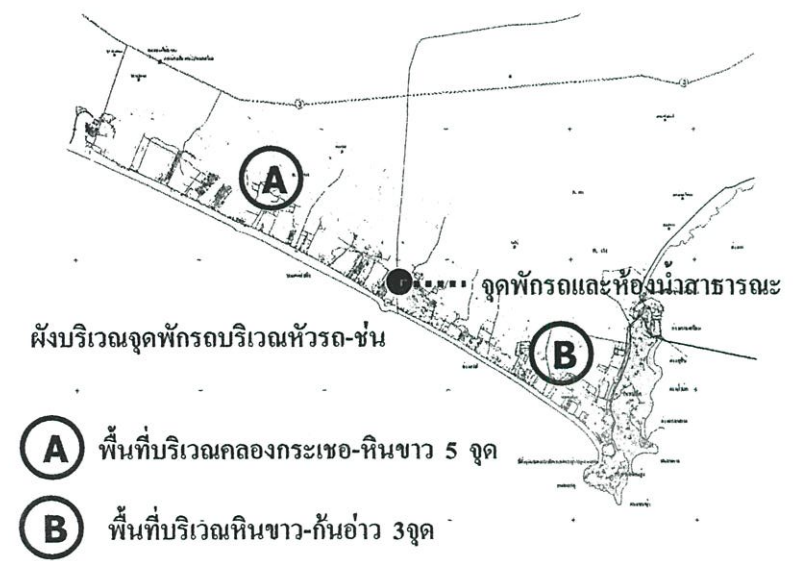

สถาปัตยกรรมที่หมายตาในพื้นที่

รูปที่ 5.7 ภาพแสดงแนวทางการพัฒนาที่หมายตา (Landmark)

รูปทัศนียภาพจุดพักรถและห้องน้ำสาธารณะ

สภาพปัจจุบันบริเวณที่จอดรถ

รูปที่ 5.8 ภาพแสดงแนวทางในการพัฒนาองค์ประกอบหาดแม่รำพึง

บรรณานุกรม

- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2545. โครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนแม่บทพัฒนาการท่องเที่ยวภาค
กลางฝั่งตะวันออก.
- กรมการผังเมือง. 2544. โครงการจัดทำผังภาคและกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเล
ตะวันออก.
- กองวางแผนและงบประมาณฝ่ายนโยบาย. 2550-2552 . แผนพัฒนาสามปี. องค์การบริหารส่วน
จังหวัดระยอง.
- เดชา บุญคำและคณะ. 2531. คู่มือพัฒนาภูมิทัศน์เมืองเพื่อการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: ภาควิชาภูมิ
สถาปัตยกรรม คณะ สถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ผุสดี ทิพทัส 2541. เหนือในการออกแบบสถาปัตยกรรม. กรุงเทพฯ : พิมพ์ครั้งที่ 2.สำนักงานพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิรุศดี แซ่ตั้ง. 2549. “แนวคิดทางการพัฒนาพื้นที่สาธารณะริมชายฝั่งทะเลเทศบาลเมืองชลบุรี.”
วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม บัณฑิตวิทยาลัย,
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- มานะ อินพรมมี. 2548. “แนวทางในการอนุรักษ์และพัฒนาชุมชนบ้านทับเบิก.” วิทยานิพนธ์ครุ
ศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม บัณฑิตวิทยาลัย,สถาบัน
เทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ยุทธพน นาคจรุง. 2546. “โครงการพัฒนาชุมชนบ้านแพ อำเภอมือง จังหวัดระยอง.” สาขาวิชา
การออกแบบชุมชนเมือง ภาควิชาการออกแบบและวางผังชุมชนเมือง มหาวิทยาลัย
ศิลปากร.
- วิมลสิทธิ์ ทรายางกูร. 2541. พฤติกรรมมนุษย์กับสภาพแวดล้อม. กรุงเทพฯ : พิมพ์ครั้งที่ 5.
สำนักงานพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดระยอง. 2548. ผังเมืองรวมจังหวัด. จังหวัดระยอง.
- สำนักพัฒนามาตรฐาน กรมโยธาธิการและผังเมือง. ทฤษฎีและความรู้ทางด้านผังเมือง. กรมโยธาธิ
การและผังเมือง.
- องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. (อพท.) 2549.โครงการจัดทำแผน
แม่บทศึกษาความเหมาะสม และสำรวจออกแบบโครงสร้างพื้นฐาน ระยะที่ 1 สำหรับพื้นที่
พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หมู่เกาะเสม็ดและพื้นที่เชื่อมโยง จ.ระยอง. กรุงเทพฯ :
ทีมคอนซัลติง เอนจิเนียริง แอนด์ แมนเนจเม้นท์ จำกัด.

องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง. 2549. โครงการจัดทำแผนพัฒนาพื้นที่และการจัดทำผัง
ปรับปรุงภูมิทัศน์พื้นที่ชายฝั่งทะเล .

องค์การบริหารส่วนตำบลเพ อำเภอมือเมือง จังหวัดระยอง. 2548-2552. แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา
องค์การบริหารส่วนตำบล. จังหวัดระยอง.

องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองกองวางแผนและงบประมาณฝ่ายนโยบาย. 2550-2552 .

แผนพัฒนาสามปี. องค์การ บริหารส่วนจังหวัดระยอง.

อนุภรณ์ จารุฉันทศาสตร์. 2548. “แนวทางการปรับปรุงภูมิทัศน์ เพื่อการท่องเที่ยว บริเวณพื้นที่
คลองลัดบางกอก ฝั่งธนบุรี.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชา
สถาปัตยกรรม บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ภาคผนวก ข เอกสารทางราชการที่ใช้ในการวิจัย

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

บัณฑิตศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

แบบสัมภาษณ์ประกอบการวิจัย

เรื่อง แนวทางการพัฒนาพื้นที่ หาดแม่รำพึง เพื่อการท่องเที่ยว

วิทยานิพนธ์นี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาพื้นที่ หาดแม่รำพึง เพื่อการท่องเที่ยว ผู้จัดทำวิทยานิพนธ์จึงใช้แบบสัมภาษณ์นี้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม ปัญหา และ ความต้องการสภาพแวดล้อมด้านกายภาพ พื้นที่หาดแม่รำพึง เพื่อการท่องเที่ยวซึ่งแบบสัมภาษณ์นี้แบ่งเป็น 3 ตอนประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรม ของนักท่องเที่ยว พื้นที่หาดแม่รำพึง

ตอนที่ 3 แบบสัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับ ปัญหาและ ความต้องการทางด้านกายภาพ ผู้ประกอบการ และชุมชน พื้นที่หาดแม่รำพึง

บัณฑิตศึกษา
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
แบบสัมภาษณ์ประกอบการวิจัย
เรื่อง แนวทางการพัฒนาพื้นที่ หาดแม่รำพึง เพื่อการท่องเที่ยว

โปรดตอบคำถามโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงหน้า [] ข้อความที่ท่านเลือกหรือเติมคำลงในช่องว่าง
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

1. เพศ

[] ชาย [] หญิง

2. อายุ

[] ต่ำกว่า 25 ปี [] 26-35 ปี
[] 36-45 ปี [] 46 ปีขึ้นไป

3. อาชีพ

[] รับราชการ [] รัฐวิสาหกิจ
[] ค้าขาย [] เกษตรกรรม
[] ธุรกิจส่วนตัว [] รับจ้าง
[] นักเรียน นักศึกษา [] อื่นๆ (ระบุ).....

4. การศึกษา

[] ไม่ได้ศึกษา [] ประถมศึกษา
[] มัธยมศึกษาตอนต้น [] มัธยมศึกษาตอนปลาย
[] ปวช. [] ปวส.
[] อนุปริญญา [] ปริญญาตรี
[] สูงกว่าปริญญาตรี

5. ภูมิลำเนา

[] จังหวัดระยอง.....
[] ต่างจังหวัด.....
[] ต่างประเทศ

6. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

[] 1000 - 2500 [] 2501 - 5,000
[] 5,001 - 7,500 [] 7,501 - 10,000
[] 10,001 - 12,500 [] 12,501 - 15,000

บัณฑิตศึกษา
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
แบบสัมภาษณ์ประกอบการวิจัย
เรื่อง แนวทางการพัฒนาพื้นที่ หาดแม่รำพึง เพื่อการท่องเที่ยว

.....
โปรดตอบคำถามโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงหน้า [] ข้อความที่ท่านเลือกหรือเติมคำลงในช่องว่าง

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรม ของนักท่องเที่ยวพื้นที่หาดแม่รำพึง

1. วัตถุประสงค์ของการมาในพื้นที่

☐ ท่องเที่ยว	☐ ทัศนศึกษา
☐ ธุรกิจ	☐ ประชุม/สัมมนา
☐ อื่นๆ (ระบุ).....	
2. ระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยว จำนวนวัน.....วัน

☐ ไม่พักค้างคืน	☐ ค้างคืน.....คืน
--	--
3. รูปแบบการเดินทาง

☐ กลุ่มทัวร์เฉพาะกิจ	☐ บริษัททัวร์
☐ เพื่อน	☐ ญาติ
☐ ครอบครัว ☐ รูปแบบอื่นๆ (ระบุ).....	
4. การเข้ามาถึงพื้นที่โดยวิธี

☐ รถยนต์ส่วนตัว	☐ รถจักรยานยนต์
☐ รถจักรยาน	☐ เดิน
☐ รถรับจ้าง ☐ อื่นๆ (ระบุ).....	
5. กิจกรรมในการท่องเที่ยว

☐ รับประทานอาหาร	☐ นอน-พักผ่อน
☐ เล่นน้ำทะเล	☐ เล่นกีฬาทางน้ำ
☐ ซื้อสินค้า ของที่ระลึก ☐ อื่นๆ (ระบุ).....	
6. ค่าใช้จ่าย เฉลี่ยต่อวัน

ค่าที่พัก	☐ 100 - 500	☐ 501 - 1,000	☐ 1,001 - 1,500
ค่าอาหาร เครื่องดื่ม	☐ 100 - 500	☐ 501 - 1,000	☐ 1,001 - 1,500
ค่าเดินทาง	☐ 100 - 500	☐ 501 - 1,000	☐ 1,001 - 1,500
ค่าซื้อสินค้า ของที่ระลึก	☐ 100 - 500	☐ 501 - 1,000	☐ 1,001 - 1,500
ค่าใช้จ่ายบันเทิงและพักผ่อน	☐ 100 - 500	☐ 501 - 1,000	☐ 1,001 - 1,500

บัณฑิตศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

แบบสัมภาษณ์ประกอบการวิจัย

เรื่อง แนวทางการพัฒนาพื้นที่ หาดแม่รำพึง เพื่อการท่องเที่ยว

โปรดตอบคำถามโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงหน้า [] ข้อความที่ท่านเลือกหรือเติมคำลงในช่องว่าง
ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับ ปัญหาและ ความต้องการทางด้านกายภาพ ผู้ประกอบการและชุมชนพื้นที่หาดแม่
รำพึง

1. ลักษณะพื้นที่ใช้สอยของท่านเป็นประเภทใด

☐ เจ้าของเอง	☐ เช่า
☐ ที่ราชการ	☐ อื่นๆ (ระบุ).....
2. รูปแบบอาคารเป็นลักษณะอย่างไร

☐ บ้านชั้นเดียว	☐ บ้าน 2 ชั้น
☐ อาคารพาณิชย์	☐ อื่นๆ (ระบุ).....
3. อายุในการตั้งถิ่นฐาน

☐ อยู่ตั้งแต่เกิด	☐ ย้ายมาจากที่อื่น จำนวนปีที่อาศัยอยู่ที่นี่
	☐ ต่ำกว่า 1 ปี
	☐ 1-5 ปี
	☐ 6-10 ปี
	☐ 10 ปีขึ้นไป
4. ปัจจุบันท่านมีพื้นที่ใช้สอยทั้งหมด

☐ ต่ำกว่า 50 ตารางเมตร	☐ 51-100 ตารางเมตร
☐ 101-200 ตารางเมตร	☐ 201-300 ตารางเมตร
☐ 301-400 ตารางเมตร	☐ 401 ตารางเมตรขึ้นไป
5. ท่านมีปัญหาด้านการใช้ที่ดินหรือไม่

☐ ไม่มีปัญหา	☐ มีปัญหา (ตอบมากกว่า 1 ข้อ)
	☐ ไม่มีที่ว่างสำหรับทำกิจกรรม
	☐ หนาแน่นมากเกินไป
	☐ ขาดการดูแล
	☐ อื่นๆ (ระบุ).....

6. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ ในการปรับปรุงองค์ประกอบของเมือง พื้นที่หาดแม่รำพึง

ไม่เห็นด้วย

เห็นด้วย (ตอบมากกว่า 1 ข้อ)

อาคารบริการนักท่องเที่ยว

ศาลาพักผ่อน

ห้องน้ำ-ส้วม

ร้านขายของ ร้านเครื่องคั้ม

ป้าย

เสาไฟฟ้าประดับทางเดิน

ทางเท้า

ถังขยะ

อื่นๆ (ระบุ).....

7. ท่านคิดว่าเส้นทางไหนที่เข้าถึงพื้นที่หาดแม่รำพึงสะดวกและปลอดภัย

ถนนแยกตะพง

ถนนห้วยรถ-ชัน

ถนนบ้านกั้นอ่าว

8. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภค และสาธารณูปการของพื้นที่หาดแม่รำพึง

ไม่เห็นด้วย

เห็นด้วย

9. ท่านแสดงมีความคิดเห็น ปัญหาและการแก้ไข เกี่ยวกับหาดแม่รำพึง (กรณีคำตอบข้อ 8 เห็นด้วย)

รายละเอียด	ไม่มี	มี			ปัญหาที่ท่านพบ
		มาก	ปานกลาง	น้อย	
1. โครงสร้างพื้นฐาน					
ถนน					
ไฟฟ้า					
น้ำ					
น้ำเสีย					
ที่ทิ้งขยะ					
การสื่อสาร โทรคมนาคม					
2. การท่องเที่ยว					
ทัศนียภาพ					
ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว					
ที่พิัก					
ร้านค้า ร้านอาหาร					
3. ชุมชน วัฒนธรรม					
คุณค่าวัฒนธรรมท้องถิ่น					
ความร่วมมือชุมชน					
ความปลอดภัย					

ภาคผนวก ข
เอกสารทางราชการที่ใช้ในการวิจัย

ประกาศบัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
เรื่อง ผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ขอประกาศรายชื่อหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัย สาขาวิชาสถาปัตยกรรม ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการดังนี้

นายอนันต์ กาเดร์ รหัสประจำตัว 46064921 ให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “แนวทางการพัฒนาพื้นที่หาดแม่รำพึงเพื่อการท่องเที่ยว (Development of Mae Rampheng Beach for Tourism)” โดยมี รศ.สมพล ดำรงเสถียร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ผศ.ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ซึ่งได้รับอนุมัติเมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน 2550

ทั้งนี้ให้นักศึกษาค้นคว้าและเขียนวิทยานิพนธ์ โดยปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้เสร็จสิ้นภายในเวลาที่กำหนดในระเบียบของบัณฑิตวิทยาลัย

ประกาศ ณ วันที่ ๑1 ธันวาคม พ.ศ. 2550

(รศ.ดร.อิทธิพล แจ่มจัด)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศธ 0524.04/ 1033

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๒๐ มีนาคม ๒๕๕๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้กับนักศึกษา

เรียน นายเทศมนตรี ตำบลบ้านเพ

ด้วย นายอนันต์ กาเดร์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีความประสงค์ จะขอข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ข้อมูลทางกายภาพ ประชากร ขอเอกสารแผนพัฒนาขององค์กร ขอถ่าย ภาพผังบริเวณหาดแม่รำพึง และพื้นที่ข้างเคียงและขอสัมภาษณ์ท่าน เพื่อประกอบการจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาพื้นที่หาดแม่รำพึงเพื่อการท่องเที่ยว”

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ให้กับนักศึกษาดังกล่าว และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะ ได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จระเสกข์ ตริเมธสุนทร)

รักษาการรองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 02-737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02- 326-4325

ที่ ศธ 0524.04/ 1039

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๒๖ มีนาคม 2551

เรื่อง ขออนุญาตระงับให้นักศึกษา

เรียน นายกองค้ำการบริหารส่วนตำบลตะพง

ด้วย นายอนันต์ กาเดร์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีความประสงค์ จะขอข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ข้อมูลทางกายภาพ ประชากร ขอเอกสารแผนพัฒนาขององค์กร ขอถ่าย ภาพผังบริเวณหาดแม่รำพึง และพื้นที่ข้างเคียงและขอสัมภาษณ์ท่าน เพื่อประกอบการจัดเตรียมทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาพื้นที่หาดแม่รำพึงเพื่อการท่องเที่ยว”

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาดังกล่าว และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะ ได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จระเสกข์ ตรีเมธสุนทร)

รักษาการรองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 02-737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02- 326-4325

ที่ ศธ 0524.04/ 10๕๘

คณะกรรมการผู้คณาจารย์

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๑๐ มีนาคม 2551

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรียน นายวิรัช อังค์ประเสริฐ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

ด้วย นายอนันต์ กาเดร์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาพื้นที่ หาดแม่รำพึงเพื่อการท่องเที่ยว” โดยมี รศ.สมพล คำรงค์เสถียร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ศศ.ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะกรรมการผู้คณาจารย์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสัมภาษณ์ดังที่แนบมาพร้อมนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้งานวิจัยของ นายอนันต์ กาเดร์ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จระเสกข์ ศรีเมธสุนทร)

รักษาการรองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 02-737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02- 326-4325

ที่ ศธ 0524.04/ 1040

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๒๖ มีนาคม 2551

เรื่อง ขอบเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรียน นายสิทธิศักดิ์ ปฐมวารี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

ด้วย นายอนันต์ กาเดร์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาพื้นที่ หาดแม่รำพึงเพื่อการท่องเที่ยว” โดยมี รศ.สมพล คำรงค์เสถียร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ผศ.ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสัมภาษณ์ดังที่แนบมาพร้อมนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้งานวิจัยของ นายอนันต์ กาเดร์ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จรเสกข์ ศรีเมธสุนทร)

รักษาการรองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 02-737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02- 326-4325

ที่ ศธ 0524.04/ 1040

คณะกรรมการอุดมศึกษา
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๒๖ มีนาคม 2551

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรียน อาจารย์ระคมเดช ทักษิณา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

ด้วย นายอนันต์ กาเดร์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรอุดมศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาพื้นที่ หาดแม่รำพึงเพื่อการท่องเที่ยว” โดยมี รศ.สมพล คำรงเสถียร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ผศ.ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะกรรมการอุดมศึกษา พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสัมภาษณ์ดังที่แนบมาพร้อมนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้งานวิจัยของ นายอนันต์ กาเดร์ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จระเสกข์ ศรีเมธสุนทร)

รักษารองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 02-737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02- 326-4325

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นายอนันต์ กาเดร์
วันเดือนปีเกิด	7 มีนาคม 2518
สถานที่เกิด	อำเภอปะนาระะ จังหวัดปัตตานี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	201 ม.1 ตำบลปะนาระะ อำเภอปะนาระะ จังหวัดปัตตานี
ประวัติการทำงาน	2539-2541 บริษัท สถาปนิก สริน จำกัด 2543-2544 บริษัท IDA จำกัด 2544-2546 สำนักงานเทศบาลเมืองทุ่งสง บริษัท T-two Studio Architect จำกัด 2546-2550 บริษัท เอทีที คอนซัลแตนท์ จำกัด (บริษัทในเครือทีมกรุ๊ป) ถนนนวลจันทร์ คลองกุ่ม บึงกุ่ม กรุงเทพฯ 2551-ปัจจุบัน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
ตำแหน่ง	สถาปนิก
ประวัติการศึกษา	ปีการศึกษา 2539 สำเร็จการศึกษา สาขาเทคนิคสถาปัตยกรรม วิทยาลัยเทคนิคยะลา ปีการศึกษา 2543 สำเร็จการศึกษาวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาเทคโนโลยี สถาปัตยกรรม ปีการศึกษา 2550 สำเร็จการศึกษา ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาสถาปัตยกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง